

Atëfëtan and Yesu ang yëgw ko Luk

Lilaya in

Akayëta anjo ro Luk yëgwëk. Okëreceŋ od ax gi ex na Bëšëwif yëgwën këbi ebi pënixën mëne Yesu ex Afexën ar benëng ðek an. Ga yow baxo Yesu ebi pexën bela bër ex yo baŋo balaxënënd end bëwendëran, gë bësoxari, gë bëxaŷëanaxik, do gë bëšëxwëra eŋ. Barikan bëlëngw Bëšëwif bën ababi yandi na eno wat Yesu gë bela bër banëbi ũsus bëjo. Ebi masinaxën mëne alif këni lifënd, Yesu afelëra babi felërand gë bapënëtal. Bëšëwif bën bamëxwër bamëxwër baŋo sëfarand Yesu eni baxët osëyali orexëm ol, do eni wat becarax bend baxo rind beŋ. Ata bëlëngw Bëšëwif bën yandi këbi eno ðaw Yesu gayik aŷakëraxi babi ŷakëraxind endexëm eŋ. Mondako lëxw bano gër otaxan od Bërom eno ðawaxën mopika gër kërëwa. Yesu xani ko gër ecës yatir akey atasën, do ũsanayaxën këbi abëngw bëšëfan bërexëm bën. Fel këbi eni pemërand Atëfëtan aŋ gër ed ex yo gër ngwën ro. Er ex gër akayëta in:

Ineŷa yëgwaxën ko Luk akayëta anjo: 1.1-4.

End andëŷa and ũŜaŋ Batis do gë andëŷa and Yesu eŋ: 1.5-2.52.

End ũŜaŋ Batis do gë Yesu eŋ: 3.1-4.13.

End andiyen and Yesu gër Galile eŋ: 4.14-9.50.

End ðamana ir Yesu ond gër Yerusalem eŋ: 9.51-19.27.

End toro do gë ecës ed Yesu eŋ: 19.28-23.56.

End ekani ed Yesu gër ecës eŋ: 24.1-53.

Lilaya in

1 ¹ Bëranjëm sëy'ik eni nëgw bend *Yesu *Kërisët beŋ do gë bend xucak gër ndebi ro beŋ ex gixën Atëfëtan amat. ² Bër watelik gë ogës odebën elod gër yamar do hi këni bëriyenin bër Eyyan ed Kaxanu bën nangën këbo beŋo. Bën sebën këbo bend *Yesu *Kërisët beŋ do gë ðek bebër ri ko gër aniyen andexëm bën ene deyaraxënënde gër bela ang bani reyarand bën ak. ³ Awa wëno bëte, gë obal osëm wëkara këmëni bër nangëk beŋo elod gër yamar bën. Ata bebër fel këne bën yamar ke mi nëgwënëli Tewofil, wëj ar gapak an, ey nangaxën mëne ⁴ bebër sëyali këni bën mokuwëta ðeŋ ex.

End meleka do gë Sakari enj

⁵ Angwën and ebaxo Erod emun end gër ebar ed *Yude aņ, așadaxan ebax na ar bano wacënd Sakari. Gër engä end Abiya ebaxo do alindaw̄ Elisabet ebaxo bëte ar andëwëra and Aharon, așadaxan alëngw ayanar an. ⁶ Sakari gë Elisabet bër ŝenene ebax gër ogës od Kaxanu. Ŝenene bani sëfënd acariya and Axwën Kaxanu aņ do gë đek ðapela ðand re ko aȳap ȳapëk motëf gër aniyän ðaņ. ⁷ Ğarikan gë obaș këm xar bani gayik Elisabet asoxari aboroxok ebaxo.

⁸ Ğëșadaxan bën arëcar bani rëcarënd, gë engä gë engä, edi ed ocađaxa el gër Aciw̄ and Kaxanu. Ata akey amat, engä end Sakari bën enj bët bani. ⁹ Ang rëp bax gër andiyen and ocađaxa ak, așadaxan abät ebax eno tana gër engä endebën exo dılaxën lëf gër Aciw̄ and Axwën Kaxanu exo corëgu așururu ir xwëșëna bani gë angiri in. Ata sana këno Sakari. ¹⁰ And lil ko aņ, ŝëni këno fac amëxwër and Ğëșëwif aņ do këni ŝalend ga ħatëk apëxëd and ecor ed așururu ir xwëșëna bani gë angiri aņ. ¹¹ Ata lëf, meleka ir Axwën ŝanaȳaxën këņo Sakari. Xwëša ko gand liw̄ ir angëb and bani ŝoraxënënd așururu. ¹² Ga fabër këni gë meleka in, Sakari yëdara ko xali xurik, do wëlandëra këņo mbaņ. ¹³ Ata re ko meleka in: «Sakari, kërey yëdara na! Cale indey in ȳakali ki Kaxanu. Alindax Elisabet gë acël ko hi do enj dëw lëmëta ir këyo wacëđ Ŝaņ. ¹⁴ Ata lëmëta ijo kë ȳemën emëkw edey el do exi nëngandëra mbaņ. Ğëte bëranjëm këbi nëngandëra and këno rëw aņ. ¹⁵ Lëmëta ijo, ala asëm ko hi gër ogës od Axwën Kaxanu. Mëņ ex, așëba këņo ŝëba ngoy in do gë eșëbëceb ir kë ȳawënd yo. Ado kwël gër acël and nëm fo ko ȳëm gë Angoc Amënëk aņ. ¹⁶ Do and ko raf aņ, mëņ këbi bakali Ğëyisërayel bëranjëm eno kwëta Kaxanu, Axwën arebën an. ¹⁷ Mëņ ex ar kë lëngwaw an đamana exo ȳataxënëgu Axwën an. Kaxanu këņo yël angoc aņ do gë panga ind yël baņo alawënel Eli in exo bakalixënëgu gër Isërayel angwëlëra and obaș gë bëxarëk bërebën aņ. Ğëte bër gë owëkw owëşik bëranjëm këbi wërëșët eni gi bër ŝenene^a. Ata mondako këbi rëca bulunda ir Isërayel in eni këñënara ŝenene eno kacaxën Axwën arebën ar kë ȳowënd an.» ¹⁸ Sakari wëka këņo meleka in: «Mondake këme nang mëne ahi dëņ kë hi bebër këye felënd bëjo gayikako wëno gë alindawën anëka xar këmi?» ¹⁹ ȳaka ko meleka in: «Aȳ nang ex na nde mëne wëno ex Gabëriyel, ar gër engä end omeleka od hik ler gër Kaxanu an? Do mëņ ga lawënëgu ke mi pel

^a1.17 Malaxi 3.23-24

enjekax eno, wěj ki ĥěpěgėnanėnd. ²⁰ Awa aƴ bayi na gė oniŵ xali yatir kė ĥata bebėr fel kėmi bėjo gayikako aƴe kwėta ex na.»

²¹ Xarak amėd aŋo fac, Bėšėwif bėn dek Ƴėka babi ošėn or Sakari ol. Dek nemėran babi ba nė end ine ko nėkaxėnėgund go lėf gėr Aciŵ and Kaxanu. ²² And ŝanėgu ko aŋ, sėkwan ko ebi yeyaneli, ata nang kėni mėne Ƴey watėgu ko lėf gėr Aciŵ and Kaxanu. Alambacara fo babi lambacarand ga ŝanėgu ko gė oniŵ kėm. ²³ And faƳ ko bakey band ebax exo diyeni gėr Aciŵ and Kaxanu aŋ, Sakari wāƳi ko kwėl gėr ndebėn. ²⁴ Ga nėkanak, alindaŵ Elisabet hi ko gė acėl. Ata Ƴaf ko opacaŵ oco. ²⁵ Er baxo rend: «Dodo anėka Ƴėkwaw ke Axwėn Kaxanu. And ĥatan kėŋo aŋ, faƳ ko gėr emėkw edexėm exo dėxėt ašėfėn iram in gėr bela.»

End meleka in do gė Mari en

²⁶ Anėka bax opacaŵ ocongiƳat elod ga hi ko Elisabet gė acėl. Kaxanu laŵėn kėŋo meleka ir kėno wacėnd Gabėriyel in gėr ebar ed *Galile, gėr ingol ind Nasaret. ²⁷ Meleka in ĥat ko nė endėnaŵ emeja end nėm baŋo Yosef, ŝambenjar ir andėwėra and *Dafid, ar ebax emun etėm end gėr ebar ed Isėrayel an. Endėnaŵ emeja eno, Mari bano wacėnd. ²⁸ Ga lil ko meleka in gėr ed hi baxo, re ko: «Ašėma šėma kėmi wěj ar rin ki oyekax Kaxanu an! Axwėn an gė wěj hi ko, wěj ye ki!» ²⁹ And wėl ko Mari eyeyan elo aŋ, wėlandėra kėŋo do ko yėlarand ba ine wacayak ecėmar elo. ³⁰ Ata re ko meleka in: «Kėrey yėdara na Mari gayikwa Kaxanu yėl ki oyekax orexėm ol. ³¹ Gė acėl kėƳ hi do eyo dėw lėmėta. Yėlido oŵac or *Yesu ol. ³² Lėmėta ijo, Asėniŵ ar Kaxanu exo, mėŋ ar hik Ƴaŋ gėr orėn an. Mondako kėno Ƴana eno macėnd gayik ala asėm ko hi. Ata Axwėn Kaxanu, mėŋ kėŋo wāš aŋėpara and owun or *Dafid, axarėk arexėm aŋ. ³³ Din ir din ko wun gėr enėng end *Yakob do owun orexėm ol ax kwėt na gė ekwėt.» ³⁴ Ata Mari yaka kėŋo meleka in: «Mondake wa kė hi eno gayikako wėno asošan amo nang ex na?» ³⁵ Aŋo re ko meleka in: «Angoc Amėnėk aŋ kė Ƴow gėr ndey do panga ind Kaxanu mėŋ ar hik Ƴaŋ gėr orėn iŋ ki laĳ. Mėŋ ex, ar kėƳo rėw an, Asėniŵ ar Kaxanu kėno Ƴana eno macėnd gayik aŵėnėk exo. ³⁶ Nėkoĳa Elisabet ar nėng irey an, mėŋ bėte ga hi ko gė acėl gė oxar go dėŋ. Anėka sėk kėŋo opacaŵ ocongiƳat mėŋ ar bano rend asoxari aboroxok exo an, ³⁷ gayik gėr Kaxanu beƳ dek wėndėk.» ³⁸ Ata re ko Mari: «Awa gayikako ex, wėno ariyeni ar Axwėn Kaxanu hi kėme, dilexo ang fel kėƳe ak.» Ata kwėl Ƴe ko meleka in.

End Mari gër iciw̄ ind Elisabet enj

³⁹ Ata kwël gë bakey baŋo fo, Mari ye ko aỹand xali gër ebar ed *Yude, në angol and ler në osënd. ⁴⁰ And hat ko gër iciw̄ ind Sakari bën aŋ, šëma këŋo Elisabet. ⁴¹ Elisabet, sam ga wël ko ecëmar ed Mari el, itox ind gër acël andexëm iŋ welëtëra ko onënga ol. Ata Elisabet yëm ko gë Angoc Amënëk aŋ. ⁴² Na bacan këŋo Mari, ko rend:

«Gër bësoxari dek, wěj ye ki!

Asoxari abetak hi këy, wěj ye ki!

Do ar ex gër acël andey an abetak exo, wěj ye ki!

⁴³ Yakayin, nëm ir Axwën aram nëngaw ke, wëno ye ke! ⁴⁴ And wël këme ecëmar edey aŋ, itox indam iŋ awelëtëra welëtëra ko onënga ol gër acël. ⁴⁵ Nëngandëralexi wěj ar w̄ak mëne er fel ki Axwën in aŋata kë hata.»

⁴⁶ Ata yaka ko Mari:

«Gër yomb iram nëngandëra ke mëŋ këmo yasaxënënd Axwën an!

⁴⁷ Iyo gër yomb iram nëngandëra ke end Kaxanu enj, mëŋ Afexën aram an!

⁴⁸ Gayikwa ayëkwa yëkwaw ke wëno ariyenin arexëm an.

Ang këni bëtëraw yo bela bën gër ngwën ro,

Din këne yana ene macënd asoxari abetak.

⁴⁹ Kaxanu, mëŋ ar xorëk beỹ dek an, rin ke ecaraxik enjo.

Ow̄ac orexëm ol ow̄ënëk ex.

⁵⁰ Do axaỹënan irexëm in din ir din ex gër bër këŋo fëbënd.

⁵¹ Panga indexëm iŋ nęcët ko;

gë panga iŋo šapëreli këbi bër gë banjëlän band gë ndafënan bën,

⁵² Alat lat këbi bër gapak bën gër bañëpara band owun,

Eni bëtaxën gër owun bërëtoc bën,

⁵³ Bër babi yambën enjo bën lëba këbi gë benjekax beŋ xali w̄wed këni,

do aŋaỹ w̄aỹ këbi taxan bër gë napul bën.

⁵⁴ Biyi Bëyisërayel bën rëca këbo,

Biyi bëriyenin bërexëm bën.

Axwita xwita ko ang këŋo xaỹënanënd biyi ak,

⁵⁵ Axwita xwita ko ebo din enjekax enj,

Ang fel babi bëxarëk bërebi ak,

Ang beya babi enjekax end din *Abëraxam gë obaš orexëm ak.»

⁵⁶ Ata ga xucak eŋo, Mari xeyëra këŋo në opacaŋ otas gër iciŋ ind Elisabet bën d̄amana w̄ayixën ko gër ndebën.

End andëŋa and Šaŋ Batis eŋ

⁵⁷ Ga ĥatëk amëd and orëŋ aŋ, Elisabet rëŋ këŋo lëmëta.
⁵⁸ Bëraketa bën do gë bërexëm bën ga wël këni mëne Axwën an axaŷënan dëŋ xaŷënan këŋo Elisabet, barërëgu këni gër iciŋ ebi nëngandëra andamat gë mëŋ. ⁵⁹ Yatir sək këŋo loxo, b̄akaraw këni bête eno kac lëmëta in. Ata yël këno oŋac or sëm ol mëne ngëŋ Sakari. ⁶⁰ B̄arikaŋ ga wël ko nëm oŋac olo, re ko: «Ali ax gi ex na d̄e mondako? Šaŋ ex oŋac orexëm ol!» ⁶¹ Yaka këno: «Ine? Gër nëng irewën ala ano macënd na mondako!» ⁶² Ata lambaca këno sëm ir lëmëta eni nang ba mondake ŷandi baŋo eŋo mac.
⁶³ W̄asi ko eno mëdënëgu ingomb gomb. Ga xana ko, ŷëgw ko: «Šaŋ ex oŋac orexëm ol.» Ata na šarandëra këbi d̄ek ang ebani ak. ⁶⁴ Ataŋ lëkwëtak iniŋ ind Sakari iŋ do wëli këŋo oniŋ ol. ŷana ko këŋo šëkwand Kaxanu. ⁶⁵ Ata bëraketa bën d̄ek wëlandëra këbi. Bête d̄ek bër bax wël endey eŋo bën wëlandëra këbi ebar ed *Yude el d̄ek xali gër osënd. Ata beŋo fo bani yeyandërand bela bën. ⁶⁶ D̄ek bër bax wël beŋo bën, gë emëkw el bani baxëtënd do bani wëkarënd ba ine ko hi itox iŋo. Enimin panga ind Axwën Kaxanu iŋ gër ola or itox iŋo ebax.

End oyëkan or Sakari eŋ

⁶⁷ Sakari, sëm ir lëmëta, ga ŷëm ko gë Angoc Amënëk aŋ, ŷana ko ko yeyanënd ang alaŷënel fo do ko rend:
⁶⁸ «Cëkwanëŋone Axwën an, mëŋ ar ex Kaxanu, Axwën ar bulunda ir Isërayel an,
 Ga laŷëneliw këbo enimin apexa aŋ.
⁶⁹ Aŷëlan wëlanëgu këbo apexa aŋ gër ekun ed *Dafid, ariyenin arexëm an.
⁷⁰ Eŋo fëna baxo exo di elod bënii okeme okeme ang reyfa këni bëlaŷënel bëwënëk bërexëm ak.
⁷¹ Apexa aŋo këbo racët gër otaxan od bër šus këbo.
 Bête abeyfa beyfa baxo mëne aracët këbo racët gër otaxan od bër šus këbo.
⁷² Në emasin ebo ang baŋo xaŷënanënd bëxarëk bërebi ak,
 Bête në emasin ebo axo kwëya ex na mëne mëŋ dëŋ yata këbo eter emënëk el.
⁷³ Ayašar yašar baxo gër axarëk arebi *Abëraxam mëne,
⁷⁴ Aracët këbo racët gër toro ind lëxw banëbo bër xoŷër këbo bën do gë anjiŷ këm enëŋo calende

⁷⁵ gë ola oŵënëk do gë or ŝenene, ang kë nëka yo bakey bandebi baŋ.

⁷⁶ Do wëj itox iŋo, alaŵënel ar Kaxanu këni ŷana eni macënd, Alaŵënel ar Kaxanu, mëŋ ar hik ŷaŋ gër orën an, Gayik wëj lëngwaliw ki eyo mëxwëtën fëña in Axwën an.

⁷⁷ Wëj këbo wāsin biyi bër ex bulunda irexëm bën mi nangaxën apexa and gë eteban ed beñëŋënax aŋ.

⁷⁸ Kaxanu, mëŋ ar xwën këbo an, axaŷënan këŋo xaŷënanënd endeŋi eŋ. Paŋ gë axaŷënan ijo këbi hōbaxënënd eñan eŋ, dek bela bën.

⁷⁹ Në eyow exo ebi ŋoba bela bër kë liyand gër ecamëdan bën, Bela bër ŷëpak gër ed ŷañëk ecës bën.

Në eyow exo ebo dëngweli gër obetak.»

⁸⁰ Ga xucak beŋo dek, lëmëta in kwël ko rafënd do ko firind gë panga ind Angoc Amënëk iŋ.

Do në er timëriŋ fo baŋo ŷandind exo gi

Xali ex ŋatëgu akey and ko ŝanaya exo pemërand gër bulunda ir Isërayer aŋ.

End andëŵa and Yesu eŋ

2¹ Ga xucak bakey baŋo *Sesar Ogisët, emun etëm end gër Rom eŋ, re ko enëbi ñëgw bela bën gaf gë gaf dek ebar ed xwën baxo el. ² Oñëgw oko, oñanar ok ebar amëd and hi baxo Kurenu, gofërëner in, gër ebar ed Siri. ³ Bela bën dek bani ŷexërand enëbi ñëgw ala kala gër angol and rëw këno. ⁴ Ata Yosef, ar andëŵëra and *Dafid an, xani ko gër Nasaret, gër ebar ed *Galile do wāŷi ko gër ed *Yude, gër Betëlexem. ⁵ Gë Mari, enëm edexëm el sëfër bani enëbi ñëgwëx, xarak amëd aŋo Mari gë acël akarëk hi baxo.

⁶ Nand ebani gër Betëlexem na, Mari ŷanar këni orëw ol. ⁷ Ata rëw këŋo lëmëta iŷanar irexëm in, lëf në eciŷi. Ga laŋëra këŋo, ren këŋo në apede gayik anëbi cotën bana në er këni hi lëf gër aciŵ and bëliyer.

End meleka do gë bëxadac eŋ

⁸ Yatir rëw këno *Yesu, bëxadac baŋi nëkonand na gëmëd oyel orebën ol gër ocënga od gër Betëlexem. ⁹ Ata ŝanayaxën këbi bërëxadët meleka ir Axwën in, do enjaran end Kaxanu eŋ hōbaw këbi. Na yëdara këni xali xurik. ¹⁰ Ata re ko meleka in: «Wën këren yëdara na, Atëfëtan këmun nangënënd! Atëfëtan aŋo, onënga osëm or bela dek ex. ¹¹ Nangin mëne dorō rëw këno, Kërisët, Axwën an. Marayin en ŷe gër Betëlexem, gër angol and *Dafid. ¹² Nanganëme ijo yël këmun: ata këno sëk itox imbarax ga

labëra këno do ren këno në apeđe.»¹³ Ata omeleka ocëxe šoma këno išandaŵ in, beng a beng a, elod ŷaŋ gër orën. Do ga këno yas Kaxanu këni rend:

¹⁴ «Cëkwanëŋone Kaxanu, mëŋ ar ex ŷaŋ gër orën an!
Ga ŵasin këbi gër ebar bela bën enjaran endexëm eŋ,
dodo ecede këbi fuŋara wa bela bën,
do eni cotaxën aketëxeta aŋ gër ngwën ro!
Awa betalexëni bër ħan këŋo Kaxanu bën!»

End bëxadac eŋ

¹⁵ And baka këni omeleka ŷaŋ gër orën aŋ, bëxadac bën felër këni eni ŷe xali gër Betëlexem, eni waŋëgu er sëfëtan këbi Axwën in. ¹⁶ Na ŵara këni xali gër bëciŵ. Ga ħat këni, sək kënëbi Mari gë Yosef lëf gër eciŷi ga ren këno lëmëta in polo gër apeđe. ¹⁷ Sam ga wat këno, sëfëtan kënëbi dek bend felëgu babi meleka beŋ end lëmëta ijo eŋ. ¹⁸ Do dek bër babi baxëtënd bëxadac bëjo bën mbaŋ babi šaranënd end bani reŷand eŋ. ¹⁹ Mari mëŋ, dek beŋo baxo ŵëxëtand gër anëf andexëm do baxo yixëtënd gër onden. ²⁰ Ata ga këni baka gër ocënga, bëxadac bën këno šëkwand Axwën Kaxanu do këno yasëxënd tar fëña in.

End lëmëta ir gër Aciŵ and Kaxanu eŋ

²¹ Yatir sək këŋo loxo, xac këno lëmëta in. Yël këno oŵac or *Yesu ol, ang fel babi meleka in eno macëd ak đamana exo gixën nëm gë acël. ²² And faŷ ko Mari bakey band ebax exo ŵunëtara baŋ, ang rëp bax gër *acariya and Moyis ak, mëŋ gë Yosef ŵëla këno lëmëta in gër Yerusalem, eno mašëx oxwën ol Axwën Kaxanu. ²³ Ata mondako sëf bani er yëgw këni gër acariya and Axwën in: «Itox itošan iňanar yo, Kaxanu yata këŋo^b.» ²⁴ Šadaxa ebax eni di ang re ko Axwën Kaxanu gër acariya ak: olëxwëte oxi, hi këni oxwëlëkwël, hi këni obapuŷ.

²⁵ Awa gër angol and Yerusalem, axarëk ebaxëna ar bano ŵacënd Simewoŋ. Ala ar šenene ebaxo do fëb baxo mbaŋ end Kaxanu eŋ. Ašëni baxo šënind bëte apexa and enëŋ end Isërayel aŋ, do yëm baxo gë Angoc Amënëk aŋ. ²⁶ Angoc Amënëk aŋ nangën baŋo mëne axo cës na watërëxe Afexën an, ar sana këŋo Axwën Kaxanu an. ²⁷ Yatijo Angoc Amënëk aŋ fangacëgu baŋo gër Aciŵ and Kaxanu. Na fed këni gë Mari do gë Yosef ga xwënaw këno lëmëta in, eni di er rek acariya in. ²⁸ Simewoŋ xana këŋo, xwëna këŋo imëd. Ga këŋo šëkwa Kaxanu ko rend:

^b2.23 Andocane 13.2

²⁹ «Dodo Axwën, kanale wëno xadëp irey in, me y'eli gë emëkw eyemax ang re bay ak,

³⁰ gayikako gë bangës bandam baño dëñ këmo watënd ar wëlanëgu këbo apexa an.

³¹ Apexa año xëñenaw këy' eni wat benëng bend bela dek,

³² Apexa año ex angoben and këni nangëraxën benëng bend bela añ,

Apexa año ex enjaran end Isërayel eñ, bulunda irey in.»

³³ Nëm gë sëm ir lëmëta dek bañi šaranënd ga këni wël ang baxo yey'an Simewoñ end lëmëta irebën ak. ³⁴ Ata Simewoñ ga šalen këbi na, fel këño Mari: «Në end lëmëta irey ijo, bela bëranjëm kë lati. Bëte bëranjëm kë xani gër bulunda ir Isërayel. Lëmëta irey ijo këbi y'ana ebi nangënënd er y'andi këño exo di Kaxanu in. Awa në eño këno šusaxën. ³⁵ Ado wëj dëñ Mari, ang sënga këni gë duxuma fo ki y'ambën gër emëkw endexëm eñ. Do mondako kë futaya ojëlan od bela bëranjëm.»

End Ana do gë bëxarëk bër Yesu eñ

³⁶ Bëte ala wënel asoxari hi baxëna ar bano wacënd Ana. Mëñ abi w ar Fanuwel ebaxo, gër andëwëra and Aser, do mbañ xar baxo. Endëna w emeja fo bayi baxo ga y'ër këno, do liya bani gë icën indexëm iñ bëniy bënjongëbëki damana sebëtaxën këño. ³⁷ Ga lap këño icën iñ, bayi ko asošan këm xali sëk këño bëniy ofëxw ocongosas gë bënax. Abaxo hawëta na Aci w and Kaxanu añ. Er baño šalend Kaxanu: baño gëmëd, baño goyat. Ado bakey bandëmar moti w i baxo si w ind. ³⁸ Gë mëñ fed bani bëte gë Mari do gë Yosef ga xwëna këno lëmëta in. And wat këbi añ, y'ana ko këño šëkwand Kaxanu end lëmëta eñ. Ata kwël na fo y'ana baxo këbi felërand end lëmëta eñ bër bax šënind apexa and Yerusalem bën.

³⁹ And fa y këni dek er ebax eni di añ, ang rek acariya and Axwën ak, Yosef gë Mari w a y i këni gë lëmëta in gër ebar ed *Galile, gër Nasaret angol andebën añ. ⁴⁰ Ata lëmëta in kwël ko firind do ko y'emënd gë orenik ol, do oyekax or Kaxanu ol hik gër ola orexëm.

End Yesu gër Aci w and Kaxanu eñ

⁴¹ Bëxarëk bër *Yesu bën a y e bani y'end aniy kala y'añ gër Yerusalem, gër ofëna or apexa. ⁴² And sëk këño *Yesu bëniy epëxw gë bëki añ, sëfër këni gër ofëna gë bëxarëk bërëxëm bën ang rëp bax ak. ⁴³ Awa ga xucak bakey band ofëna bañ, bëxarëk bër *Yesu bën këni w a y i ind gër Nasaret nangërexe mëne anëka sebëgu këno gër Yerusalem. ⁴⁴ Er y'ela bani ba gë bëcanda w bën

lëngwa këni. Ye këni ciš damana šalaraxën këno gër bërebën do gër bër hi bani engä. ⁴⁵ Ašalara yo ašalara, ano wat ex na. Ata wërëšëta këni xali gër Yerusalem. ⁴⁶ And hat këni aŋ, šalarax këno bëte okey otas damana šananaxën këno lëf gër Aciw̄ and Kaxanu ga yëpa ko mërëxand ir *bëšalen bër Bëšëwif. Na babi baxëtërand do babi wëkarand. ⁴⁷ Dek bër baŋo wëlënd bën babi šaranënd ang baxo yakand gë orenik osëm er këno wëka yo. ⁴⁸ And wat këno aŋ, nëm gë sëm šaran këbi xali. Na wëka këŋo nëm: «Oko asëñiw̄ën, ineŋa rixën këyëbo endako rako eŋ? Nëkoda wëno gë sorix dek bu bašo gër ocal odey?» ⁴⁹ Ata *Yesu yaka ko: «Ineŋa këne šalaxënënd? Wën an nang ex na nde mëne aŋap yäpëk me gi gër Aciw̄ and Faba?» ⁵⁰ Barikan ga wël këni ang yaka baxo ak, abi pëni bana er baxo rend in. ⁵¹ Ata kwël wāyi këni gë mëŋ ak gër Nasaret. *Yesu mbaŋ fëb babi bëxarëk bërexëm bën. Do Mari mëŋ, dek beŋo baxo wëxëtand gër emëkw edexëm. ⁵² Ata *Yesu kwël ko firind gë orenik ol, gë oyekax or Kaxanu ol do bela bën mbaŋ babi nënganënd endexëm eŋ.

End Šaŋ Batis eŋ

3 ¹ Amëd aŋo bët baxo owun ol gër Rom Tiber Sesar, do sëk baŋo bëniy epëxw gë bënjo elod ga yëpa ko. Ata Poŋës *Pilat ebax gofërëner in gër ebar ed *Yude do bër ebax aminëmëra bën wun bani: Erod Antipas, gër ebar ed *Galile, Filip, gër ed Iture xali gër ed Tërakoni, do Lisañas, gër ed Abilen. ² Amëd aŋo, An gë Kayif ebax bëšadaxan bëlëngw bën gër Yerusalem. Amëd aŋo fo bëte yana baxo *Šaŋ Batis, asëñiw̄ ar Sakari an, epemëra ed eyeyan ed Kaxanu el gër *ladawe.

³ Ata *Šaŋ Batis motëfëra baxo sëfërand dek bëngol bënd ler ler gër yeš ir *Yurëdeŋ bëŋ do baxo femërand gër bela end xobuyi or enëngwët ed ola ol, ebi tebanaxën Kaxanu bamena bandebën baŋ. ⁴ Ata mëŋ ebax ar yëgw baxo elod anëka fo alaŋwënel Esayi mëne ala kë yow na exo keŋërand gër ladawe:

«Nanin fëña ir Axwën in,

Debëtin opëña od ko xucaxën ok.

⁵ Amora and ex yo dek kë wëgaya,

Etënd ed ex yo, do apan and ex yo dek kë yëcar,

Fëña ir sëmbak alebëta kë lebëta,

Fëña ir šëngayak yo aŋaca këni haça,

⁶ Eni nangëraxën dek bela bën

apexa and laŋwëneliw̄ këbo Kaxanu aŋ.»

⁷ Ata *Šaŋ Batis mondako babi felënd bër bax yowënd ebi buyi bën: «Wën ata ang bandën fo siti kën de, noŋo wa fel këŋun en

kwēyēta kiti ind Kaxanu ind kē yowēnd in? ⁸ Diyindēn de benjekax ex watixēn mēne anēngwēt dēŋ nēngwēt kēn ola orewēn ol. Bari kēren yēland na mēne gayik *Abēraxam ex axarēk arewēn an kēn fexaxēn. Kaxanu axor ko xor exo nēngwēt oxaŷ oŋo dēŋ ex gi obaš or *Abēraxam. ⁹ Ado gogo nde wēd ko ecēngwa el exo taŷ gē odēmbēt ak batēx band ax dēwēnd na odēwērēwēn ojekax baŋ. Ata mondako kēbi wedit bēr bayik ax nēngwētēnd na ola orebēn bēn do ebi dāp gēr xodux.» ¹⁰ Ata amēxwēr aŋ wēka kēno *Ŝaŋ Batis: «Ineŵa ŷapan kēŋo Kaxanu mi dind biyi?» ¹¹ Yaka kēbi: «Ar gē bacud baki an, cetēleŋo amat ar ax cot ex na an, do ar gē eŷamb ŷamb an, dilexo mondako fo.» ¹² Yow kēni bēte *bēsēf bēr ŷagale ebi buyi, wēka kēno: «Asēŷali, ineŵa ŷapan kēŋo Kaxanu mi dind biyi?» ¹³ Yaka kēbi: «Kanayindēn ŷagale in ceŷ ang ŷapēk ak, kēren mēkand na nēmēc.» ¹⁴ Yow kēni bēte ocoroŋa, wēka kēno: «Do biyi cēŋ, ine ŷapan kēŋo Kaxanu mi dind?» Yaka kēbi: «Ala kēreno nēgwēšanēnd na mama eno kandēraxēn. Bayindēleŋun acoŷa andewēn aŋ fo.» ¹⁵ Ata angwēn aŋo dēŋ bano ŷēnind de bulunda ir Isērayel in ar kēbi fexēn an aŷēkar bani wēkarēnd ba ax gi ex na *Ŝaŋ Batis ex Afexēn an. ¹⁶ Ŝaŋ Batis yaka kēbi bēn dek: «Wēno gē men kēmum buyind, barikan nē eŷow exo ar xuca ke panga an. Ado wēno dēŋ axe ŋap ex na mo tēka do me pētēra ogux od baped bandexēm ok. Mēŋ ex ar kēŋun buyi gē Angoc Amēnēk do gē xodux an. ¹⁷ Apalaŷa lēkaya ko exo mēnēnaxēn ebar edexēm el, eŷamb el exo mēla gēr acac andexēm, do enenar eŋ exo dāp gēr xodux or ax domind na gē edomi.» ¹⁸ Ata *Ŝaŋ Batis mondako baŷi felērand Atēfētan aŋ Bēyisērayel bēn. Bēte bēdanjēm baŷi sēndēnd do baxo rend eni kēnēnara.

¹⁹ Erod ir wun bax gēr ebar ed *Galile watar bani na gē Erojad, asoxari ar abinēm an. Ata *Ŝaŋ Batis kēŋo nēpēnd nē end eŋo do gē dek beŋēŋēnax bēnd wata baxo beŋ. ²⁰ Barikan Erod ijo wēndēra ko kaš-kaš ga sēra baŋo *Ŝaŋ Batis do wēla kēŋo gēr epēra.

End xobuyi or Yesu eŋ

²¹ Amēd aŋo, dek Bēyisērayel bēn bax ŷend gēr *Ŝaŋ Batis ebi buyi. Ata ga yow ko bēte *Yesu, buyi kēŋo mēŋ bēte. *Yesu ga ŷēpēta ko, ko ŷalend, ata watik fol orēn ol. ²² Angoc Amēnēk aŋ fedaw ko gēr ndexēm ang edēxwēte epeŷax fo. Ata wēliwēk oniŵ ŷaŋ gēr orēn: «Wēŋ ex Asēñiŵēn ar pēlot gēr yomb iram an. Wēno bon ke balēnd endey eŋ!»

End andëwëra and bëxarëk bër Yesu enj

²³ *Yesu bëniy ofëxw osas ebaŋo nand ýana ko andiyen andexëm na. Er bani yëland bëla bën mëne Yosef, asëñiŵ ar Eli an, ebax sëm. ²⁴ Eli ijo ebax asëñiŵ ar Matat, do Matat asëñiŵ ar Lewi. Lewi ebax asëñiŵ ar Melëki, do Melëki asëñiŵ ar Yanay. Yanay ebax asëñiŵ ar Yosef. ²⁵ Yosef ebax asëñiŵ ar Matacas, do Matacas asëñiŵ ar Amos. Amos ebax asëñiŵ ar Nahum, do Nahum asëñiŵ ar Esëli, do Esëli asëñiŵ ar Nagahi. ²⁶ Nagahi ebax asëñiŵ ar Mahat, do Mahat asëñiŵ ar Matacas. Matacas ebax asëñiŵ ar Semehin, do Semehin asëñiŵ ar Yose. Yose ebax asëñiŵ ar Yoda. ²⁷ Yoda ebax asëñiŵ ar Yohanan, do Yohanan asëñiŵ ar Resa. Resa ebax asëñiŵ ar Sorobabel, do Sorobabel asëñiŵ ar Êshalëcel. Êshalëcel ebax asëñiŵ ar Neri. ²⁸ Neri ebax asëñiŵ ar Melëki, do Melëki asëñiŵ ar Adi. Adi ebax asëñiŵ ar Kosam, do Kosam asëñiŵ ar Elëmadam. Elëmadam ebax asëñiŵ ar Er. ²⁹ Er ebax asëñiŵ ar *Yesu do *Yesu ebax asëñiŵ ar Eliyeser. Eliyeser ebax asëñiŵ ar Yorim, do Yorim asëñiŵ ar Matat. Matat ebax asëñiŵ ar Lewi. ³⁰ Lewi ebax asëñiŵ ar Simewoŋ do Simewoŋ asëñiŵ ar Yuda. Yuda ebax asëñiŵ ar Yosef, do Yosef ebax asëñiŵ ar Yonam. Yonam ebax asëñiŵ Eliyakim. ³¹ Eliyakim ebax asëñiŵ ar Meleya, do Meleya asëñiŵ ar Menan. Menan ebax asëñiŵ Matata, do Matata asëñiŵ ar Nataŋ. Nataŋ ebax asëñiŵ ar *Dafid, ³² do *Dafid asëñiŵ Esayi. Isayi ebax asëñiŵ ar Yobed, do Yobed asëñiŵ ar Bohes. Bohes ebax asëñiŵ ar Sala, do Sala asëñiŵ ar Nahason. ³³ Nahason ebax asëñiŵ ar Aminadab, do Aminadab asëñiŵ ar Adëmin. Adëmin ebax asëñiŵ ar Arëni, do Arëni asëñiŵ ar Esëroŋ. Esëroŋ ebax asëñiŵ ar Peres, do Peres asëñiŵ ar Yuda. ³⁴ Yuda ebax asëñiŵ ar *Yakob, do *Yakob asëñiŵ *Isak. *Isak ebax asëñiŵ ar *Abëraxam, do *Abëraxam asëñiŵ ar Tera. Tera ebax asëñiŵ ar Naxor. ³⁵ Naxor ebax asëñiŵ ar Serug, do Serug asëñiŵ ar Rehu. Rehu ebax asëñiŵ ar Peleg, do Peleg asëñiŵ ar Eber. Eber ebax asëñiŵ ar Êsela. ³⁶ Êsela ebax asëñiŵ ar Kayënam, do Kayënam asëñiŵ ar Arëfaxad. Arëfaxad ebax asëñiŵ ar Êsem, do Êsem asëñiŵ ar Nowe. Nowe ebax asëñiŵ ar Lemek. ³⁷ Lemek ebax asëñiŵ ar Matusalem, do Matusalem asëñiŵ ar Enok. Enok ebax asëñiŵ ar Yered, do Yered asëñiŵ ar Malelel. Malelel ebax asëñiŵ ar Kenam. ³⁸ Kenam ebax asëñiŵ Enoû, do Enoû asëñiŵ ar Set. Set ebax asëñiŵ ar Adam, do Adam asëñiŵ ar Kaxanu.

End Šabucara do gë Yesu en

4¹ *Yesu, ga yēmëgu ko gë Angoc Amënëk aŋ gër yeḅ ir *Yurëdeŋ, ko yend gër ladawe gër ed baŋo wëland Angoc Amënëk aŋ.² Ata šabucara in xacërara këŋo eŋo yifa në bakey ofëxw onax. Yoweÿ axo yamb bana *Yesu bakey baŋo đek. And xucak aŋ, xor këŋo eŋo eŋ.³ Aŋo sëka këŋo šabucara in, re ko: «Angëmëne Asëñiŵ ar Kaxanu ey, nëngwëtël ekaÿ elo ex gi ecemar.»⁴ Yaka ko *Yesu: «Ga yëgw këni: “Ala an axo điyand na gë eyamb yamb fo^c.”»

⁵ Šabucara in wëla këŋo në er yaf, do wasin këŋo aÿand đek owun or gër ebar oŋ,⁶ do fel këŋo: «Ayël këmi yël owun or owar oŋo ol, gë enjaran endebën ak đek, gayik wëno fëxwën këne do ar yandi ke yo këmo yël.⁷ Awa angëmëne aŵa wã këy ey poxi gër lëngw iram, wëj kë xwën đek ako.»⁸ Yaka këŋo bëte *Yesu: «Ga yëgw këni: “Axwën Kaxanu gabat ex mopëḅ do gër lëngw irexëm fo yapëk epxi ed cale el!^d”»

⁹ Šabucara in wëla këŋo bëte *Yesu gër Yerusalem. Ga xwët këŋo yaf gër ejur ed Aciŵ and Kaxanu, re ko: «Angëmëne Asëñiŵ ar Kaxanu ey, đapayal. Ax gi ex na nde aÿëgw yëgw këni:¹⁰ “Kaxanu afel këbi fel omeleka odexëm ok eni nëkona do eni kaka,¹¹ gë otaxan odebën ok këdi këy lapa në ekaÿ^e.”»¹² Yaka këŋo bëte *Yesu: «Ga yëgw këni bëte: “Axo gi ex na mondi atëy Kaxanu, Axwën arey an^f.”»¹³ Ata na šabucara in ga xacërara këŋo mondako eŋo yifa *Yesu, nacëta këŋo do ko šënind amëd acëxe.

End Yesu gër ebar ed Galile eŋ

¹⁴ Ga xucak eŋo, *Yesu wãÿi ko gë panga ind Angoc Amënëk in, ata wëlik oŵac orexëm ol đek ebar ed *Galile el.¹⁵ Aŋo yana ko këbi sëy'alirand gër bacïŵ bacaleya bandebën do bela bën đek baŋo šëkwënd.

¹⁶ Ata akey amat, *Yesu baka ko gër ingol ind Nasaret, gër ed raf ko. Do ang wër baŋo ak, ye ko gër aciŵ acaleya, yatir *akey and eteyëta; ata fel këno exo kani ebi pënën.¹⁷ Fëxwën këno akayëta and alaŵënel Esayi aŋ, and lëkwët ko aŋ ko fënënd gër ed rek:

^c4.4 Andocane 8.3

^d4.8 Andocane 6.13

^e4.11 Calemoñëw 91.11-12

^f4.12 Andocane 6.16

¹⁸ «Gë Angoc and Axwën aŋ yëm këme gayik mëŋ sana ke mëni nangën Atëfëtan aŋ bëxaÿënaxik bën. Mëŋ lawënëgu ke mëni pelëra mëne: bër ex okadëp bën asebët kënebi sebët; bëšiwëk bën awatëra këni watëra; bër kënebi wëŋarand bën aracët këbi racët.

¹⁹ Mëŋ lawënëgu ke me pemëra mëne dohijo ŋanak oyekax or Axwën olo⁹.»

²⁰ Ga ħata ko opën ok, lëkw ko akayëta aŋ, wãš këŋo aŋwëxëta an, do yëpa ko. Ata aciŋ acaleya aŋ dek faß këno mëŋ fo.

²¹ Aŋo re ko: «Oñëgw Omënek od fënën këmun oko, doro dëŋ ħatak.» ²² Bën dek bax reyand end osede orexëm eŋ ga këni wël benjekax bend baxo yeyanënd beŋ. Aŋwëkar bani wëkarënd: «Ax gi ex na nde asëniŋ ar Yosef an ex?» ²³ Barikan *Yesu re ko: «Dal ex mëne wën axwitan këne xwitan eyeyan ed orenik ed rek: “Wëj axora an pakënayayind gë andey”» Bëte afel këne fel me di becarax gër angol and raf këme ro ang wël kën këme rind gër Kafarënowum ak.» ²⁴ Ata re ko bëte: «Dal in këmun felënd, alaŋwënel ar Kaxanu an, gër ed rëw këno fo bayik ano pëbënd na.

²⁵ Dal in këmun felënd, amëd and ebaxo Eli alaŋwënel ar Kaxanu gër ebar ed Isërayel aŋ, bon yëmb bani bësoxari bësebëta sebëta bën. Ga rik bëniy bëtas gë opacaŋ ocongibat tëb ax tëb ex na, ata wëcan këbi enjo eŋ. ²⁶ Barikan, Kaxanu seb këbi dek bësoxari bëjo, laŋwën këŋo Eli në asoxari ar lëg bax gër Sarepëta, gër ebar ed Sidoŋ. ²⁷ Bëte angwën and ebaxo Elise alaŋwënel ar Kaxanu gër ebar ed Isërayel aŋ, mbaŋ ebani bela bër gë amey bën. Barikan Namaŋ gabat fakën baŋo, xarak gër ebar ed Siri xaniw baxo.»

²⁸ Ga wël këni eyeyan elo, dek aciŋ acaleya aŋ logën këbi. ²⁹ Xani këni gwaŋ, do šonjorëra këno *Yesu fac-fac. Nëcët këno angol and Nasaret aŋ xali gër engeŋ eno pimëx. ³⁰ Barikan, and ħateli këno aŋ, *Yesu xwëša ko. Ata ang fur bano ak, borëta këni, xuca ko mërëxand do kwël ye ko.

End ar gë bëyël eŋ

³¹ *Yesu šëla ko gër Kafarënowum, angol acëxe and gër ebar ed *Galile. Ata yatir akey and eteyëta këbi sëyalirand bëte bela bën.

³² Gër oŋëkw baŋi lëkënd osëyali orexëm ol gayik gë panga baxo yeyanënd. ³³ Yatijo ar gë bangoc bañëŋënaŋ yow bax na gër aciŋ acaleya. Sam ga wat këŋo *Yesu, bangoc bañëŋënaŋ baŋ xeŋ këni: ³⁴ «Xey *Yesu Ibënasaret, ineŋa yir këbo? Ba eyëbo nemin

nde yow këy? Aye nang këmi mëne wěj ex Awënëk ar Kaxanu an!»³⁵ Ata *Yesu xeÿëanaxën këbi bangoc baŋ: «Cësinayin, ado canin gër ala ajo!» Ata bangoc bañëñëanax baŋ reba këno ala ajo mërëxand ir amëxwër do kwël šan këni, bari ano tembaÿën bana.³⁶ Ata aciw̄ acaleya aŋ ðek šarandëra këbi xali xurik, do këni wëkarënd: «Endey' end fex ngwa ex eŋo? Gë or gapak, do gë panga këbi felënd bangoc bañëñëanax baŋ eni di er ko re in, do kwël këni šanënd.»³⁷ Ata bela bën ðek këni xanarërand end *Yesu eŋ ðek ebar ed *Galile el.

End epakën ed bësëxwëra eŋ

³⁸ Ga šan ko na gër aciw̄ acaleya, *Yesu ye ko gër Simoŋ Piyer bën. Sëk këŋo aÿaraw isoxari ar Simoŋ Piyer ga šëxw këŋo. Wëka këno atarŋ *Yesu eŋo pakën.³⁹ Ga rëngw ko *Yesu gër ed laki baxo, xeÿëanaxën ko acëxwël aŋ. Atarŋ fak ko do kwël xani ko ebi ðëba.⁴⁰ Ga šëlak eñan eŋ, wëlaraw këñëbi na gër *Yesu ðek bësëxwëra bën, do ošëxwëra or ex yo afak bani fakënd and këbi hëmba aŋ.⁴¹ Bëte bëyël bax šanënd na gër bela do bani xeÿënd: «Wěj ex Asëñiw̄ ar Kaxanu an.» Barikan *Yesu axeÿëanaxën babi xeÿëanaxënënd do ababi seb na eni yeŷan gayik anang nang bani mëne mëŋ ex Afexën an.

⁴² And wecak aŋ, *Yesu šan ko do nacëta ko në er tëb. Ata ga barërëgu këni bela bën bamëxwër, bamëxwër, këno šalarand xali šanan këno. Er ŷandi babi eno ðëkaya na këdi ko ye ebi tëb.⁴³ Barikan mëŋ yaka këbi: «Aÿap ŷapëk me ŷend bëte mëni nangëndërax Atëfëtan and owun or Kaxanu aŋ gër bangol bacëxe gayik eŋo lawëanaxënëgu ke Faba.»⁴⁴ Mondako baxo femërand Atëfëtan aŋ gër baciw̄ bacaleya band Bëyude.

End bësëfan bënax bëÿanar eŋ

5¹ Akey amat, *Yesu babi sëÿalirand amëxwër aŋ ler gër anjer and Genesaret. Bela bën ga xeta këno gër obaxët or eyeyan ed Kaxanu, këni fimërërand.² Ata *Yesu wat ko bëkuluŋ bëki gër bëŋa. Ecede feda bani bësëpët bër oxan bën do bani wëšëtërand owën orebën oŋ.³ Ga fëra ko polo gër ikuluŋ ind xwën baxo Simoŋ, xara këŋo exo nacëta tëkër ebar el, gand etiw̄ax. Ata ŷëpa ko, do këbi sëÿalind amëxwër aŋ.⁴ And hata ko aŋ, fel këŋo Simoŋ: «Mëlal ikuluŋ in gër etiw̄ax en ðap owën oŋ ata këñëbi sëra oxan ol.»⁵ Yaka ko Simoŋ: «Asëÿali, biyi wec lapëra këmi, ŷowëÿ amo cëpët ex na. Barikan gayik wěj rek alap këmi lap owën oŋ.»⁶ Ata ga lap këni, sëra këñëbi oxan ol xali kë hëhind owën orebën oŋ.⁷ Lambaca këñëbi bëcandaw̄ bëndebën bëŋ eni

yow enëbi dëca gë ikuluŋ icëxe iŋ. Oxan ol fëxw këni gër bëkuluŋ bëki xali kë rëmbënd men oŋ. ⁸ Ata Simoŋ Piyer ga wat ko eno, šëpëta ko. Ga foxi ko gër lëngw ir *Yesu, re ko: «Axwën, ineŵa sëkaxënëgu këye wëno aŵendëran ajo?» ⁹ Anjiŋ aŋ lëk babi Simoŋ gë bošandaŵ ga wat këni ang yëmb bani oxan or sëra kënebi ak. ¹⁰ Mondako fo bax end Šak do gë Šaŋ en, bosëniŵ bor Sebede bën, bër bar bani andiyen amat gë Simoŋ Piyer bën. Ata *Yesu fel këŋo Simoŋ Piyer: «Kërey yëdara na, gërëgako abar ar bela këy hi!» ¹¹ Ata ga šëpët këni bëkuluŋ bëŋ gër ebar, sebëra këni na dek gër bëŋa, do kwël sëf këno *Yesu.

End ar gë ameŷ en

¹² Akey amat, *Yesu bax yend në angol. Ata fed këni gë ala ar gë ameŷ. Ala ajo foxi ko gër lëngw irexëm, šale ko mondako: «Axwën, ga yandi yandi ki axor këy xor eyë mënën me pak.» ¹³ Ata *Yesu ga yën ko ataxan aŋ, hëmba këŋo, re ko: «Awa aŷandi wa yandi ke, mënë!» Ataŋ šan këŋo ameŷ aŋ. ¹⁴ *Yesu xëŋa këŋo mondako: «Ala këreyëŋo pel na de eno. Barikan yel exi nëkon ašadaxan an. Bëte diyid šadaxa ir eŵunëtan in ang rek *acariya and Moyis ak, eni nangëraxën bela bën osede oreŷ ol.» ¹⁵ Ata oŵac or *Yesu ol wëlik kaš-kaš, do bela bën bamëxwër bamëxwër bani barërend: bëŋo bër obaxët, bëŋo bësëxwëra bër kë šaland eni pak. ¹⁶ Barikan *Yesu mëŋ ed timëriŋ el baxo nacëtand exo calex.

End aseŷik en

¹⁷ Akey amat, *Yesu babi sëyalirand bela. Gër bër baŋo baxëtënd, ofariseŋ do gë bësälen yëpara bax na. Bër obaxët bën dek, er xaniraw bani: bëŋo gër bëngol bënd gër ebar ed *Galile, bëŋo gër bënd *Yude, xali gër Yerusalem. Gë panga ind Axwën Kaxanu iŋ babi fakëndërand. ¹⁸ Ata hatëgu këni na bela bër wëlaw këŋo aseŷik në angaŵ. Er bani šaland eno dën lëf gër aciŵ and hi baxo *Yesu, do eno kwëtina gër lëngw irexëm. ¹⁹ Ga šënd këni bela bën gër ebët, wëlan këbi ang këno lën ak gër ed hi ko *Yesu. Ata sënga këni yaŋ gër ejur ed aciŵ, do yëla këno gë angaŵ ak aseŷik an, mërëxand ir amëxwër, gër lëngw ir *Yesu. ²⁰ Ga wat ko *Yesu ang xwëta këno bela bëŋo ak, fel këŋo aseŷik an: «Wëno anëka seban këmi bamena bandey baŋ.» ²¹ Bësälen bën do gë ofariseŋ ok ga wël këno, këni nëkënëkarënd: «Noŷo ngwa hi ko ar këŋo širënd Kaxanu ajo? Noŷo xorëk etëban ed beñëŋenax el ang ax gi ex na Kaxanu gabat?» ²² Ga nang ko *Yesu ang bani yëland bësälen do gë ofariseŋ ak, wëka këbi:

«Ineŵa kën yëlaraxënënd mondako gër oŵëkw orewën? ²³ Ineŵa saxëk, me de: “Anëka seban këmi bamena bandey’ baŋ nde”, ba me de: “Kanil ey yëxëra nde?” ²⁴ Awa, en nangaxën mëne wëno Asëniŵ ar ala an ašot šot këme or gapak or eteban ed beñëŋënaŵ ol gër ebar ro, këmo felaxënënd aseŷik ajo: “Kanil ey međ angaŵ andey’ aŋ, ey maŷi!”» ²⁵ Ata na dëŋ aseŷik an xani ko xwiriš, lëkw ko ebën ed lakixën baxo el. Ga ko ŵaŷi, këŋo šëkwaxënd Kaxanu tar fëña in. ²⁶ Bela bër ebax na bën đek, ga xap këbi anjiŷ aŋ, këno šëkwand Kaxanu këni rend: «Awa biyi ecede këne watënde becaraxik bendako rako beŋ doro!»

End Yesu do gë Lewi eŋ

²⁷ Ga xucak eŋo, *Yesu šan ko na gër ed ebaxo, ata wat këŋo asëf ar šagale, ar bano ŵacënd Lewi, ga yëpa ko lëf gër aciŵ and *bësëf bër šagale. Ata fel këŋo: «Wëj, tëfëguye!» ²⁸ Lewi xani ko, seŵ ko đek na, do kwël sëf këŋo. ²⁹ Lewi rin këŋo *Yesu ofëna osëm gër iciŵ indexëm. Bësëf bër šagale bër anjëm do gë bela bësëxe yowëraw këni do yëpara këni gë *Yesu gër eyambëran. ³⁰ Ata ofariseŋ ok do gë bësälën bërëbën bën ga yow këni gë oxoŷ fo na, kënebi hëbandërand bësëfan bër Yesu bën: «Wën ineŵa kën yambëraxënënd do kën šebëraxënënd gë *bësëf bër šagale bën do gë bëwendëran bën?» ³¹ Yakaw këbi *Yesu: «Bësëxwëra bën kë yënd gër axora, ax gi ex na bëbëngw bën. ³² Wëno bëwendëran yow këme mëni pel eni nëngwët ola orebën ol, ax gi ex na bër šenene.»

End etiŵi eŋ

³³ Ofariseŋ ok do gë bësälën bën re këni: «Bësëfan bër *Šaŋ Batis bën do gë bërëbi bën laŋ këni siŵind bëte ašale këni šalend. Barikan bësëfan bërëŷ bën ñambëran do gë ošëb fo xwënda këni.» ³⁴ *Yesu yaka këbi: «Wën axor nde kën xor enëbi tiŵin ođawo od šambenjar ir kë yërënd ok yatir ekana? ³⁵ Ayow kë yow baŋ band këni šapër baŋ, amëd aŋo këni siŵi.» ³⁶ Ata re ko bëte *Yesu gë apënëtal: «Ala ax ŋesand na anjëm angašax exo kađaxën na akarëk këdi kë hësi kaš-kaš aŋ. Ado anjëm angašax aŋ ax ñapënd na ekađ ed në akarëk el. ³⁷ Bëte ala ax cëlënd na ngoŷ ingaf në bamote bakarëk. Angëmëne ala exo di mondako, ngoŷ ingaf iŋ afëtin kë fëtin bamote baŋ and kë yënënd aŋ, ata ex đexira, do bamote baŋ ex nëxenara. ³⁸ Në bamote bangašax yapëk mocël ngoŷ ingaf iŋ. ³⁹ Ala aŋo ñëŵan na ngoŷ ingaf iŋ and ko sëyi iñënek aŋ. Ata ko re: “Iñënek iŋ nëngak”.»

End akey and eteyëta en

6¹ *Yesu gë bësëfan bërëxëm bën bax xucand në ocënga yatir akey and eteyëta. Ata bësëfan bën këni wîšand banjëra baŋ, këni boxoxind do këni yakënd. ² Ofariseŋ odëmar wëka kënëbi: «Ineŋa kën rixënënd er baŋik ax ñap ex na yatir akey and eteyëta in?» ³ Yakaw këbi *Yesu: «Wën an pën ex na nde er ri baxo *Dafid in and šopar baŋi enjo mëŋ gë bër engä endexëm aŋ? ⁴ Ax gi ex na nde alilën lilën baxo lëf gër Aciw and Kaxanu, wëdëgu ko mburu ind aŋi ñap bana eni yamb inŋ, šet këbi do yamb këni bën dek xarak bësädaŋan bën fo yap baŋi eyamb el?» ⁵ Re ko bëte *Yesu: «Awa nangin mëne wëno Asëñiŋ ar ala an ex axwën ar akey and eteyëta an.»

End ar gë ataxan ateŋik en

⁶ Ĥatëguk bëte akey and eteyëta acëxe, *Yesu ye ko gër aciŋ acaleya, këbi sëyalirand end Kaxanu en. Ar gë ataxan and liŋ ateŋik yow bax na. ⁷ Ata bësälen bën do gë ofariseŋ ok këno sitinalind *Yesu ba afakën këŋo fakën ala ajo gë akey and eteyëta aŋ eni cotaxën end këno nagašanaxën. ⁸ Gogo nde ga wata ko *Yesu ang bani yëland ak. Fel këŋo ar gë ataxan ateŋik an: «Wëj kaniw ey kwëša mërëxand ro!» Ata xwiriš ala ajo, xwëša ko. ⁹ Ata re ko *Yesu: «Baxëtin mun mëka. Ineŋa yapëk yatir akey and eteyëta? Edi ed enjekax nde, ba edi ed eñëŋënaŋ nde? Epexën ed ala nde, ba eŋaw ed ala nde?» ¹⁰ And nëkon këbi jey aŋ, fel këŋo ar gë ataxan ateŋik an: «Yënël ataxan aŋ!» Ga yën ko, fakëk ataxan aŋ ataŋ. ¹¹ Ga xoŋ këni na bësälen bën do gë ofariseŋ ok, këni xanarënd ang këno ri *Yesu ak.

End bësëfan epëxw gë bëxi en

¹² Baŋeŋ baŋo, *Yesu ye ko yaŋ në etënd enjo caleŋ Kaxanu, ata šale ko wec. ¹³ Gëbër, wac këbi bësëfan bërëxëm bën, do yata këbi epëxw gë bëxi eni gi oparëxanda odexëm. ¹⁴ Bër yata baŋi bën eŋani: Simoŋ ir nëngwët baŋo Piyer, do gë abinëm Andëre. Šak do gë Šaŋ, Filip do gë Barëtelemi. ¹⁵ Maco do gë Toma. Šak, asëñiŋ ar Alëfe, do gë Simoŋ, aŋer an. ¹⁶ Yud asëñiŋ ar Šak, do gë Yuda Isëkariyot ar lëxw baŋo *Yesu an.

¹⁷ Ata *Yesu sëfër këni acëla-šëla gë bën xali në enŋar, gër ed barërëgu bani amëxwër atëm and bësëfan bërëxëm do gë amëxwër and bër xaniraw bax gër ebar ed *Yude, gër angol and Yerusalem, xali gër bëŋa ir angwëngw, ler gër owar or Tir do gë Sidoŋ. Er yowëraw bani gër *Yesu: bëjo bër obaxët, do

bëjo bësëxwëra bër bax şaland eni pak. ¹⁸ Afak bani fakënd bëte bër bax sorond në end bangoc bañëñenax band lil babi bën.

¹⁹ Amëxwër aŋ dek bani şaland eno kwixwëta *Yesu gayik panga bax şanënd gër ndexëm do babi fakënënd.

²⁰ *Yesu ga fab këbi bësëfan bërrexëm bën, re ko:

«Nëngandërayindëleŋun wën bër sitarak gër onden bën, gayikwa wën xwënëk owun or Kaxanu ol.

²¹ Nëngandërayindëleŋun wën bër këjun y'ambënënd gërëgako enjo bën, gayikwa aŋwed kën wëd.

Nëngandërayindëleŋun wën bër kë sesërand gërëgako bën, gayikwa gër onënga kën hi.

²² Nëngandërayindëleŋun ado enun şus bela bën, ado enun ŋwäyërand aŋ, ado enun cirërand aŋ, ado enun beşërand në end oŋac orewën or këni yëland oÿëñenax ex, në end ga xwëta këne wëno Asëñiŋ ar ala an.

²³ «Nëngandërayindëleŋun and kënun rixërand Bëşëwif aŋ, mandërayindën onënga ol gayik amaşën atëm kën sëkëx y'aŋ gër orën. Enimin bëxarëk bërebën bën mondako banëbi rixërand bëlaŋwënel bër Kaxanu bën.

²⁴ Wën bër gë napul bën, aŋun ye ex na!

Gayik anëka şot kën apexa andewën aŋ, do and gër ebar ro fo ex!

²⁵ Wën bër wëdek gërëgako bën, aŋun ye ex na gayik axor këjun xor enjo eŋ!

Wën bër kë lepërand gërëgako bën, aŋun ye ex na, gayik ang bër oÿaŋ fo kën yana en denitarand!

²⁶ Angëmëne bër şus ke bën kënun şëkwënd, aŋun ye ex na!

Gayik bëxarëk bërebën bën mondako banëbi şëkwënd bëlaŋwënel bënëgwëş bën!»

End bërangoÿëra eŋ

²⁷ «Barikan baxëtin mun pel wën bër ke sëfënd bën: ŋanindënëbi bër xoÿër këjun bën, dinindënëbi enjekax bër şus këjun bën. ²⁸ Calenindënëbi bër këjun xarend bën, calenindënëbi bër këjun şirërand bën. ²⁹ Angëmëne ala exi cën gër aŋam and liŋ, bexënëlo and şame aŋ. Angëmëne ala exi kan acud anëngwën aŋ, tebënëlo gë atëm ak. ³⁰ Ar ki xarand yo, yëlëlo, do and ko wëd ala er xwën këy' aŋ, kërey' kana na. ³¹ Ang këjun yandind enun dinënd bela ak, wën bëte dinindëbi mondako fo. ³² Angëmëne eŋun balënd end bër këbi balënd endewën bën fo, enjekax end fe kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bëwëndëran bën dëŋ mondako wata këni? ³³ Angëmëne enëbi dinënd enjekax bër

kënjun rinënd enjekax bën fo, enjekax end fe wa kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bēwëndëran bën dëj mondako wata këni? ³⁴Do angëmëne enëbi ñomëxënd bër kën yëland aŵaşën kënun ŵaşën bën fo, enjekax or fe kënun wateli bela bën? Ax gi ex na nde bēwëndëran bën aŷomëxër këni ŷomëxërend bën bëte do këni ŵaşërënd cey' gë cey'? ³⁵Barikan balindëleŷun end bërangoŷëra andewën eŷ, dinindënëbi enjekax. Ñomëxindënëbi bër an yëland na aŵaşën kënun ŵaşën bën. Angëmëne mondako kën rind, bela bën ata këni nang mëne wën obaš or Kaxanu, hi kën, mëj ar hik ŷaŷ aŷ. Bon kë xëbën amašën andewën aŷ, gayikako ata kën wëndër gë Ar-hik-ŷaŷ an. Mëj këbi rinënd enjekax eŷ bela dek, ado eni gi bër ano cëkwa na, ado eni gi bëxeŷax. ³⁶Ang nënga ko Faba Kaxanu ak, giyin wën bëte mondako fo.»

End kiti eŷ

³⁷«Ax gi ex na mokiti bela bën këdi kënjun xiti Kaxanu wën bëte. Ax gi ex na monëp bela bën këdi kënjun nëp wën bëte. Tebanindënëbi eŷun tebanaxën. ³⁸Yëlërayindënëbi bela bën enun yëlëraxënënd wën bëte. Gër amote and kën baxarand kënun šëlën: dëb, mocëši, do monexira. Gayikwa gë acariya and kënebi sëŷinënd bela aŷ fo kënjun ŵaşën wën bëte.»

³⁹Ata *Yesu fel këbi bëte apënëtal aŷo: «Ašiwëk axor nde ko xor eŷo dās ašiwëk ašandaŵ? Ax gi ex na nde bën tak kë lati polo në ambëxw? ⁴⁰Asëfan an aŷo kucand na onangëran ol sëŷali arexëm an, barikan ar faŷëk etëŷa an gwër fo hi këni gë asëŷali arexëm an. ⁴¹Ineŵa këŷ nëkonënd atëxësëx and lëja këjo abinëx aŷ, do këŷ nemënd mëne wëj yer xëcar in lëja ki? ⁴²Mondake wa këŷ xorënd eŷo pel abinëx: “Ñëmël mi dëxëtën atëxësëx aŷ gër angës”, xarak wëj yer yëcar in lëja ki? Wëj aŷëjënax ar kë labayand hi këŷ, dëxëtël wa pere yëcar ir lëja ki in eŷ wataxën aye atëxësëx and gër angës and abinëx aŷ.

⁴³«Atëx anjekax ax gind na gë odëwërëwën oŷëjënax. Do atëx aŷëjënax ax gind na gë odëwërëwën ojekax. ⁴⁴Atëx and ex yo, gër odëwërëwën odexëm kë hind monang. Ax gi ex na nde ondan oŷ ani kwëcand na në apeb? Bëte reseŷ in ani kwëcand na në atëx and gë odëmbën? ⁴⁵Ala ar ye këjo onden an, emëkw edexëm el yek. Do ar ŷëjën këjo onden an, emëkw edexëm el ŷëjënëk. Gër etëŷ ko nëcëtënd ala an er lëbëk gër emëkw in.»

End amatinali and baciŵ baki eŷ

⁴⁶«Ineŵa këne ŵacëraxënënd “Axwën”, “Axwën”, xarak an dind na er këmun felënd in? ⁴⁷Ar kë ŷow yo exo baxët eyëfan

edam do exo dind ang re këme ak, afel këmun fel gë ar wëndër këni an. ⁴⁸ Gë ar bayëk aciw wëndër këni: ga nac ko pere gër aparëfac xali siwëk, xwët ko oxaÿ orëda oŋ. Ata and yowëk tëb aŋ, oÿëm ol yowëk, men oŋ šëñëk aciw aŋo, bari ax kor ex na ex ñam, gayik šenene bay ko. ⁴⁹ Barikan ar kë baxët yo eyeyan edam do axo dind na ang re këme ak, er këni wëndër gë ala ar bayëk aciw andexëm gër ebar nacërëxe pere gër ed ko xwët oxaÿ orëda fo. Ata and yowëk tëb aŋ, oÿëm ol šëñëk aciw aŋo: ataŋ wëcëk do yëcarëk dek.»

End xadëp ir emun end ocoroða eŋ

7 ¹ *Yesu ga ñata ko bend babi sëyalirand bulunda ir baŋo baxët beŋ, wāÿi ko gër Kafarënowum. ² Emun end ocoroða šot baŋo na xadëp ir šëxwëra bax mbaŋ, exo koti fo bayi bax, xarak mëŋ momal baŋo balënd endexëm eŋ. ³ Emun eŋo ga wël ko mëne *Yesu hatëguk, lawën këbi bëxarëk bër Bëšëwif bën eno karaw exo yow eŋo pakën xadëp irexëm in. ⁴ Bëxarëk bër Bëšëwif bën ga hat këni këno xarand *Yesu mondako: «Ajo aÿap yapëk eyo din er wëka ko in!» ⁵ Ar ñanëk enëŋ endëbi exo, mëŋ bayën këbo aciw acaleya aŋ.» ⁶ Ata *Yesu sëfër këni kwël gë bën. Dam eni ŋat gër iciw, emun end ocoroða eŋ lawën këbi oðawo odexëm eno kaca *Yesu do eno pel: «Axwën, ine ngwa këy yowaxënëgund gë andey, axuri kë xuri ang këy'e fëb ak, ga lil lilëgu këy gër yangana iram ro. ⁷ Mëŋ bayik axe mëndan ex na me yeli gë andam gër ed hi këy. Barikan, yeyanël tuŋ emat ata ko fak ariyenin aram an!» ⁸ Gayikwa wëno dëŋ aŋa wā këme or gapak or bëlëngw bëram ol. Wëno bëte alëngw ar ocoroða hi këme do bën ari këni rind er këmëni felënd in. And këmo fel šoroda ibat: “Yel!” ata exo yë, bëte and këmo wac išëxe aŋ: “Yow!” Exo yow. And këmo fel ariyenin aram aŋ: “Dil ejo!” Exo di.» ⁹ And wël ko *Yesu eyeyan elo aŋ, nëngan këŋo end emun end ocoroða eŋ. Ga šena ko gand amëxwër, re ko: «Ga re këme gër wën Bëyisërayel elod amo wat ex na ar xwëta ke mondako!» ¹⁰ Bër lawënegu babi emun end ocoroða bën ga baka këni gër iciw, sëkëx këno ariyenin an ga fak ko šenene.

End ekanin ed ašësëk eŋ

¹¹ Ga xeyëk, *Yesu ko yend në angol and bani wacënd Nayin. Sëfër këni gë bësëfan bërexëm bën, do gë amëxwër atëm. ¹² And bani lil gër angol aŋ, fed këni gë enga end bela ga lëbi këŋo ašësëk ond gër eðap oŋ. Ašësëk ajo, itox imat ind asoxari asebëta sebëta ebaxo. Ata bër lëg bax gër angol aŋo bën mbaŋ yëmb bani

ga këno laŋëta. ¹³ Axwën *Yesu and wat këno asoxari ajo aŋ, xaŷënan këno xali. Ata re ko: «Cësinal!» ¹⁴ And sëka ko aŋ, lëk ko epël el, ata xwëša këni bëlëbi bën. Aŋo re ko *Yesu: «Ŝambenjar, ga re këme, kanil!» ¹⁵ Xani ko kwengweremët ašësëk an, do ko yeyandërand. *Yesu wâš këno nëm. ¹⁶ Ata bela bën ðek lëk këbi anjiŷ atëm. Ga këno ŷëkw Kaxanu këni rend: «Alaŷënel asëm ŷanayaxënëgu këbo. Kaxanu nëngaw këbo biyi bulunda irexëm in.» ¹⁷ Ata wëlik endey' eno, gë angol gë angol, ðek ebar ed *Yude el xali yabët.

End bësëfan bër Ŷaŋ Batis en

¹⁸ Ata *Ŷaŋ Batis wël ko beŋo ðek ga sëfëtandëra këno bësëfan bërexëm bën. ¹⁹ Wac këbi bësëfan bëxi do laŷën këbi gër Axwën *Yesu eno mëkaw: «Wëj nde ex afexën ar kë ŷowënd aŋ? Angëmëne ax gi ex na wëj, mo cëni nde ašëxen?» ²⁰ Ga ħat këni gër *Yesu re këni: «*Ŷaŋ Batis laŷënëgu këbo mi mëka ba wëj ex afexën ar kë ŷowënd an, do ang ax gi ex na wëj, mo cëni nde ašëxen?» ²¹ Ata amëd aŋo dëŋ baxo rind *Yesu becarax beŋo: afakën bëšëxwëra do gë bëseŷik bëranjëm; anëcët bangoc bañëŋenax gër bela; ašiwët bëšiwëk bëranjëm. ²² *Yesu yaka këbi: «Gërëgako ŷeyin eno tëfëtaxënëx *Ŷaŋ Batis bëbër wateli këne bën, do gë bend wëleli këne beŋ. Pelëxëno mëne bëšiwëk bën në ewatëra exëni, bëseŷik bën në ey'exëra exëni, bër gë amey' bën në emën exëni, baŋaxo baŋ në ewëlëra exëni. Pelëxëno bëte mëne bëšësëk bën në ekani exëni gër ecës do bëxaŷëanaxik bën në nang exëni Atëfëtan aŋ. ²³ Awa nëngandëraleŋo ar bayik aŋo ŋjöpëgënanand na endam an.»

²⁴ Ga baka këni bërolaŷën or *Ŷaŋ Batis bën, *Yesu ko yeyanënd en *Ŷaŋ Batis en mondako: «Ine ŷe ban en nëkonëgu gër ladawe? Andës and kë lëfërerirand ekoc nde? ²⁵ Noŷo wa ŷe ban eno nëkonëgu? Ar ŷudarak mokëbën gë banjëm banjekax nde? Ax gi ex na nde bër gë banjëm banjekax bën, bër betak bën, gër eyang ed emun hi këni? ²⁶ Do noŷo wa ŷe ban eno nëkonëgu? Ax gi ex na nde alaŷënel ar Kaxanu? Eyo ar watëgu këno an, nëmëc alaŷënel ar Kaxanu exo. ²⁷ Endexëm en ŷëgw këni gër akayëta and Kaxanu:

“Nëkođ në edëngwalilemo arolaŷën an
Exi ŋacan fëña in^h.”

²⁸ «Dal in këmün felënd, šef gër bër rëw kënebi mondëw bësòxari, gabatak aņo ñëmbëta ex na or gapak ol *Šaņ Batis. Barikan ar xurik ex ba gër owun or Kaxanu an xuca këņo.»

²⁹ Ata gër bulunda ir baxët baņo, do gër *bësëf bër šagale šanaya bax end šenene end Kaxanu eņ, mëņ bani yëxënënd gër ed exo *Šaņ Batis ebi buyix. ³⁰ Barikan ofariseņ ok do gë bësëyali bër *acariya and Moyis bën, ga bani hëpënd ebi buyi Šaņ, yepën këni mondako ang yandi baņo Kaxanu ebi pexën ak.

³¹ «Gë noyò këmëni wätinali bela bër gë okey oko bën? Gë noyò ngwa wëndër këni? ³² Gë obaš or yëpak në yangana fo wëndër këni. Ga barëregu këni, imëxwër imat kënebi rend imëxwër icandañ in: “Farixën këmün acëroti aņ, an mane na! Yëwën këmün ojekan od oyañ, an tes ex na.” ³³ *Šaņ Batis ga yow ko, abaxo yamb na ecemar, abaxo šeb na ngoy, barikan wën re këno: “Gë bëyël exo.” ³⁴ And yow këme wëno Asëñiñ ar ala an, këme yambërand, këme šebërand. Barikan këne rend: “Ala ajo ñambëran gë ošeb fo xwënda ko, lawo ir *bësëf bër šagale do gë bëwendëran hi ko.” ³⁵ Barikan gër bela bëjo kën nangaxën mëne er yandi këņo Kaxanu in šenene ex gayik bën aña wa këni endam eņ.»

End Yesu gër iciñ ind fariseņ eņ

³⁶ Fariseņ ir bano wacënd Simoņ in wac baņo *Yesu exo ye eni yambëra gër ndebën. Ata *Yesu hat ko, do yëpa këni gër eyambëran. ³⁷ Asoxari awendëran ebax na gër angol. Ga wël ko mëne *Yesu yowëk na gër iciñ ind fariseņ, wëlanëgu këņo angiri në šëlakuņ ir ekañ ed *alëbatër. ³⁸ Ga buka ko gand epoy ed *Yesu, ler gër osapar, ko sesënd. Ongwën oņ kë šarënd gër osapar or *Yesu or baxo wëgarand oņ, do ko fëxwëcërand gë omban ondexëm oņ. Axoš baxo xošënd bëte gë angiri in. ³⁹ Ga wat ko eņo, fariseņ ir wac baņo *Yesu in, ko yëlarand: «Kido ala ajo, ala wënel ebaxo, anang nang doxo mëne asoxari ar këņo lëkërand an awendëran hi ko.» ⁴⁰ *Yesu re ko: «Simoņ, ye y yandi ke na mi mëka.» Yaka ko: «Oko asëyali, mëkale!» ⁴¹ Re ko bëte *Yesu: «Mondako ri bani bela bëxi ga yomëxa këni kodí. Ayanar an wëf ko batama keme band kodí, axinëm an batama ofëxw oco. ⁴² Ga sëkwan këni bën tak bëxi eni maš in, ar yomëx babi an seban këbi. Awa gër bela bëxi bëjo, noyò wa këņo han nëmëc ar ebax eno maš kodí an?» ⁴³ Yaka ko Simoņ: «Yëla këme ar seban këņo batama keme an.» Re ko bëte *Yesu: «Ata šenene xiti këy!» ⁴⁴ And šena ko gand asoxari aņ, re ko: «Simoņ, wat këyò nde asoxari ajo? Gë ongwën ondexëm oņ neb ko osapar oram oņ, do

fëxwëc ko gë omban oŋ. Bari wëj aye yële na men me nebara osapar oŋ and lilëgu këme ro gër iciw indey' aŋ. ⁴⁵ Bëte and hatëgu këme aŋ, aye kaca ex na eŷe mega. Barikan asoxari ajo, elod ga lilëgu këme axo teb ex na emegara ed osapar oram el. ⁴⁶ Ogu ay koš ex na gër gaf, barikan mëŋ angiri xoš ke gër osapar oram. ⁴⁷ Ga re këme bamena bandanjëm seban këmo mëŋ këŋo balaxënënd mondako endam eŋ. Barikan ar seban këmo bamena bapënëfëne an, təkër fo këŋo bal endam eŋ.» ⁴⁸ *Yesu fel këŋo bëte asoxari an: «Anëka seban këmi bamena bandey' baŋ.» ⁴⁹ Bër bani y'ambërand gë *Yesu bën wël këni eyey'an elo do këni yëlarand: «Noŷo ngwa hi ko ar kë sebanënd beñëŋënaŋ ajo?» ⁵⁰ Barikan *Yesu fel këŋo asoxari an: «Ga xwëta këŷe, fexaxën këŷ! Maŷil gë emëkw eŷemax!»

End bësoxari bër eng a end Yesu eŋ

8 ¹ Ga xucak eŋo, *Yesu ko sëfërand gë angol gë angol, hik atëm, hik atil ko femërand do ko rey'arand end Atëfëtan and owun or Kaxanu eŋ. Enga emat hi bani gë bësëfan epëxw gë bëxi bën, ² gë bësoxari bër fakën babi ga nęcët këbi bëyël bën do gë ocëxwëra ok. Asoxari aŷanar aŋ ebaxo: Mari ir bano wacënd bëte Madëlen ata gër ndexëm nęcët babi *Yesu bëyël bëcongëbëxi. ³ Asoxari axinëm an bano wacënd Yowana, alindaŵ ar Cusa, aŷëxëta ar kodı ir Erod an. Asasën an, bano wacënd Sisan do gë bësoxari bëranjëm bër bax wëlagund bacota bandebën eno dëcaraxënënd *Yesu.

End apënëtal and ar oned eŋ

⁴ Ata amëxwër atëm barërëgu këni gër ed hi baxo *Yesu, ga xaniraw këni gër bangol bandanjëm. Ata *Yesu fel këbi apënëtal aŋo: ⁵ «Mondako ri baxo ar oned ga nëca ko gër ošënga. Ga ko fan enedä eŋ, mar lapak gër fëña, bela bën wëñëra këni, do ošël or gër orën ol hël këni đek. ⁶ Bëte mar lapak gër ebar ed gë aparëfac. And lëgëk aŋ haŷëk gayik obar ok ax nëmb bana. ⁷ Bëte mar lapak gër odëmbën. And lëgëk aŋ, odëmbën ok xëšak tęc. ⁸ Bëte mar lapak gër ebar ejekax. And lëgëk aŋ, rafëk do rëwëk: anjëra amat keme.» Ga hata ko *Yesu apënëtal aŋo, re ko bëte: «Ax gi ex na nde đek fo wël kën, awa!» ⁹ Ata wëka këno bësëfan bërexëm bën ebi paŷën apënëtal aŋo. ¹⁰ *Yaka këbi: «Wën yël këŋun Kaxanu en nang beconëšon bend owun orexëm beŋ. Barikan bëšëxe bën gë bapënëtal këni wëlënd do ado eni nëkonënd, ani watënd na, ado eni baxëtënd abi pënind na gë təkër ak. ¹¹ Awa baxëtın er wacayak apënëtal aŋo in: enedä eŋ,

eyeyʻan ed Kaxanu el ex. ¹²Fëña ir gër ed lapak enedʻa in ex bela bër kē wëlënd awël dëŋ eyeyʻan ed Kaxanu el, barikan šabucara in exo yow exo dëxët gër oŵëkw orebën dek er wël këni in këdi këni ŵa do eni pex. ¹³Ebar ed gë aparëfac el ex bela bër sam eni wël eyeyʻan ed Kaxanu el eni kwëtaya gë onënga fo. Bari ani gi ex na gë odëmbët, er këni ŵand amëd fo, do and kē hatëgu ocëmu aŋ ataŋ këbi šenand eni teb wap. ¹⁴Enedʻa end lapak šit gër odëmbën eŋ exëni bela bër kē wëlënd awël dëŋ eyeyʻan ed Kaxanu bën, barikan eni teb ocëmu ok, ocal od napul ok, do gë benëngax bend gër aniyān beŋ ex këša eyeyʻan elo. Ata er wël këni in ex tēkwān enëngwët ed ola orebën el. ¹⁵Enedʻa end lapak gër ebar ejekax eŋ exëni bela bër kē wëlënd eyeyʻan ed Kaxanu, gë onden, do gë emëkw ejekax bën, eni kwëtaya aye do eni balëkënali šenene, eni dëkaya xali ebi nëngwëtën ola orebën ol. Do and kē hatëgu ocëmu aŋ, kemënali.»

End amatinali and lambo eŋ

¹⁶«Ala ax pëtënënd na lambo do exo ŋob, ba exo dīlali në angaw. Barikan yāŋ gër akaŵaya ko xaŵ ebi ŋobaxënënd bër kē lilënd bën. ¹⁷Mëŋ ex, er šonayak ax bo na, er beŋ ax bo na; dek kē xerët angoben aŋ. ¹⁸Awa wën titinayindën ang kën baxëtënd ak, gayikwa Kaxanu ayël këŋo yël ar šotëk an, bari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xaŵ këŋo in dëŋ.»

End bobinëm bor Yesu do gë nëm eŋ

¹⁹Nëm gë bobinëm bor *Yesu hatëgu këni gër ed hi baxo. Bari ani kor bana eno tēka në end amëxwër and xeta baŋo eŋ. ²⁰Ata fel këno: «Nëkodëbi fac norix gë bobinëx, aŷandi ŷandi këbi de en watër.» ²¹Yaka ko *Yesu: «Bër kē baxëtënd eyeyʻan ed Kaxanu do këni rind ang rek ak bën ex nëma iram do gë bëmaŷe bëndam bëŋ.»

End gër anjer eŋ

²²Akey amat, *Yesu gë bësëfan bërëxëm bën fëra këni në ikuluŋ, ata re ko *Yesu: «Kegëtane anjer aŋ!» Ata këni xegëtand. ²³Ga këni xas, *Yesu këŋo rašënd. Hatëguk ekoc etëm do ikuluŋ iŋ kē rëmbayand xali šerëcerara këbi bësëfan bën. ²⁴Ata këno nëngëtënd *Yesu: «Asëyʻali, asëyʻali, enemilene!» Ga nëngëta ko, *Yesu xeŷënaxën ko ekoc el do gë men ond bax xanind bomeŋ bomeŋ oŋ, ata yeriri anjer aŋ. ²⁵Ata ŵëka këbi bësëfan bën: «Ba wën xali gërëgako ane kwëta ex na nde?» Bën ga xap këbi anjiŷ

aŋ, këbi šaranënd do këni wëkarënd: «Noŋo ngwa hi ko ala ajo? Ado ekoc el dëŋ gë men oŋ ari kë rind er ko re in.»

End ala ar bëyël bëranjëm eŋ

²⁶ And xegëta këni anjer aŋ, *Yesu gë bësëfan bërexëm bën ħat këni gër ebar ed Bëšerasa, ed fabër bax gë ed *Galile el. ²⁷ And baxo šëpëtand *Yesu aŋ, asošan abat ko ŋowënd aped-fed ga xaniw ko gër angol. Ala ajo, bëyël bëranjëm lil baŋo, elod anëka fo hi baxo tëb gë eman eŋ, do gër banapëra rëfa baxo, axo bo bana në iciw. ²⁸ And sëkar këni gë *Yesu aŋ, ala ajo ħer ko, lapaya ko gër osapar do ko rend: «Ineŋa yir këbo *Yesu, wëj Asëniw ar Kaxanu an, mëŋ Ar-ħik-ŋaŋ gër orën an? Axara xara këmi këreyëbo narën na!» ²⁹ *Yesu are babi rend bangoc bañëŋenax baŋ eni can gër ala ajo ado ga xëda bano elod anëka fo. Laŋ mopokëra bano fokërand gë gwey'ele-gwey'ele gër otaxan do gër osapar. Barikan dëŋg-dëŋg baxo xotërand do bëyël bën eno cëñëta gër apuŋ. ³⁰ Ata *Yesu wëka këŋo: «Ake këni wacënd?» Yaka ko: «Benga sir-sir këne wacënd.» Gayikwa, bëyël bëranjëm lil bax gër ala ajo mëŋ wacayaxën baxo mondako. ³¹ Ata bëyël bën këno xarand *Yesu kërebi cëñëta na gër ambëxw and siwëk gë etël këm. ³² Ler gër ed ebani na, bambëxwëbëxw bandanjëm banëbi xadacërand na kap gër etënd. Ata bëyël bën këno xarand *Yesu: «Këla, cëñëtalëbo mëni dël bambëxwëbëxw baŋo!» Ata wä ko *Yesu. ³³ Bëyël bën ga šan këni na gër ala ajo, lil kënëbi bambëxwëbëxw baŋ. Ata ang hi bani gër ed kwëre kwëre ak, lapaya këni gër anjer do noŋeli këbi dek kece in. ³⁴ Bëxadac bën ga wat këni eŋo, šapërëra këni bër, do sëfëtërax këni endey' eŋo gër angol do gër ocënga. ³⁵ Ata bela bën šandëra këni do ŋe këni gër onang, gër ed hi baxo *Yesu. Ga ħat këni, sëk këno asošan ar lil bano bëyël an moñëpa, ga šudara ko do bakar këŋo aye onden oŋ. Ata yëdara këni. ³⁶ Bër wat bax endey' eŋo bën, fel kënëbi mondake fak ko ar gë bëyël an. ³⁷ Ata amëxwër and dek Bëšerasa aŋ, wëka këno *Yesu exo can ebar edebën el, gayikwa dek ebani anjiŋ aŋ.

*Yesu fëra ko gër ikuluŋ do kwël këni wäŋind gë bësëfan bërexëm bën. ³⁸ Ata asošan ar lil bano bëyël an xemëna ko këŋo xarand *Yesu exo ma exo gi ar enga endexëm. Barikan *Yesu ħëp ko do yaka këŋo: ³⁹ «Maŋil gër ekun edey' eyëbi tëfëtandërax dek er rin ki Kaxanu in.» Ga wäŋi ko ala ajo, ko sëfëtëraxënd dek angol aŋ er rin këŋo *Yesu in.

End endënaŵ do gë end asoxari enj

⁴⁰ And bakaw ko *Yesu ekeg elo aŋ, amëxwër atëm xaca këno gayikwa bën dek baŋo šënind. ⁴¹ Ata ĥatëgu ko asošan ar bano wacënd Yayëros. Mëŋ alëngw ar aciŵ acaleya hi baxo. Ga lapaya ko gër osapar or *Yesu, këŋo xarand exo ma eni tëfër gër ndebën. ⁴² Endënaŵ emat end šot baŋo enj šëxwëra bax mbaŋ xarak ecede baŋo sëkënd bëniy epëxw gë bëki. And bani y'end aŋ, amëxwër aŋ këno fimelirand *Yesu xali šëndën këno.

⁴³ Do asoxari ebaxëna šit gër amëxwër, ar baŋo y'exayaxënënd ošat elod bëniy epëxw gë bëki. Napul irexëm in faŷ baxo dek gër bëxora, bari gabatak aŋo pakën bana. ⁴⁴ Na nëfënëfa ko xali gër epoxy ed *Yesu, do xwixwëta ko ambana and acud' andexëm aŋ. Ata xëdo këŋo ošat oŋ kwël na fo. ⁴⁵ Aŋo re ko *Yesu: «Noŋo wa xwixwëta ke?» Ga këni y'ax dek bela bën, Piyer re ko: «Oko Asëy'ali, amëxwër aŋ ga xeta këni do këni fimelirand!» ⁴⁶ Barikan *Yesu yaka ko: «Ala xwixwëta ke na mëŋ nangaxën këme mëne panga indam šanëk na.» ⁴⁷ Asoxari an wata ko mëne anëka dëŋ fëlët këŋo *Yesu, sëka këŋo gë anjÿ fo. Lapaya ko gër osapar orexëm, rey'a ko xali këno wëlënd dek bulunda in në end ine xwixwëtaxën baŋo *Yesu do ang fak ko ataraŋ ak. ⁴⁸ Barikan *Yesu fel këŋo: «Abiŵën, ga xwëta këy'e fakaxën këy! Maŷil gë emëkw ey'emax!»

⁴⁹ Ga ko yey'an mondako *Yesu, ĥatëgu ko ala ga hiw ko gër iciŵ ind alëngw ar aciŵ acaleya, ata re ko: «Awa anëka xor këŋo endënaŵ endey' enj, ine këy'o soroli mama Asëy'ali an.» ⁵⁰ Barikan *Yesu ga wël ko enjo, fel këŋo alëngw ar aciŵ acaleya an: «Kwëtale afak ko fak, kërey yëdara na.» ⁵¹ And ĥat këni gër iciŵ aŋ, *Yesu, gabatak axo ma bana eni d'il gë mëŋ lëf gër ed ebaxo endënaŵ ang ax gi ex na Piyer, gë Šaŋ, gë Šak, gë sëm do gë nëm ir endënaŵ. ⁵² Bela bër y'ow bax na bën dek bax sesërand do bano y'awërand endënaŵ enj. Ata re ko *Yesu: «Këren tes na, axo cës ex na, araš fo raš këŋo.» ⁵³ Ata bër wël bax bën këno yepënënd ga nang këni mëne endënaŵ enj ašës dëŋ šës ko. ⁵⁴ *Yesu lëk këŋo gër ataxan do xeŷ ko: «Abiŵën, kanil!» ⁵⁵ Ga bakar këŋo onjën oŋ, ataraŋ xani ko kwengweremët. *Yesu re ko eno yël ey'amb y'amb. ⁵⁶ Bëxarëk bër endënaŵ bën šaran këbi xali. Barikan *Yesu fel këbi eni cësinali enjo do ala këreno pel na.

End epemëra ed bësëfan epëxw gë bëxi enj

9 ¹ Akey amat, *Yesu wac këbi bësëfan epëxw gë bëxi bën do yël këbi panga iŋ do gë or gapak or enëbi ŋwayaxënënd

dek bëyël bën do enëbi pakënaxënënd bela bën ošëxwëra or ex yo. ² Lawën këbi eni pemërand end owun or Kaxanu eŋ do enëbi pakënënd bëšëxwëra bën. ³ Ata re ko: «Gër ed kën yë yo, yoweÿ këren mëlalind na: ax gi ex na ošët, ax gi ex na ambaḅ, ax gi ex na šëlafana, ax gi ex na kodî. Bëte këren mëlalind na ala kala bacuḅ ḅaki. ⁴ Gër iciw̄ ind kën ḥat do enun kwëtaya yo, bayiyindën na xali yatir kën xuca. ⁵ Gër ed këni ḥëp enun kwëtaya, pëxwëcayindën obar od lëka kënjun gër osapar ok en kucaxën, ata kë hi osede or këbi šëndënëḅ bela bëjo.» ⁶ Ga yë këni bësëfan bën, këni femëraxënd Atëfëtan aŋ, gë angol gë angol, do kënebi fakënëxënd bëšëxwëra bën gër ed këni yë yo.

End Erod eŋ

⁷ Erod ir wun bax gër ebar ed *Galile, awël baxo wëlënd dek bebër bani rind *Yesu gë bësëfan bërëxëm bën. Ata wëlandëra këjo gayik bela bën are bani rend mëne *Šaŋ Batis xaniwëk gër ecës, ⁸ bëjo mëne alaḡwën Eli ḅakawëk. Bëjo bëte mëne alaḡwën el abat ang ebani akarëk ak, xaniwëk gër ecës. ⁹ Barikan Erod re ko: «Wëno ga fodëtën këjo wa gaf in *Šaŋ Batis. Do noÿo cëj ex ar kë rind bënd këme wëlënd beŋo an?» Ata ko šaland eŋo wat *Yesu.

End eñëmbën ed mburu eŋ

¹⁰ Oparëxanda od yë bax ok ga ḅakaraw këni gër *Yesu, sëfëtandëra këno dek bebër riw bani bën. Ata wëla këbi në er këni hix bën fo, ler në ingol ind bani wacënd Betësayida. ¹¹ Barikan bela bën ga nangëra këni, sëf kënebi ḅamëxwër ḅamëxwër. *Yesu ga xaca këbi, këbi felërand end owun or Kaxanu eŋ do këbi fakënënd bër bax šaland eni pak bën.

¹² Apenëka aŋ, bësëfan epëxw gë bëxi bën xeta këno *Yesu do re këni: «Pelalëbi tan bela bën eni capërëra gër bëngol do gër ocënga od ler ler ro eni calarax në er këni laki do er këni yamb gayik ro gër ed hi këne apuÿ ex.» ¹³ *Yesu yaka këbi: «Yëlinëbi wën dëj er këni yamb in!» Re këni bëte: «Biyi bamburu banjo gë oxan oxi fo šot këmëni! Angëmëne cëj aye këne yeye ene yëcuye er këni yamb dek bulunda ijo in.» ¹⁴ Xarak er hi bani bësošan bën fo në owëli oco. Ata *Yesu fel bësëfan bërëxëm bën: «Pelinëbi eni ñëpara imëxwër kala bela ofëxw oco.» ¹⁵ Ga ri këni mondako bësëfan bën, bela bën yëpara këni dek. ¹⁶ *Yesu wëḅ ko ŋat bamburu banjo ḅaŋ do gë oxan oxi ol, ga xeŋa ko orën ol, šëkwa këjo Kaxanu end eŋamb yamb eŋ. Hëmbëndër ko bamburu ḅaŋ do yël këbi bësëfan bën enëbi cetëra amëxwër aŋ. ¹⁷ Na yambëra

këni xali wëd këni bën ðek. 'Bësëfan bën wëdara këni bacaxaken band bayitara babi baŋ, bakange epëxw gë baki.

End osede or Piyer eŋ

¹⁸ Akey amat, *Yesu ga ko ŝalera nacët ako, bësëfan bërëxëm sëf këno. And hata ko cale aŋ, wëka këbi: «Noŋo hi këme wëno? Ine wëleli kënëbi bela bën?» ¹⁹ Yaka këno: «Bërëmar are këni rend mëne wëj ex *Ŝaŋ Batis! 'Bëjo, wëj ex Eli, bëjo bëte ala wënel ar Kaxanu ar yow bax akarëk aŋ do xaniw ko gër ecës hi këy.»

²⁰ Wëka këbi bëte: «Do wën cëŋ, noŋo kën rend hi këme?» Yaka ko Piyer: «Wëj ex Afexën ar la wëneliw këbo Kaxanu an!»

²¹ Ata *Yesu ga xëŋa këbi, re ko mëne ala këreno pel na enjo.

²² Baŝ ko mëne mëŋ Asëñi w ar ala an, asoro ko soro mbar, eno cus bëxarëk bër 'Bëšëwif bën, gë bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën xali eno ðaw. 'Barikan exo kani gër ecës yatir akey atasën. ²³ Fel këbi bëte bën ðek: «Angëmëne ala enjo yandi exe tëf, tebëlexo ebal ed gaf irexëm fo el. Gilexo key yo key a wëlëk ar exo toro në end o wac oram do exe tëf. ²⁴ Ar këŋo bal yo end enjëw endexëm fo, anemin ko nemin. 'Barikan, ar kë nemin enjëw endexëm në end o wac oram an, afexën ko fexën. ²⁵ Do ine w a këŋo feca ar kë ŝotëra ðek bebër gër ngwën ro an, xarak anambëra nambëra ko, do enjëw endexëm eŋ ex nemi? ²⁶ Enimin, ar këŋo ŝëfënan yo endam, do exo njeŋ er re këme in, wëno Asëñi w ar ala an mondako fo ke ŝëfënanëd endexëm eŋ yatir këme bakaw gë enjaran endam eŋ, gë end Faba Kaxanu eŋ, do gë end omeleka omënëk eŋ. ²⁷ Dal in këmun felënd, wën bër hik ro bëjo, bërëmar ani cësëra na watërëxe owun or Kaxanu ol.»

End enëngwëtara ed Yesu eŋ

²⁸ Ata xucak bakey banjongëbatas ga felëra këbi beŋo, *Yesu wac këbi Piyer, gë Ŝak, do gë Ŝaŋ eno ðaŋëta y aŋ gër etënd exo calex. ²⁹ And baxo ŝalend aŋ, dëxas irexëm in nëngwëtak. 'Banjëm bandexëm baŋ fešëk xali kë yegënd jing-jing. ³⁰ Ata ŝanayaw këni bela bëxi, do këni yey andërand gë *Yesu: Moyis do gë Eli ebax ³¹ gër enjaran do këni xanarënd gë *Yesu end ecës ed baŋo hatënëgund gër Yerusalem eŋ. ³² Amëd aŋo Piyer gë bošanda w ðek ebani akwëd aŋ. 'Bari abi daŝ bana ga ŝanayawëk enjaran end *Yesu eŋ xali wat kënëbi bela bëxi bër bërëxandi baŋo bën. ³³ Ga këni felar *Yesu gë bela bëxi bëjo, Piyer re ko: «Asëy ali, bon yek ene bayiye ro! Dine baner batas, amat andey, aŋo and Moyis do aŋo and Eli.» Piyer axo nang bana er baxo rend in. ³⁴ Ga ko yey an mondako, fedawëk aŋar do la b këbi kwëc.

Ata bësëfan bësas bën dek ebani anjiy an ga labeli këbi anar an.
³⁵ Gër anar anjo wëlik oniw: «Ajo ex Asëniwën ar yata këmo an, baxëtindëno!»
³⁶ And sësinali këni endey eno do gabatak ano pel bana bakey band bëtëraw bax ban.

End lëmëta ir gë bëyël en

³⁷ Ga xeyëk, *Yesu gë Piyer, gë Sâk, do gë Sâj këni sëlând etënd el, ata amëxwër atëm and bela xaca kënebi. ³⁸ Gër amëxwër anjo, xeÿëgu ko ala: «E, Asëyali, kaÿënanëlexi lëmëta iram in, mëj fo sôt këmo. ³⁹ Angoc añëjënax lil këjo. And ko sângëna an, lëmëta in exo njer xali, exo wëc, exo njetëndërend oÿënga on gë ocupërësup ok gër etëy. And këjo narëndëra mondako an, mbanj kë nëkand eno kocaxën. ⁴⁰ Axara xara këmeni bësëfan bërey bën eno nway angoc añëjënax anjo, bari ano kor ex na.»
⁴¹ Ata re ko *Yesu: «Ata wën anjex and bela bër gë onjöpëgënan hi këndë. Xali niye fa këme bayi gë wën? Xali niye fa këmun bujan? Mëlawëyo ro asëni!»
⁴² Lëmëta in ga këjo sëka *Yesu, ayël an sângën këjo. Reba këjo sët, do ko xënëcëtarand gër ebar. Barikan *Yesu xeÿënanë këjo angoc añëjënax an, fakën këjo lëmëta in, do wâs këjo sëm. ⁴³ Dek bër hi bax na bën sâran këbi ga wat këni mëne panga ind Kaxanu ij itëm ex.

Nand babi sârandëra end ri baxo *Yesu mondako na, mëj fel këbi bësëfan bërexëm bën: ⁴⁴ «Wën cëj baxët in aye er këmun felënd gërëgako in: Wëno Asëniw ar ala an, alëxw këne lëxw gër otaxan od bela.»
⁴⁵ Bari bësëfan bën abi pëni bana eyeyan elo; end sônayak ebax gër orenik orebën mëj sëkwanaxën bani ebi pëni, do bani yëdand eno mëka ebi paÿën.

End asëfan alëngw en

⁴⁶ Ata bësëfan bën këni sâmpërend end ba noÿo yap këjo exo gi alëngw gër enga endebën en. ⁴⁷ Ga nang ko *Yesu ang bani yëland gër oÿëkw orebën ak, felaw këjo itox do xwët këjo ler gër ndexëm. ⁴⁸ Ata re ko: «Ar këjo xwëtaya yo itox ang ino ro ak, në end oÿac oram, wëno dëj xwëtaya ke. Do ar ke xwëtaya yo, anëka xwëtaya këjo ar laÿënëgu ke an. Enimin, ar wak exo bana gër enga endewën an, ex alëngw an.»

⁴⁹ Ata re ko Sâj: «Asëyali, ga watëgu këmo biyi ala ar këbi wayënd bëyël gër bela gë oÿac oreÿ ol. Afel fel këmo exo teb gayik axi tëfënd na ang biyi ak.»
⁵⁰ Yaka ko *Yesu: «Këreno pel na exo teb gayik ar bayik anun merelind na an, arewën hi ko.»

End gër ingol ind Bësamari enj

⁵¹ Ga kë saxëgu baqey band ebax exo dëxëta gër ngwën ro baŋ, *Yesu faÿ ko gër emëkw exo ye ŷaŋ gër Yerusalem. ⁵² Ata lëngwali këbi bërolaŵën. Ga ye këni, hat këni në ingol ind gër ebar ed *Samari eno këñënarane. ⁵³ Bari bër gër ingol bën hëp këni eno kaca *Yesu gayik gër Yerusalem baxo ŷend. ⁵⁴ Ga wat këni enjo, bësëfan Šak do gë Šaŋ re këni: «Axwën, ŷandi ki nde mi mac xodux or gër orën ol ebi cor bela bëjo?» ⁵⁵ *Yesu, ga faß këbi, këbi rexërand. ⁵⁶ Ata *Yesu gë bësëfan bën xuca këni në ingol icëxe.

End etëf ed Yesu enj

⁵⁷ And hi bani gër fëña aŋ, abat re ko: «*Yesu, wëno gër ed këy ye yo asëf këmi sëf.» ⁵⁸ Ata *Yesu yaka këno: «Ojakëra ok gë oŵaÿi exëni bëte ošël or gër orën ol gë oyël exëni, bari wëno Asëñiŵ ar ala an, ado gë aňombe ak axe gi ex na.» ⁵⁹ Fel këno bëte ala ašëxe: «Wëj tēfēguyē wēno.» Yaka ko: «Axwën tebanële me ye pere mo mëxwëtaw faba iram.» ⁶⁰ Re ko *Yesu: «Tebëlëbi bēsēsək bën eni mëxwëtar. Barikan wëj ye ey tēfētērax end owun or Kaxanu enj.» ⁶¹ Re ko ala ašëxe: «Axwën, gër ed këy ye yo wëno asëf këmi sëf, barikan tebële mëni pelaw pere gër ndëbi.» ⁶² Yaka ko *Yesu: «Ar kë ŷanënd gë šariŋ yo do, exo nëkonand gand epoy, axo gi ex na ar šenene gër owun or Kaxanu.»

End bësëfan ofëxw ocongoxi gë bëxi enj

10 ¹ Ga xucak enjo, Axwën an sana këbi bëte bela ofëxw ocongoxi gë bëxi bēsëxe do laŵën këbi eni ye bëxi bëxi dek bangol baŋ do dek ed ebax exo ye mëj el. ² Eni ye xën fel këbi: «Ekana ed benedā el anëka hatëk mbaŋ ex andiyen aŋ, bari ani ñëmb ex na bërhandiyen bën. Awa karayino Axwën ošënga an ebi panaw bëte bërhandiyen bēsëxe. ³ Yeyin, në edawën emun ang opeÿ od šit gër ojelemu fo. ⁴ ŷoweÿ këren mëlalind na: ax gi ex na kodi gër bëmboto, ax gi ex na ambaß, ax gi ex na baped. Bëte kërenëbi cëmand na bër kën fedënd gër fëña bën. ⁵ Gër iciw ind kën hat yo deyindën pere: “Cotin obetak or wëlanëgu këmun ol!” ⁶ Angëmëne ala exëna ar gë obetak, mëj kë šot obetak olo! Angëmëne ala ax gi ex na, enjun bayi. ⁷ Bayiyindën gër iciw injo na; ŷambindën do cebindën er kënun ye in. Arandiyen an alëba këno lëband. Këren dëfarand na de gë iciw gë iciw. ⁸ Gër angol and kën hat yo do bela bën enun kwëtaya, ŷambindën er kënun

yël in. ⁹ Pakëndënëbi bëshëxwëra bën do pelindënëbi bela bën mëne owun or Kaxanu ol hatënëgu këbi. ¹⁰ Barikan gër angol and kën hat do bela bën eni nêp enun kwëtaya, yeyin gër bakwëndaya bandebën, en de: ¹¹ “Obar od angol andewën od lëkak gër osapar orebi orj këmi fëxwëcand. Nangin mëne owun or Kaxanu ol wëlaw bami nêš gër ndewën ro.” ¹² Ga re këme yatir kiti, bër lëg bax gër Sodom bën këbi sax gë bela bër angol aŋo bën!

End bangol band Koraseŋ do gë Betësayida eŋ

¹³ «Eñjënax etëm këjun wëcan wën bela bër lëgëk gër bëngol bënd Koraseŋ do gë Betësayida bën! Kido becarax bend ri këme gër ndewën beŋ wat bani bela bër gër owar or Tir do gë Sidon bën, anëka fo nëngwët doni ola orebën ol do eni denitara në end beñjënax bendebën mocudä ojabote do moñëpa gër eyëwën.

¹⁴ Mëñ ex yatir kiti, bela bër lëg bax gër owar or Tir do gë Sidon bën abi copa na ang këjun šopa wën ak. ¹⁵ Do wën bela bër gër angol and Kafarënowum bën, ako nde yëla kën yaŋ gër orën këjun fela Kaxanu? Bëtëdëŋ, gëd gër wur ir bëshësëk këjun lat.

¹⁶ Ar këjun baxët an wëno baxët ke do ar këjun beš an wëno beš ke. Ar ke beš an, në ebeš eŋo ar lawënëgu ke an.»

¹⁷ Bësëfan ofëxw ocongoxi gë bëxi bër lawën babi *Yesu bën bakaraw këni gë onënga fo do këni rend: «Axwën, ado bëyël bën dëŋ ari bani rind er këmëni fel gër oŋac orey in.» ¹⁸ *Yesu yaka këbi: «Awat bamo watënd Sindan ga ko latiw elod gër orën ang ebingara fo. ¹⁹ Ayël yël këmun panga in enëbi bëñaxënënd bandën baŋ, oxwël ol, do gë dek panga ind arangoyëra in, do eñjënax aŋun gi na. ²⁰ Barikan nëngandëraleŋun end ga yëgw ko Kaxanu omac odewën ok yaŋ gër orën eŋ, bari kërex gi na gayik bëyël kë rind er kën re in.»

²¹ Amëd aŋo, *Yesu yëm ko gë onënga or yël baŋo Angoc Amënëk ol, ata ko rend: «Ašëkwa këmi šëkwand Faba, wëj Axwën ar orën gë ebar an gayik ašon šon këyëbi beŋo bërenik bën, bër gë onden bën, do nangën këyëbi bërëtoc bën. Eyo, Faba mondako ebax anjëlan andey aŋ. ²² Faba sebën ke dek beŷ bën, do ang nang ke wëno Asëñiŵ ak, ala axe nang ex na mondako. Bëte ang nang këmo wëno Asëñiŵ ak, ala aŋo nang ex na mondako. Wëno do gë ar yandi ke mo nangën an fo, nang këmo.» ²³ Ga šena ko gand bësëfan, fel këbi: «Nëngandëraleŋun wën bër kë watënd er kën watënd in! ²⁴ Ga re këme, bëlawënel bëranjëm do gë bemun bendanjëm yandi babi eni wat er kën watënd in, bari ani wat ex

na. Aỹandi ỹandi baɓi eni wël er kën wëlënd in, ɓari ani wël ex na.»

End apënëtal and Asamari enj

²⁵ Ata ƴow ko na ašalen enj di atëƴ. Wëka këŋo: «Asëƴali, ineŵa këme ri me cotaxën aniyan and din aŋ?» ²⁶ *Yesu yaka këŋo: «Ine ỹëgw këni gër acariya? Wëj ine fën këƴ?» ²⁷ Yaka ko ašalen an: «Ŋanëlo Kaxanu, Axwën areƴ an, gë yomb ireƴ ak ðek, gë anjëlän andey ak ðek, gë panga indeƴ ak ðek, gë aniyan andey ak ðek. Do bëte balindëlexi end ašandax enj, ang ki balënd end gaf ireƴ ak.» ²⁸ Re ko *Yesu: «Ata šenene yaka këƴ! Diyind mondako ata këƴ šot aniyan and din aŋ.» ²⁹ Barikan ašalen an ga ỹandi këŋo exo masinaya mëne ar šenene hi ko, wëka këŋo *Yesu: «Do noƴo wa ex ašandaŵën an?» ³⁰ Ata *Yesu yaka këŋo: «Mondako bax end asošan ar xani bax gër Yerusalem do ko ƴend gër Yeriko. Hat ko në er xaš bani bërek bëxeƴax gër fëña. Ga raðën këno, sëra këno, xandëra këno ðek oƴënga oŋ. And xëm këno xali bel ko aŋ, seɓ këno bëdëcët gër ebar, në emëkw na fo do kwël ƴe këni. ³¹ Nangërëxe enj, ašadaxan abat ko ƴend bëte fëña ir ond gër Yeriko in. Ga šanan këŋo ala ajo, beš këŋo kwël gë enëkona këm. ³² Hatëgu ko bëte na *ar andëŵëra and Lewi. Ga wat këŋo ala ajo, mëŋ bëte beš këŋo gë enëkona këm. ³³ Barikan and hatëgu ko Asamari na gër ed hi baxo ala ajo aŋ, wat këŋo bëdëcët gër ebar. Ata xaƴënan këŋo. ³⁴ Ga sëka këŋo, fëxwëcëra këŋo gë ngoƴ ed sembaƴëra ko el. Bëte nëmëra këŋo gë ogu, fëlëndëran këŋo. Fela këŋo, xwët këŋo ƴaŋ gër fali irexëm, do kwël wëla këŋo gër iciŵ ind bëliyer enj korax. ³⁵ Ga xeyëk, Asamari an ƴëpët ko ɓatama ɓaki ɓand kodi ƴël këŋo axwën iciŵ ind bëliyer an do re ko: “Koranële ala ajo. Angëmëne kodi ir ƴël këmi in ax gi ex na gwac, gwëre mi ŋatati yatir këme ɓakaw.”» ³⁶ *Yesu ga hatä ko apënëtal aŋo, wëka këŋo ašalen an: «Gër bela bësas ɓër sëk ɓaŋo ala ajo, ar fe wa hik ašandaŵ arexëm an?» ³⁷ Yaka ko ašalen an: «Ar xaƴënan ɓaŋo an.» Ata re ko *Yesu: «Awa wëj bëte ƴel ey dixënd mondako.»

End Marët do gë Mari enj

³⁸ Ga këni ƴe *Yesu gë bësëfan bërexëm bën, hat këni në ingol. Ga xaca këɓi asoxari ar bano wäcënd Marët, wëla këɓi gër ndëbën. ³⁹ Marët gë iminëm itoxari ebaxo do bano wäcënd Mari. Mari ỹëpa ko gër osapar or Axwën do këŋo baxëtënd. ⁴⁰ Ata Marët mëŋ ko xëlënd gabat gër atoxari. And sëka ko gër *Yesu aŋ, re ko: «Axwën, aƴapan nde ƴapan ki ga seɓ ke Mari

gabat gër atoxari? Pelëlo wa exe dëca.»⁴¹ Yaka këŋo Axwën an: «Marët, Marët, wëj er këy rendërand do këy xëlënd gër edi ed beëëranjëm.»⁴² Xarak emat yäpëk exi balënd gër aniyan. Eŋo sana ko Mari do ala ax gi ex na ar këŋo xan.»

End Cale eŋ

11 ¹ Akey amat, *Yesu bax šalerand gër ed ebani gë bësëfan bërexëm bën. And ħata ko aŋ, asëfan abat wëka këŋo: «Axwën, tëy'alilëbo wa cale iŋ ang sëy'ali këbi *Šaŋ Batis bësëfan bërexëm ak.»² Ata re ko *Yesu:

«And kën šalend aŋ, deyindën:

“Faba, nangëralexëni dek mëne oŋac orey ol oŋënëk ex yowëlex owun orey ol!

³ Yëlindëbo key yo key er këmi yamb in!

⁴ Tebanindëbo bamena bandebi baŋ,

Ang këmëni sebanënd ak biyi bëte bela bër këbo wënanënd bën. Këreyëbo tebeli na eñëŋënaŋ eŋ”»

⁵ *Yesu baš ko bëte: «Cale iŋ er wëndërëk gë endey end ala ar yek gëmëd gër lawo irexëm eŋo kara: “Lawo, yëluye wa bamburu batas. ⁶ Lawo iram ħatëguk gër ndebi, do amo cotën ex na er ko yamb in.” ⁷ Angëmëne lëf gër ed laki ko yakaw ko lawo irexëm mondako: “Wëj, këreyëbo nëngëtëra na de, ebët el anëka fëra këmi, wëno gë obaš oram ol anëka lakira këmi, ame kor na me kani mi yël bamburu.” ⁸ Ga re këme, ala ajo axani ko xani eŋo yël er këŋo xarand lawo irexëm in. Ga këŋo lëbëlëba ko xanixën eŋo yël dek beëë këŋo xarand bën, bari ax gi ex na de gayik lawo irexëm exo. ⁹ Do wëno mëŋ këme rexënënd: “Karayindëno Kaxanu eŋun yëlëraxën, calayindën en cotaxën, tëmbindën enun përetënaŋ ebët el.” ¹⁰ Gayikwa ar kë xarand an, ayël këno yëlënd; ar kë šaland an, ašot ko šotënd, do ar kë sëmbënd an, afëretën këno fëretënënd ebët el. ¹¹ Ang hi kën ro ako, sëm ir itox nde exëna ir këŋo yël andën asëñiŋ, xarak ekan xara këŋo? ¹² Ba eŋo yël ekwël, xarak eñëŋen xara këŋo? ¹³ Angëmëne ang xwëj kën yo, anang nang kën eyël ed er yek obaš orewën el, kaš ex ngwa Kaxanu, mëŋ ar hik y'aŋ gër orën an, ayël këbi yël Angoc Amënek aŋ bër këŋo xarand bën.»

¹⁴ Ata *Yesu këŋo nëcëtënd angoc añëŋënaŋ në amuma. And šan ko angoc añëŋënaŋ aŋ, ala an yana ko ko yey'andërand šenene. Ata bela bën ang ebani amëxwër ak šarandëra këbi.

¹⁵ Barikan bërëmar këni rend: «Wëni ba ax gi ex na nde gë panga ind *Yëngëtir iŋ, emun end bëyël eŋ këbi nëcëtënd bëyël bën!»

¹⁶ Bëte bësëxen këni šaland eno di atëy. Wëka këno ebi din

ecarax eni nanganaxën mëne gër orën xaniw ko. ¹⁷ Ga nang ko *Yesu ang bani yëland ak, re ko: «Angëmëne bela bër owun obat ebi kucarënd, owun olo alati kë lati, do bëciw̃ bër ex yëcar imat imat. ¹⁸ Angëmëne Sindan ebi merelind bër ex gër owun orexëm bën, mondake ke bayi owun orexëm ol gayikako kën rend mëne gë panga ind Yëngëtir ij këmëni nęcëtënd bëyël bën? ¹⁹ Angëmëne wëno gë panga ind Yëngëtir ij këmëni nęcëtënd bëyël bën do obaš orewën ol cëj, gë panga ind nojō kënëbi nęcëtënd? Mëj rexën këme obaš orewën ol fo këjun xiti! ²⁰ Barikan angëmëne gë panga ind Kaxanu ij këmëni nęcëtënd bëyël bën, awa wën anëka hatënëgu këjun owun or Kaxanu ol. ²¹ And ko nëkonand ala ar gë ojaw̃ aŋ yangana irexëm gë oyənga or emer aŋ, bebër šotëra ko bën abayi këjo bayi. ²² Barikan, angëmëne ala ar xuca këjo ojaw̃ exo yow do ejo kor, ata këjo xwëca dek oyənga or emer or xwëta ko eŋ, do ebi yëlëra bela bën bebër xan këjo bën. ²³ Ar ami bar ex na an, ar angojëra andam ex. Do ar bayik axe dëcand na ebar an, në eyëc exo.»

End angoc añëjënax eŋ

²⁴ «And ko šan angoc añëjënax në ala aŋ, gër ed timëriŋ ko yend exo calarax ateyëtaya. Angëmëne axo cot ex na, ata exo yëlara: “Bakaleme tan gër iciw̃ indam, gër ed šanëgu këme!” ²⁵ And ko hat aŋ exo tək wacaca, ga fat këni do yanjën këni. ²⁶ Ata ebi yen bangoc banjongëbaki bacëxe band xuca këjo oxeỹ, eni dıl, do eni dëg lëf gër ala ajo. Awa ala ajo exo torond nëmëc ang baxo sorond añanar ak.»

²⁷ Ga ko yeyan mondako *Yesu, asoxari abat gër amëxwër, bacan këjo: «Nëngandëralejo asoxari ar rëw̃ ki do yerin ki an!» ²⁸ Yaka këjo *Yesu: «Eỹ dedo wa, nëngandëralebi bër kë baxëtënd eyeyan ed Kaxanu do këni rind er rek bën!»

End amatinali acaraxik eŋ

²⁹ Amëd aŋo bani yëmbërëgund kaš-kaš bela bën do këno xetand *Yesu. Ata na yana ko ko rend: «Bela bër gë okey oko bën bëyëjënax exëni do këne wëkand ecarax. Ecarax end rin baŋo Kaxanu Yonas eŋ fo këni wat, ax gi ex na ecëxen. ³⁰ Ang hi baxo Yonas amatinali gër Bëninif ak, mondako fo këme hi wëno Asëñiŋ ar ala an amatinali gër bela bër gë okey oko. ³¹ Emun etoxari end gër ebar ed Saba eŋ, axani ko xaniđ yatir këbi xiti Kaxanu bela bër gë okey oko bën. Anëp këbi nëpëđ gayik mëj në ebar ed caw xaniw baxo yow ko gër Yerusalem ejo mëkara Salomoŋ, emun end gë orenik osëm eŋ. Xarak wëno Asëñiŋ ar ala an wa xuca

këno Salomonj. ³² Bëninif bën axani këni xanid, yatir kiti, enëbi nëp bër gë okey oko bën gayik bën anëngwët nëngwët bani ola orebën ol ga wël këni epemëra ed Yonas el. Xarak wëno Asëniw ar ala an xuca këno Yonas.»

Amatinali and lambo aŋ

³³ «Ala ax pëtënënd na lambo do exo kwët në er beŋ ba exo ɲob gë enëp. Barikan y'aŋ gër akaŋaya ko xaŋ ebi ɲobaxënënd bër kē lilënd bën. ³⁴ Bangës bandey' baŋ ex lambo ir eman in. Angëmëne bamëngw bayik d'ek eman kē xërikëra. Bari angëmëne ax bëngw ex na, d'ek eman kē hi gër ecamëdan. ³⁵ Awa titinal këdi kē nëngwëta angoben andey' aŋ ecamëdan. ³⁶ Angëmëne d'ek eman endey' eŋ xërikërak xali gë bebët ibatak ax gi ex na gër ecamëdan, d'ek kē xërikëra ang kē xërikërand sam exi ɲoband lambo ak.»

End Ofariseŋ do gë bëšalen eŋ

³⁷ Nand baxo yey'an *Yesu mondako na, fariseŋ ibat xara këno exo ma eni y'ambërax gër ndebën. Ga hat këni, yëpa këni gër aŋambëraya. ³⁸ Ata fariseŋ in šaran këno mbaŋ ga wat ko mëne *Yesu axo nebara bana ang rëp bax ak d'amana eni y'ambëraxën. ³⁹ Ata Axwën *Yesu re ko: «Wën ofariseŋ ok, ed fac-fac el kën wënënyand ang ar kē nebënd odë'yamb ed fac-fac el fo, xarak ed lëf-lëf el dek buyarëk. Lëf gër oŋëkw orewën ŋamba ind bela, do gë oxey' fo xëñëk. ⁴⁰ Ata wën ofariseŋ ok and an yëlarand na dëŋ ex d'e! Ax gi ex na nde Kaxanu ri këno ala an gë eman do gë emëkw? ⁴¹ Yëlërayindënëbi bëxaŋyëanaxik bën gë emëkw epešax, ata fo kën hi bëwëñëk. ⁴² Bari aŋun ye ex na wën ofariseŋ ok! Aŋaš këno wäšënd Kaxanu *dim ir esëngëng in, ir egwërend in, gë ir d'ek bebëlëg bebër ex në andëda bën, do kën langanganënd or šenene ol do gë aŋana and Kaxanu an! Beŋo don rind nëmëc, kwëyarëxe bebër bayik bën. ⁴³ Aŋun ye ex na wën ofariseŋ ok gayik bon han kën eñëpa ed gër ed kënun wat bela d'ek el, lëf gër baciw bacaleya. Bëte bon han kën enun cëmarand gër bapedëraya. ⁴⁴ Wën aŋun ye ex na gayik ang bañeg band lëmayak, do këni wëñërand bela nangërexe fo hi kën!» ⁴⁵ Ata ašalen yey'aneli këno *Yesu: «Asëy'ali, ang këy' yey'anënd ako, biyi bëšalen bën këy'ëbo širënd bëte.» ⁴⁶ Ata yaka këno *Yesu: «Wën bëšalen bën bëte, aŋun ye ex na gayik ang kënëbi sëyalind bela ak mbaŋ sibëk, xarak wën gë təkër ak an tëy'ind na en tëf er kën rend in. ⁴⁷ Wën aŋun ye ex na gayik wën kē bayënd bañeg band bëlaŋwënel bër Kaxanu baŋ xarak bëxarëk bërewën

bën dëj laŵ këbi! ⁴⁸ Awa wën ex otede od bëxarëk bërewën ok. Ga kën bayënd ako bañeg bañ, añan ñan kën bebër ri këni bën. Bën laŵ kënëbi bëlaŵënel bën, wën kën bayënd bañeg bandebën bañ! ⁴⁹ Mëj rexën ko Kaxanu gë orenik orexëm ol: “Alaŵëneli këmëni laŵëneli bëlaŵënel bëram bën do gë oparëxanda odam ok. Barikan mar enëbi daŵ, mar enëbi dixëra, ⁵⁰ mëj këmëni xitixën bela bër gë okey oko bën, do mëni mëka end oşat or dek bëlaŵënel bër laŵëra kënëbi bëxarëk bërebën eñ, elod ga ýanak ngwën in. ⁵¹ End oşat or Abel eñ këmëni ýana emëka el do me ñata end oşat or Sakari eñ, mëj ar laŵ këno gër yangana ir Aciw and Kaxanu an, fëco angëb fëco ebët. Aŵëka këmëni wëka bejo bela bër gë okey oko bën.” ⁵² Etëm hi këjun wën bëşalen bën! Acoketaya and onangëran añ rëxët kën. Wën dëj an dëlënd na, bëte bër ýandi këbi eni dël bën, anëbi tebënd na eni dël.»

⁵³ And şan ko *Yesu na gër iciw ind fariseñ añ, bëşalen bën do gë ofariseñ ok ga xoýën këno xali, ýana këni këno wëkarand bendanjëm. ⁵⁴ Mama bano wëkarand mondako exo yakaxën gë etëý edexëm el dëj end këno bonaxën eñ.

End bëconëşon eñ

12 ¹ Ga xucak eño, bela bën barëreğu këni owëli owëli gër *Yesu xali hi këni amëxwër atëm, do këni wëñelirënd. Ata këbi felënd pere bësëfan bërexëm bën mondako: «Kwëýëtayin lewir ir ofariseñ in, gayikwa bën bëýëñenax bër kë labayand hi këni. ² Asorora fo këni sororand, gayik er këni şonënd in ax bo na, do end beñ ax bo na. ³ Mëj ex, end kën yeyan gëmëd eñ, goyat këni wëlëra; end kën nëkënëkar lëf gër banakaya band lëngwe eñ, ýañ gër oyur këni femëra. ⁴ Wën odawo ok këmün felënd: Kërenëbi camënd na bër kë laŵënd eman fo bën. ⁵ Afel këmün fel ar ýapëk eno camënd an. Camino ar sam eño daŵ ala an, exo cot or gapak or exo dap enjëw eñ gër xođux. Awa ajo ex ar ýapëk eno camënd an. ⁶ Ax gi ex na nde afan kënëbi fanënd bënder bënjo batama baki? Bari Kaxanu inder gimatak año kwëyand na. ⁷ Ado aye nang ko Kaxanu bemban benjëgwe hik gër ogaf odewën. Mëj ex, këren yëdarand na. Asëfan abat aram xurik ex këbën gë bënder bëndanjëm.»

End eyeyandëran ed sam-sam eñ

⁸ «Ga re këme, ar kë reyand yo poyoma mëne aram hi ko, wëno Asëñiw ar ala an mondako fo këme ýana me deyand endexëm eñ gër omeleka od Kaxanu. ⁹ Barikan, ar ke ýaxëta poyoma an, mondako fo këmo ýaxëta gër omeleka od Kaxanu. ¹⁰ Do ar ke

yeyanan yo aŷeñjën, wëno Asëñiŷ ar ala an, Kaxanu aseban kënjo seban. Barikan, ar kënjo ŷir Angoc Amënek an, eteban axo cot na. ¹¹ And kënun ŷana enun mëlarend kiti ed baciŷ bacaleya band bësëwif aŋ, do gër bër gapak, kërejun yëbund na end mondake kën yakad eŋ. ¹² Angoc Amënek aŋ kënjun felëd amëd aŋo dën ang kën yakad ak.»

End apënëtal and ar gë napul eŋ

¹³ Gër amëxwër, ala yeyaneli baŋo na *Yesu, re ko: «Asëŷali pelëlo abaŷe exe cet er sebëtan kënëbo bëxarëk in.» ¹⁴ *Yesu yaka kënjo: «Noŷo ri ke wëno axiti arewën, ba arëc arewën?» ¹⁵ Na ex fel këbi ðek ang ebani ak: «Eŋan ed kodî el ax ye ex na, gër ga ex yo kwëŷëtayin! Ala an, ang kënjo yera yo ax gi ex na napul in kë lëkaya aniyandexëm aŋ.» ¹⁶ Ata ŷom ko gë apënëtal aŋo: «Mondako ri baxo ar gë napul an. Ga ŷandëra ko, ŷot ko xali eyamb el. ¹⁷ Wëlan kënjo ang ko wëxëta ak. Ga laki ko gëmëd, ko yëlarand: “Mondake këme ri eyamb elo? Në ine këme wëxëta? ¹⁸ Yo! Anëka nang këme ang këme ri ak. Owur oŋ këme yam me bay or nëmëc oŋo ex këñaxën ðek eyamb edam el do gë napul iram in. ¹⁹ And këme ri mondako aŋ do mo pel enjëŷ endam eŋ: dodo wëno anëka yera ke! Napul iram in mbaŋ ex, bëniy bëndanjëm ke nëka. Gogo ošëb do gë ayamb alaki fo bayi ke!” ²⁰ Na rew ko Kaxanu: “Ata wëj and aŷ yëlarand na dën ex ðe! Gëmëd go dën këme xana enjëŷ endey! Do er wëxëta këŷ ijo noŷo wa kë xwën?” ²¹ Mondako kënjo hi ar xwëndak ebar ed napul fo an xarak aŋo balënd na end Kaxanu eŋ.» ²² Ata *Yesu fel këbi bëte bësëfan bën: «Mëj këme rexënënd, këren dendërand na end aniyandewën eŋ, end er kën ŷamb eŋ, ba end er kën ŷuða eŋ. ²³ Ax gi ex na nde aniyand ala aŋ xëbënëc nëmëc gë eyamb ŷamb in, do eman eŋ nëmëc banjëm baŋ? ²⁴ Ax gi ex na nde anang nang kënëbi banjërak baŋ: ani ñandërand na, ani kanarand na. Ani gi ex na gë owur, ani gi ex na gë bacac. Barikan, Kaxanu alëba këbi lëband. Xarak, wën xucak ex këbën gë ošël ol. ²⁵ Gako wën ang hi kën ako, noŷo wa kë xor exo baša bakey gër aniyandexëm gë odendëran? ²⁶ Gayikako an kor na en cakën bakey bandewën baŋ, ine kën rendëraxënënd end bebër bayik eŋ? ²⁷ Kwitayin ang kë hind opëtëfët od ondës ak, ax diyenind na, ax banënd na bacole. Barikan mbaŋ kë yend owat ol. Ado Salomon dën, gë ðek enjaran endexëm ak, mëj emun end gë napul isëm eŋ, abaxo ye na gwër fo gë ondës oŋo. ²⁸ Wën ata ekwëta etil ŷot kën ðe! Angëmëne Kaxanu mondako ko fëŷëpëŷënd ondës ond lëgëk doru gër apuŷ oŋ, xarak ecan gër xodux këni lap,

kaš fo kəŋun fējəpēj wən bēte! ²⁹ Do wən, kərəŋun bund na ocal od er kən yamb, ba er kən šeb. Kərən torond na mama gər banjəlan. ³⁰ Enimin, bebijo dek, bela bər benəng becəxe bən kəbi balənd ocal ok. Anang nang ko Sorix irewən Kaxanu mēne aṽap ṽapək en cot bebijo. ³¹ Kemənayindən ocal od owun or Kaxanu ok, ata kəŋun sənd bebijo dek. ³² Wən bər ex iməxwər ind sēf ke bən, kərən yədarand na. Wən yata kəŋun Faba gər owun orexəm. ³³ Panin bacota bandewən baŋ do kodī in enēbi yələra bəxaṽənaxik. Cəlayayin nə er bayik ax ŋesi na. Napul irewən in gil ex ir yəŋ gər orən gər ed ax kwət na: fən gər ed arek ax gi ex na, oyame ani gi ex na. ³⁴ Gayikwa gər ed ex napul irewən kə hind bēte anjəlan andewən aŋ. ³⁵ Giyindən din bəwələk, kapayindən enar eŋ, do odambo odewən ok bayilex ga kə ləkənd. ³⁶ Giyin ang bəriyenin bər šəni kəŋo axwən arebi an ga yə baxo ekana. And ko hatəgu aŋ, eno pərətənaxən sam exo tēmbəgu gər ebət. ³⁷ Nəngandərayindələbi bəriyenin bəjo, bər kəbi sək ga šəni kəno moŋəpa bən! Dal in kəmun felənd, axwən an dəŋ kə nəmbara banjəm band andiyen, ebi pel eni ŋəpara gər ed kəni yambəra, do ebi dəbara. ³⁸ Angəmēne exo ŋatəgu eməd ekarək el, ba oxeya ol do ebi tək dašərəxe, mbaŋ kəbi nəngandəra bəriyenin bəjo. ³⁹ Aye fəni kəŋun, ar nangək aməd and ko yow arek aŋ, aferəna ko ferəna, aŋo teb na exo dil gər iciw indexəm. ⁴⁰ Wən bēte, kəŋənarayindən key yo key gayik ata kəme hatəgu wəno Asəŋiw ar ala an aməd and an yəla bana na aŋ.»

End apənətal and bəriyenin eŋ

⁴¹ Na wəka ko Piyer: «Axwən, biyi nde kəyəbo rend gə apənətal aŋo, ba bela dek nde?» ⁴² Yaka ko Axwən an: «Axwən an anəngandəra kəŋo nəngandəra end aṽəxəta ar napul ar gə onden eŋ. Ga xwəta kəŋo kəŋo sebənaxən eṽamb yamb in ebi yələnd bərəxəm bən in nand kə ṽapənd na. ⁴³ Aye kəŋo nəngandərad ariyenin ar kəŋo sək axwən arexəm an ga ko ri er sebənana baŋo in. ⁴⁴ Dal in kəmun felənd, ata kəŋo xwətənan dek napul irexəm in. ⁴⁵ Barikan angəmēne xadəp ijo exo dend: “Axwən aram an cəŋ axo bo ex na nğəŋ exo ŋatəgu”, do exo kwənda ekem ed okadəp ocandaṽ otošan ok do gə okadəp otoxari ok, do exo kwənda bēte ošeb, gə ŋambəran. ⁴⁶ Ata ko wəyiw axwən ar xadəp an yatir bayik axo yəla bana do nə aməd and axo nang ex na. Ašəwəra kəŋo šəwəra do eŋo narəndəra xali ang kənəbi narənənd bər gə oŋəpəgənan ak. ⁴⁷ Xadəp ir kə nang aye er han ko axwən arexəm in do exo dind mama dəŋ xali eŋo pənga, bacewən bandanjəm ko šot. ⁴⁸ Bari xadəp ir bayik ax nang ex na an do exo dind bebər

ax ñap ex na bën, axwën aŋ tēkēr fo kēŋo ſeŵ. Ar sebēnan kēno mbaŋ an mbaŋ kēno wēka exo deŷa ba mondake ri ko. Do ar xwēta kēno mbaŋ do fēxwën kēno bebēranjēm an gē pit fo kēno nēŷali.»

End acapēra and nē end Yesu eŋ

⁴⁹*Yesu, ga ĥata ko eŋo, re ko bēte: «Angoɸux ŷow kēme me pētēn gēr ebar, ako ŷandi ke ex dēkēdo anēka. ⁵⁰Хобуйи or kēme buyi ol, toro ind kēme soro iŋ ex. ʔarikan, monēkan nēkan ke ex ŋatēgu! ⁵¹Ako nde yēla kēn mēne eni cot bela bēn angwēlēra aŋ ŷowaxēnēgu kēme gēr ebar ro? ʔētēdēŋ, ga re kēme, axucarēra wa kēbi ŷana ebi kucarērand nē end oŵac oram! ⁵²Mēŋ ex, nē ekun ed bela bēco axucar kēbi xucar: bēsas enēbi kel bēxi, do bēxi enēbi mereli bēsas. ⁵³ʔēte nē ekun ebat, sēm in ebi kucar gē asēñiŵ, do nēm in gē abiŵ. ʔēte nēm ir eñēr in ebi kucar gē asoxari ar asēñiŵ an.»

⁵⁴*Yesu fel kēbi bēte amēxwēr aŋ: «And kēn wat aŋar ga xaniwēk acēla–eñaŋ, ataŋ kēn rend: “Nē eŷow ex tēb iŋ.” Ata ex ŋat go. ⁵⁵Do and kē xaniw ekoc ambētēb aŋ, are kēn rend: “Aŷēka kē yēka.” Ata ex ŋat go. ⁵⁶Wēn bēŷēŋēnax bēr kē labayand hi kēn, mondake kēn xorēnd en nang bebēr kēn watēnd gēr orēn do gēr ebar bēn, do kēn sēkwanēnd eŋun pēni bebēr ko rind Kaxanu bakey baŋo bēn? ⁵⁷Do ine kēn sēkwanaxēnēnd eŋun pēni er ŷapēk en dind in? ⁵⁸And kēŋun xucar gē ala do en ŷend gēr kiti aŋ, kemēnal en ketēn gēr fēña fo. Ketēnin ɸamana en ŋat kēdi kēbi fel axiti an eni mēla gēr alēngw ar bēnēkona exi pērax. ⁵⁹Ga re kēme, aŷ can na nēcētērēxe dēk kodi ireŷ in xali gēr biye ifelatar.»

End enēngwēt ed ola eŋ

13¹Amēd aŋo, bela ŷow bax na fel kēno *Yesu end ʔēgalile bēr laŵ babi *Pilat eŋ. Er fel bano mēne kwēl gēr ed ri kēni ſaɸaxa fo bar ko *Pilat oſat orebēn oŋ gē or oyel orebēn oŋ. ²Ata *Yesu yaka kēbi: «Ako nde yēla kēn bēr ĥaſ kēnēbi bējo xurik ex gi bēwēndēran gēr dēk ebar ed ʔēgalile el? ³ʔētēdēŋ! Angēmēne an nēngwēt ex na ola orewēn ol, wēn dēk mondako fo kēn nemi.» ⁴Wēka kēbi bēte: «Aŷēla nde yēla kēn mēne bela epēxw gē bēnjonḡēbēsas bēr nemik ga wēcan kēbi baciŵ batēndēndēr band gēr Silowe baŋ, xurik eni mendēra gē dēk ʔēyerusalem bēn?» ⁵Yaka ko mēŋ fo: «ʔētēdēŋ! Angēmēne an nēngwēt ex na ola orewēn ol, wēn dēk mondako fo kēn nemi.»

End apënëtal andan enj

⁶*Yesu fel këbi bëte apënëtal aņo: «Mondako ri baxo ala ga rëđ ko andan gër andëđa and reseņ andexëm. And niytak aņ, yow ko exo kwëca ondan oņ, sëk ko ax dëw ex na. Yow ko bëte iniy ikënëm sëk ko mondako fo. ⁷Ga bakaw ko iniy itasën iņ sëk ko mëne andan aņ ax dëw ex na. Ata fel këņo ašën ar andëđa an: “Elod bëniy bëtas këme yowënd gër ekwëca ed fig bari ame təkënd na ga rëwëk. Ŋošël tan, ebar fo kë nexënënd.”» ⁸Ata yaka këņo: «Axwën, and doyijo aņ, tebël! Wëno, anac këme nac jey do me di ndëbur iņ. ⁹Bamat šana arëw kë rëw. Angëmëne ax dëw ex na, gwëre ey ŋošëđ.»

End asoxari asejyik enj

¹⁰Yatir akey and eteyëta ed Bëšëwif, *Yesu babi sëyalind në aciw acaleya. ¹¹Yatijo asoxari ar sejin bano bëyël elod bëniy epëxw gë bënjongëbëtas yow baxëna na. Arëngwën rëngwën bano, do abaxo xor na gë təkër ak exo dëngwëta. ¹²*Yesu, ga wat këņo asoxari ajo, re ko: «Wëj, doru këy fak!» ¹³Na ex hëmba, ataņ asoxari an rëngwëta ko, do këņo šëkwand Kaxanu. ¹⁴Ata xoỹ ko alëngw ar aciw acaleya an gayik *Yesu afakën fakën këņo ašëxwëra an yatir akey and eteyëta. Fel këbi amëxwër aņ: «Bakey banjongamat ex band andiyen baņ, yowëndën enun pakën bakey baņo, bari ax gi ex na gë akey and eteyëta!» ¹⁵Axwën *Yesu yaka ko: «Wën bëyëņënaç bër kë labayand hi kën! Ax gi ex na nde ala kala, yatir akey and eteyëta, afët këņo fëtënd engaš endexëm enj, ba fali irexëm in eņo mëla gër aņambëraya, do gër ed ko šëb men? ¹⁶Asoxari ajo, ar andëwëra and *Abëraxam ex do Sindan fok baņo mondëngw elod bëniy epëxw gë bënjongëbëtas. Mondake wa bayik aņun ñapan ex na mopët yatir akey and eteyëta?» ¹⁷Ga ko yeyan mondako *Yesu, šëfënanëra këbi đek bër šus baņo bën. Barikan, bëranjëm nëngandëra babi gër amëxwër ga këni wat đek benjekax bend baxo rind beņ.

End apënëtal and atëx and mutarëd enj

¹⁸*Yesu re ko bëte: «Gë ine wëndërëk owun or Kaxanu ol? Gë ine këme watinali? ¹⁹Watin gër wëndërëk in: ang enjëlir end *mutarëd end neđ ko ala në andëđa andexëm fo ex. Ga lëgëk, rafëk, ata ošël or gër orën ol yëlëra këni gër benini.» ²⁰Šom ko bëte: «Gë ine këme watinali bëte owun or Kaxanu ol? ²¹Watin

gër wëndërek in: ang lewir ir nëgali ko asoxari gë pix ga sëyi ko okilo otas fo; and wëtëk aŋ fufëk dëm.»

End ebët ed mërey' eŋ

²² *Yesu, ga ko ye ond gër Yerusalem oŋ ko xucand bangol baŋ: baŋo batil, baŋo batëm, do këbi sëy'alirand. ²³ Ata wëka ko ala: «Axwën, mbaŋ nde exëni bër kë fex bën?» Yaka ko *Yesu: ²⁴ «Kemënayin en d'il gër ebët ed mërey'. Ga re këme, bëranjëm këbi xacërad' eni d'il bari ani korëd' na. ²⁵ And ko xani axwën iciw' an do exo përa ebët aŋ xarak wën fac bayi kën, ata kën y'ana en tëmbënd do eno macënd: "Axwën! Axwën, përetënëlēbo!" Ata këjun yakaw mëŋ: "Wën nobën ex wa? Wëno amun nang ex na d'e?" ²⁶ Do wën en dend: "Kwital wa, gë biyi ga bane y'ambërande do bane šebërande andamat, gër opëña od angol andëbi do bay'ëbo sëy'alirand." ²⁷ Ata eŋun yakaw bëte: "Ga re këme, ame nang ex na ba feye xaniw kën. Ado pacanaxëne wën d'ek bëwendëran bëjo." ²⁸ Awa and kënëbi y'ana enëbi watënd bëxarëk bërewën aŋ: *Abëraxam, gë *Isak, gë *Yakob do gë d'ek bëlawënel bër Kaxanu bën lëf gër orën, xarak wën fac lap kënun, ata kën y'ana en tesënd do en ŋatayand ebasa el. ²⁹ Bër kë lil gër orën bën, er këni y'owëraw: bëjo apën-eñan, bëjo acëla-eñan, bëjo ambëng, do bëjo ambëtëb. Bën kë hi gër ñambëran. ³⁰ Awa mëŋ ex bemban bën kë hi bëlëngw do bëlëngw bën bemban.»

End Yerusalem eŋ

³¹ Amëd aŋo Ofariseŋ sëka baŋo *Yesu, do fel këno: «Erod në ecala exi! Angëmëne aŋ gër ex na, alaŋ ki laŋ!» ³² *Yesu yaka ko: «Yeyin eno pelëx yakëra ijo, doro gë ecan në enëcët emëni bëyël bën gër bela, do në epakën emëni bëšëxwëra bën, nambik këme ħata d'ek. ³³ Awa doro gë ecan y'apëk me kuca, nambik me ŋat gër Yerusalem gayik ax mënd ex na alaŋwënel ar Kaxanu exo cës në angol acëxe.» ³⁴ Ata Yesu ko y'awënd angol and Yerusalem aŋ: «E Yerusalem, wëj këbi laŋwënd bëlaŋwënel bën do wëj këbi fëtërand gë oxaŋ xali eni cës bër ki laŋwëneligund Kaxanu bën. Wëno aŋandi baxe y'andi mëni bar obaš oreŋ ol ang këbi barënd ecare obaš orexëm d'ila gër obafe odexëm ak. Bari wën an aŋun ñandi ex na. ³⁵ Awa Kaxanu aŋaŋëta ko y'aŋëta angol andewën aŋ. Ga re këme, ane wat na xali yatir kën red: "Dodo betalexo ar kë y'owënd gë oŋac or Axwën an!"»

End ašëxwëra eŋ

14 ¹ Akey and eteyëta ed Bëšëwif ebax, *Yesu yë ko në iciw ind alëngw ar ofariseŋ eni yambërax. Bër ebax na bën këno nëkonand aye *Yesu. ² Ašëxwëra hi bax na gër iciw iŋo, ata këno sitinalind ba afakën këŋo fakën. ³ Ata *Yesu wëka këbi bësëy'ali bëšalen bën do gë ofariseŋ ok: «Mondake rek acariya andebi aŋ end akey and eteyëta eŋ? Aŋap nde yapëk epakën ed ašëxwëra el?» ⁴ Ata bën xor këni. *Yesu mëŋ, hëmba këŋo ašëxwëra an, fakën këŋo do fel këŋo exo maŋi. ⁵ Aŋo wëka këbi bëte: «Ang hi kën ro ako, noŋo këŋo seb cëpëtërëxe ataŋ asëniw ba engaš endexëm and ko lati polo në andu yatir akey and eteyëta aŋ?» ⁶ Kaš-kaš wëlan babi ang këni yaka ak.

End ñambëran eŋ

⁷ Ata *Yesu fel këbi apënëtal bër wac banëbi ñambëran bën ga këni xašër eno ketëna axwën ofëna an. Re ko: ⁸ «And ki wac ala ñambëran aŋ, këreyëŋo ketëna na këdi ko hatëgu ar xuca ki or gapak. ⁹ Mbaŋ ki šëfënan and këy xani ey ñëpax gër šaŋ aŋ. ¹⁰ Barikan, and këni wac në ñambëran aŋ, yel ey ñëpa gër šaŋ. And ko hatëgu axwën ofëna aŋ, ata ki fel: “E lawo, tëkanaw ro!” Mondako ki rafën ogës od dek bela bër xetëra kën gër eyambëran bën. ¹¹ Mëŋ ex ar kë wasinayand mëne ar gapak hi ko an, mëŋ fo këŋo šëfënan. Ar bayik ax dafënanand na an, Kaxanu këŋo rafën.» ¹² *Yesu, ga hata ko eŋo fel këŋo axwën ofëna an: «And këyëbi wac bela en yambëra ecemar ed goyat ba ed genëka aŋ, këreyëbi macënd na odawo oday, ba bobinëx, ba bër nëng irey, ba bër gë napul, ba bëraketa andey gayik bën axor këni xor eni mašën. ¹³ Barikan, macindëbi bëxaŋyëanaxik, bëseyik, bëšiwëk. ¹⁴ Aye ki nëngandëra gayik bën ani cot na er këni wašën in. Kaxanu ki wašënëd yatir këni xani gër ecës bër šenene bën.»

End apënëtal and ñambëran itëm eŋ

¹⁵ Ga baxët këno *Yesu ga ko yeyan mondako, rew ko ala: «Nëngandëraleŋo ar kë hixeli gër ñambëran ind gër owun or Kaxanu an.» ¹⁶ *Yesu yaka këŋo: «Mondako ri baxo ala ga wac këbi bëranjëm ñambëran. ¹⁷ And feyëtëra këni aŋ, lawën këŋo ariyenin abat gër bër wacëgu babi ebi pelëx: “Yowën ngwa, anëka feyëtëra këni.” ¹⁸ Barikan, abat abat këni reyand okaya ga xey këbi eni yaka. Aŋanar an re ko: “Wëno ošënga yëc këme na do afo me yë me nëkonëgu. Axara xara këmi pelëxëyo axwën arey aŋ exe teban.” ¹⁹ Axinëm an re ko: “Oxey epëxw or yaneŋ

yëc këmëni do afo mëni tëy'i ekap el. Axara xara këmi pelëxëyo axwën arey' aŋ exe teban." ²⁰ Re ko bëte ašëxen: "Wëno cëŋ ecede fo yër këme, mëŋ bayik ame kam na me y'eli." ²¹ Ga baka ko ariyenin an, felëx këŋo dek beŋo axwën ofëna an. Ata mëŋ xoŷ ko xali, do re ko: "Awa kucal ataŋ ey'ëbi macëraw bela bën gër bakwëndaya do gër ocanditëra. Macuyëbi ado eni gi bëxaŷënaxik, bërëgobo, bëseŷik, bëšiwëk." ²² Ga bakaw ko ariyenin an, re ko: "Axwën anëka wacëraw këmëni ang re bay' ak, barikan yer bayik bañëpara baŋ." ²³ Ata axwën ofëna an fel këŋo bëte ariyenin an: "Tëfël opëña ok, do tar okece ok, nëyaliwëyëbi bela bën eni yow xali eni pëxw gër iciw indam ro. ²⁴ Ga re këme, bër felawëk bëjo gabatak ax tëy'i na ecemar edam el."»

End etëf ed Yesu eŋ

²⁵ Amëxwër atëm baŋo sëfand *Yesu. Ata šena ko fel këbi: ²⁶ «Ar ke sëf wëno an, balindëleŋo endam eŋ nëmëc: gë end nëm gë sëm eŋ, gë end alindaw eŋ, gë obaš orexëm eŋ do gë end bobinëm eŋ. Balindëleŋo bëte endam eŋ nëmëc gë end aniyan andexëm eŋ dëŋ. Aŋo fo ko hixën enim ašëfan aram. ²⁷ Ar këŋo xey' yo toro do gë ecës në end oŷac oram, axo kor na exo gi ašëfan aram. ²⁸ Ang hi kën ro ako, ar këŋo yandi exo bay' baciw batëndëndër an pere ko yëpa exo pën kodí in, exo nangaxën ba aŋataxën ko ĥataxën obay' ol. ²⁹ Angëmëne exo ñana obay' ol do exo di mondako dëŋ orëda oŋ, do exo takëndër, alëš këno yana eno dëšënd bela bën. ³⁰ Are këno yana eno dend: "Ala ajo anëka sëkwan ko ngëŋ obay' ol, axo kor ex na exo ŋata."» ³¹ *Yesu re ko bëte: «Emun end kë yend eŋo mereli ecandaw eŋ, anëkon ko nëkon ba awënd wëndëk gë ocoroda owëli epëxw odexëm ok eni cëxwar gë ar gë owëli alapem an. ³² Angëmëne aŋo mëndan ex na, caw fo ko bayiw arangoŷëra an ebi đawën bela eno mëka mondake këni ri angwëlëra aŋ. ³³ Mëŋ ex, ar ax teb ex na dek er šot ko exe tëfaxën an, axo kor na exo gi enim ašëfan aram.»

End ongal eŋ

³⁴ «Ongal oŋ er šenene ex, barikan and kë xac aŋ edap fo kë bayind? ³⁵ Ongal okacax oŋ ofëcak ax gi ex na gër ebar, bëte ax gi ex na ndëbur, alap fo ex. Awa ar gë anëf an baxëtëlexo.»

End apënëtal and ifeŷ eŋ

15 ¹ Akey amat, dek *bësëf bër šagale bën, gë bëwëndëran bën sëka këno *Yesu eno baxët. ² Ata Ofariŋeŋ ok do gë bëšalen bën ga këno rena, këni rend: «Ajo er wata ko ebar ed

bëwëndëran eni yambëra gë bën.»³ Ga wata ko *Yesu, fel këbi apënëtal ajo.⁴ «Ang hi kën ro ako, ala ebi cot opey këme do eno nem ibat. Abi teb na nde ofëxw ocongonax gë ocongonax ok gër apuy eno calaxën ir nem këno in?»⁵ And këno wat aŋ, ata këno weniw gë onënga fo.⁶ Do and ko hat gër iciw aŋ, ebi macëraw bëcandaw bëŋ do gë bëraketa bën, exo de: “Ene mëkënaraye wac këmun, ifey ir nem bamo in wat këmo!”⁷ Awa ga re këme, mondako fo këbi nëngandërand nëmëc Kaxanu gë bër hi këni gër orën bën end awendëran abat ar nëngwëtëk ola orexëm en gë end bela ofëxw ocongonax gë bëcongëbënax bër šenene, bër bayik abi bal ex na eni nëngwët ola orebën bën.»

End apënëtal and asoxari ar nemëk kodî en

⁸ «Angëmëne asoxari exo cot batama epëxw band kodî do exo dapëta amat lëf gër anakaya, ax gi ex na nde ata ko fëtën lambo exo pat aye iciw in gër ocal?»⁹ And ko wat aŋ, aŋac këbi wac bëcandaw bëŋ do bësoxari bëraketa bën, ebi pel: “Ene mëkënaraye wac këmun, atama and kodî and nem bame aŋ wat këme.”¹⁰ Awa ga re këme mondako këbi nëngandërand omeleka ok gër lëngw ir Kaxanu and ko nëngwët awendëran abat ola orexëm aŋ, do exo teb beñëŋenax bend baxo rind beŋ.»

End apënëtal and itox ind nambërak en

¹¹ Ata re ko bëte *Yesu: «Mondako ri baxo ala ar gë ocambenjar oki.¹² Akey amat, šambenjar ibeja in fel këno sëm: “Faba, yëlële tan ošet oram ol gër napul ir këmi bëteliđ in.” Ata sëm šetëndër këbi.¹³ Ga xeyërak, šambenjar ibeja in nëmb ko dek er šot baxo in gë kodî, do ye ko kwël në ebar ed caw, gër ed nëxendërax baxo napul irexëm in gë eñac.¹⁴ And nexën ko dek aŋ, bayi ko taxan. Ata fëtëk eno gër ebar elo.¹⁵ Enjo en ga xumak, lil ko oxadac or bambëxwëbëxw.¹⁶ Bandëmar dek baŋo yandind exo yamb er banëbi xobënënd bambëxwëbëxw in, bari ala abaŋo yël na.¹⁷ Amëd aŋo fëris këno onden oŋ, ata yana ko ko yëlarand: “Aseb fo këni sebënd ecemar el bërandiyen bën gër ndëbi. Do wëno këme rind me cës enjo en ro.¹⁸ Maŋileme saxëk. And këme hat aŋ me de: E faba, aŋenan wënan këmo Kaxanu do aŋenan wënan këmi wëj bëte. Ado wëno ame bo ex na itox indey! Këreye macënd na asëniwën!¹⁹ Gileme arandiyen andey fo.”²⁰ Ga yëlara ko na mondako, xani ko do kwël wāyi ko. Caw fo bayiw baxo ga watëgu këno sëm. Ga xaŋënan këno, xacëra këno gë ongër fo, wëga këno bëxiđ gër egëla.²¹ Ata re ko asëniw: “E faba, aŋenan wënan këmo Kaxanu do aŋenan wënan këmi wëj

bëte. Ado wëno ame bo ex na itox indey! Këreye macënd na asëñiwën!”²² Barikan, sëm fel këbi bëriyenin bën: “Maraliwën acud and gë oñanjen aŋ. Dënino anëna aŋ gër imasa, do pedino baped baŋ gër osapar.”²³ Yebëguno engaê ekwëlëxwël eŋ, enëŋo ɲaê. Doro ofëna osëm këmo rin asëñiwën.”²⁴ Yowën, er yëla bame anemi nemi ko barikan wãyiw ko abëngw. Anem nem bamo barikan anëka wat këmo.” Ata yowëraw këni bela bën gër ofëna.²⁵ Xarak šambenjar ixarëk in gër ošënga hi baxo. And baxo wãyi gër iciw genëka aŋ, wël ko angon aŋ; bela ga këni wandëra gër yangana.²⁶ Ata wac këŋo ariyenin abat eŋo mëka ba ine ex gër iciw.²⁷ Yaka ko: “Abinëx wãyiwëk do gayik abëngw fo hatëgu ko, šorix hašën këŋo engaê ekwëlëxwël eŋ.”²⁸ Mëŋ ga xoŋ ko na, hisa ko kwël, hëp ko exo dil gër iciw. Ata sëm šan ko eŋo karaw.²⁹ Ga këŋo yifara exo hat gër iciw, yaka këŋo: “Wëno bëniy bëndanjëm këmi riyeninënd ang xadëp fo, elod ame ɲëp ex na bapela bandey baŋ, bari elod aŋe yël ex na imeci ind këmo yak wëno gë bëcandawën bëndam bëŋ!”³⁰ Barikan and hatëgu ko asëñix aŋ, hašën këyo yer engaê eŋ, xarak mëŋ yambëk napul irey in gë bësoxari bëšëxwëpëtaxik.”³¹ Ata re ko sëm: “Oko asëñiwën, wëj elod aŋe teb ex na do eram in er ey ex!”³² ɲatëgu gër ofëna or rin këmo abinëx ir yëla bame anemi nemi ko barikan wãyiw ko abëngw, anem nem bamo anëka wat këmo!”»

End apënëtal and aŋwëxëta ar kodï eŋ

16¹ *Yesu fel këbi bëte bëšëfan bën apënëtal aŋo: «Mondako ri baxo ala ar šot baŋo aŋwëxëta ar napul irexëm. Ga wata këno mëne aŋwëxëta ar napul an në enëxen exo napul in, fut këno gër axwën arexëm.² Axwën an ga wac këŋo aŋwëxëta ar napul an do wëka këŋo: “Ine këme wëlënd? Deyal ang wëlaya këy napul iram ak? Yeye exe nëkone gayik ay bayi na aŋwëxëta ar napul iram!”³ Damana exo tebaxën andiyen, aŋwëxëta ar napul an re ko: “Mondake këme ri gayikako axwën aram an në ekan exe andiyen and emëlaya ed napul aŋ? Yaneŋ in axe yël ex na do okar ok ašëfën ex.”⁴ Ata re ko: “Yo anëka nang këme ang re këme ak ene dëcaxënënd bela bën ecan ecan and këme seb andiyen and emëlaya ed napul aŋ.”⁵ Ata wac këbi abat abat bër yomëxara bax bën. Wëka këŋo aŋanar an: “Wëj, yëgwe yomëxa bayo axwën aram an?”⁶ Yaka ko: “Bapeya keme band ogu ond olif.” Aŋwëxëta ar napul an re ko: “Awa kanal ikayëta in, gërëgako bapeya ofëxw oco fo këy wãš.”⁷ Wëka këŋo axinëm an: “Wëj cëŋ yëgwe yomëxa bay?” Yaka ko: “Ojabote keme od bële.” Fel këŋo: “Kanal ikayëta in, gërëgako ojabote ofëxw ocongosas

këy w̄aš.” Ĥata këbi dek mondako. ⁸ Ata axwën an šêkwa këjo aŵëxëta ar napul asëmbak ajo.» Ata re ko bëte *Yesu: «Mondako këni rind bela bër këbi balënd end aniyand and gë okey oko fo bën. Bën kë xëñënan end ecan ecan eñ nëmëc gë bër ex gër angoben bën. ⁹ Mëñ këme rexënënd calayindënëbi odawo gë napul isëmbak in, ata kën barëxëd gë bën gër aniyand and din yʼaŋ gër orën. ¹⁰ Ar hik mokwëta gë beb bebësil an mondako fo këjo bal bebër xëbënëk. Ar sëmbak gër bebër bayik ax nëmb ex na an mondako fo ko sëmba gër beb bëranjëm. ¹¹ Awa angëmëne an gi ex na bër mokwëta gë napul isëmbak ir gër ngwën ro in, noŷo këñun sebënan napul ir däl in? ¹² Awa angëmëne an gi ex na bër mokwëta gër er xwën ko ala ašëxe in, noŷo këñun xwëtënan enjekax end däl eñ? ¹³ Ariyenin gabatak axo kor na exo gi xadëp ir bëxwën bëxi. Enimin, afo eño ñan abat do eño cus ajo an. Afo eni wëlër gë abat do ebi koŷër gë ajo. Mëñ ex, an kor na enëbi bara Kaxanu gë kodî in.» ¹⁴ Ata Ofariseñ ok, ga hi bani bëñan bër kodî, këno lëšënd *Yesu ga wël këni dek er baxo rend in gayik bën end kodî xurixën babi. ¹⁵ Ga wata këbi *Yesu, re ko: «Ata wën dëñ ex de bër kë wasinayand ang bër šenene fo gër ogës od bela. Barikan, Kaxanu dek ko watënd oŵëkw orewën oñ. Er këbi xëbënanënd bela in ejo ecusëšus ex gër Kaxanu. ¹⁶ Xali and yow ko *Šaŋ Batis añ, er ebax *acariya and Moyis añ do gë eyeyʼan ed bëlaŵënel el, gërëgako, owun or Kaxanu ol këni femërand ang Atëfëtan fo, ala kala në enëŷëtëra exo exo dilaxën. ¹⁷ Xarak er saxëk ex dëxëta ebar el gë orën ol gë ex pëxwëcaya inëgw imat gër acariya and Kaxanu.

¹⁸ «Asošan ar këjo fela yo alindaŵ do eño ñër ašëxen, në emenan eño aŷanar an gayik orekar këni rind gë axinëm an. Do asošan ar këjo ŷër yo asoxari ar fela këjo icën indexëm, orekar këni rind gë asoxari ajo.»

End Lasar do gë ar gë napul eñ

¹⁹ Ata re ko bëte *Yesu: «Mondako ri baxo ar gë napul. Mëñ banjëm banjekax bambarax, gë banjëm band xaf-xaf band xemënëk acanji fo baxo šudarand. Do key yo key ñambëran fo bax gër iciŵ indexëm. ²⁰ Axaŷëanaxik ar bano wacënd Lasar bax renarand na gër ebët ed iciŵ ind ar gë napul. Okejën fo baxo dek eman eñ. ²¹ Ako baño ŷandind exo međara gër ed baxo yʼambërand ar gë napul an. Ado ođañët fo baño sëkand eno đayëndëra okejën ok. ²² Akey amat, axaŷëanaxik ajo šës ko, wëla këno omeleka ok gër ed hi ko *Abëraxam. Wëla këno omeleka ok. Šës ko bëte ar gë napul an do wëxëta këno. ²³ Ata hix këni bën

tak gër wur ir bêsêsëk: axayënaxik an gër ed ko *Abëraxam do ar gë napul an gër ed ex toro. Ga xeja ko, wat këjo caw *Abëraxam ga bexena këjo Lasar. ²⁴ Ata wac ko: “E şaca *Abëraxam, kaÿënanëlexi wa wëno! Pelëlo Lasar exo n̄mb ebasa el gër men do exo yow exe tabinan gër aniw̄. Mbaŋ këme sorond gër xodux ro.” ²⁵ Yaka ko *Abëraxam: “Şaca, kwital wa ang beta bay gër aniyān andey ak, xarak Lasar m̄ñ asoro baxo sorond. Gërëgako m̄ñ anëka yera këjo xarak w̄j n̄ toro ey. ²⁶ Adofa ambëxw atiwax fani këbo na wën gë biyi. Biyi ro ar yandi këjo exo yeli an axo kor na bëte wën fën ala ax kor na exo yow ro.” ²⁷ Ga wël ko ejo, w̄ka ko bëte ar gë napul an: “Këla şaca *Abëraxam, gayik mondako ex, đaw̄ënëlo ngwa Lasar gër ndebi. ²⁸ Bëmaÿe bënjo sebëtagu këmëni. Mëlanëlebi osede orexëm ol, këdi këni yow bën bëte ro gër wur ir toro!” ²⁹ *Abëraxam yaka ko: “Okò aşot ga şot kënëbi wa Moyis do gë bëlaw̄ënel bën, baxëtindëlenëbi.” ³⁰ Ar gë napul an re ko bëte: “Ali ađabak ejo Şaca *Abëraxam! Angëmëne ar nemik sêkëx këbi aŋo fo këni w̄a eni n̄ngwët ola orebën ol.” ³¹ Na re ko *Abëraxam: “Angëmëne ani t̄ef ex na er re këni Moyis do gë bëlaw̄ënel in, ani gi na ani ma na, ado exo kanido ala gër ecës do ebi t̄ekëx, ani ma na.”»

End eteban eŋ

17 ¹ Ga xucak ejo, *Yesu fel këbi bêsëfan b̄rexëm bën: «Gër aniyān, afo ex gi bebër kë lënanënd eñëjënax. Bari aŋo ye ex na ar këbi lënanënd eñëjënax bela an! ² Er sax dojo eno kapeli gë angaÿ and këni hoxixënënd eyamb do eno đap gër ngu, gë ejo đënan eñëjënax eŋ asëfan aram. ³ Diyindën gë onden oŋ! Angëmëne abinëx w̄endërak na, pelëralo. Angëmëne anëngwët n̄ngwët ko ola orexëm ol, tebanëlo. ⁴ Ado exi menan banjongëbaki gër amëđëna do exo yeli banjongëbaki exi mëka eyo teban, tebanido.»

End ekwëta ed Kaxanu eŋ

⁵ Oparëxanda od Axwën ok xara këno: «Başënëlëbo wa ekwëta ed Kaxanu el.» ⁶ Axwën *Yesu yaka ko: «Ado ex bado yo ekwëta edewën el gwër gë *enjëlır end mutarëd, axor xor don en de: “W̄j atëx aŋo, bicayal fa ey đëđayax gër ngu.” Ata ridox ang re kën ak. ⁷ Angëmëne ang hi kën ro ak, ala ejo cot xadëp gër oşënga, ba gër oxadac or oyel, do exo ŋatëgu genëka, afel nde këjo fel exo n̄ëpa ataŋ gër eyambëran? ⁸ Pere këjo fel xadëp irexëm in: “Nëmbaral fa eye cemëranaxën, xali me yambëra do me cebëra. And këme w̄ed aŋ, w̄j bëte, axor këy xor ey yambëra

do ey' cebëra". ⁹ Xadëp ijo, aņo cëkwa na gayik er fel baņo in fo ri ko. ¹⁰ Mondako fo ex endewën eņ. And kën ri đek er fel kënjun Axwën in, deyindën: "Er ýapëk mi di in ri kën ang okađëp fo".»

End bër gë ameỹ eņ

¹¹ Ond gër Yerusalem oņ bayi baxo ga ko ýe Yesu. Ata ko xucand fëco ebar ed *Samari fëco ed *Galile. ¹² Ga ko hat në angol, xacëra këno bela epëxw bër gë ameỹ. Caw fo bayi bani ga këni re: ¹³ «Axwën *Yesu, Axwën *Yesu, kaýënanëlexi biyi!» ¹⁴ Sam ga wat këbi, fel këbi: «Yeyin enun nëkonëx bëšadaxan bën.» Ata ga këni ýe, šan këbi ameỹ aņ do wën këni. ¹⁵ Ga fak këni na bën đek, abat ko xeýënd ga këņo šëkwa Kaxanu do wërëšëta ko gër *Yesu. ¹⁶ Ga hat ko, foxi ko, rëngw ko eyiỹ el ñëš gër ebar, gër osapar or *Yesu do këņo šëkwand. Asamari ebax. ¹⁷ Ata re ko *Yesu: «Ax gi ex na nde bela epëxw bën đek fakën këmëni? Do feye cëņ exëni bëcongëbëanax bën? ¹⁸ Ar gër ebar ed *Samari ajo fo nde xwitak exo bakaw eņo cëkwa Kaxanu?» ¹⁹ Na fel këņo ar bakaw bax an: «Poxital ey' maỹi, ga xwëta këyo Kaxanu fakaxën këy!»

End Owun or Kaxanu eņ

²⁰ Ofariseņ ok wëka baņo *Yesu ebi pel ba nand feye kë ýow owun or Kaxanu ol. Ata yaka këbi: «Ala ax wata na nand kë ýow owun or Kaxanu na. ²¹ Mëņ ex, ala ax de na: "Ro ex" ba "Fën ex" enimin owun or Kaxanu ol lëf gër owëkw orewën ex.» ²² Ata fel këbi bëte bësëfan bën: «Në eyow ex bakey band kënjun ýandid ene wat wëno Asëñiũ ar ala baņ, bari ane watëđ na. ²³ Ata kënun ýana enun pelënd mëne Asëñiũ ar ala an ro exo ba fën exo. Këren kašëred na gër ed kënun fënëtan. ²⁴ Enimin, ang kë wingarand cidët orën ak xali eni watëra bela bën, mondako fo kë hiđ yatir këme bakaw wëno Asëñiũ ar ala an. ²⁵ Barikan pere fo këme soro mbaņ do ene cus bela bër gë okey oko bën. ²⁶ Ang hi bađi bela bën angwën and ebaxo Nowe ak këbi hi yatir këme bakaw wëno Asëñiũ ar ala an. ²⁷ Er xwënda bani bela bën: ñambëran, ošëb, eñërër, eñërendër, xali lil ko Nowe gër Akuluņ. Fënga këbi tëb itëm, ýëmëk ebar el do men oņ nemindëra këbi bën đek. ²⁸ Bëte ang hi bađi bela bën angwën and ebaxo ar bano wacënd Lot ak këbi hi. Er xwënda bani ñambëran, ošëb, opane, ýaneỹ, ebaý' ed baciũ. ²⁹ Barikan, yatir hër ko Lot angol and Sodom aņ, mungu fët bax gër orën do sëbandëra këbi xodux, lawëra këbi bën đek. ³⁰ Mondako fo kë hiđ yatir këme šanayaw wëno Asëñiũ ar ala an. ³¹ Yatijo, ar ex ýaņ në ejur ed këbe an xarak oýënga orexëm oņ

lēf ex, kërexo pedanēd na exo gëraxën. Bête ar ex gër apuŷ an kërexo maŷid na, gërëxëdëlexo. ³² Kwitayindën end alindaŷ ar Lot enj. ³³ Ar kë ŷala exo pexën enjēŷ endexëm an fo, anemin ko nemin. Do ar kë ŷa exo nemin an, afexën ko fexën. ³⁴ Ga re kême, yatir kême hatëgu gëmëd ijo fo kë hi mondako: bela bëxi bër kë laki në angaŷ amat, abat mo mēla, ajo mo teb. ³⁵ Gër ed këni sējërand bësoxari bëxi: abat mo mēla, ajo mo teb. ³⁶ [Gër ed këni ŷandërand bësoŷan bëxi: abat mo mēla, ajo mo teb. »] ³⁷ Ata bëšëfan bën ŷëka këno *Yesu: «Do Axwën, feye wa kë hatëgu enjo?» Yaka këbi: «Gër ed ex eman embërëk, fën këni barërënd oyafe ol.»

End cale enj

18 ¹ Axwën *Yesu këbi sēj'alind mēne ax gi ex na motëkwëra cale inj. Ata fel këbi apënëtal aŷo. ² Re ko: «Mondako ri baxo axiti ar hi bax në angol. Měj abaŷo yēda na Kaxanu, bëte end ala abaŷo bal na. ³ Bête, asoxari asebëta sebëta hi bax na gër angol aŷo, ar bax ŷend key yo key enjo pel: “Kitolëbo gë arangoŷëra andam an.” ⁴ Axiti an laŷ baxo hëpënd enjo yakali, bari asoxari an aŷo cena bana. Ata akey amat, axiti an ga lëbëlëba këŷo, yëlara ko: “Wëno amo yëdand na Kaxanu, bëte end ala axe balënd na. ⁵ Barikan, anëka lëbëlëba ke end asoxari ajo enj. Exe tebaxën afo mēni kiti gë ar xucar këbi an.” ⁶ Ga hata ko apënëtal aŷ, Axwën an ŷom ko: «Wat kën nde mēne axiti asëmbak ajo ayakali yakali baŷo asoxari an? ⁷ Do Kaxanu abi yakali na nde bër yata këbi bën? And këno ŷana eno calend ciŷ wec aŷ, abi yakali na nde sam enjo ŷatan? ⁸ Ga re kême, ataŷ ataŷ këbi yakali or ŷenene or këni ŷëkand ol. Barikan, and kême bakaw wëno Asëñiŷ ar ala aŷ, asëkati nde kême sëkati ekwëta ed Kaxanu el gër ebar ro?»

End apënëtal and bër cale enj

⁹ Bërëmar bax yëländ bën bër ŷenene hi këni do banëbi yafënd boŷandaŷ, *Yesu fel këbi apënëtal aŷo. ¹⁰ Re ko: «Mondako ri bani bela bëxi ga ŷe këni eni calex gër Aciŷ and Kaxanu: farisenj do gë asëf ar ŷagale. ¹¹ Farisenj in ŷana ko ko ŷalend mokwëŷa: “Kaxanu aye ri këŷ gayik wëno ame gi ex na asëmbak ang exëni bela bëranjëm. Ame dekand na, amëni yifand na bela, ame dind na orekar, ado ame gi ex na ang asëf ar ŷagale ajo. ¹² Wëno, baki kême siŷind gër loxo do dek er ŷot kême yo aŷed kême wëdënd *dim in.” ¹³ Amëd aŷo fo bëte baxo ŷalend nacët ako asëf ar ŷagale an. Ado abaxo yëxw na exo dënëta do exo keŷa orën

ol. Emëkw el baxo xëmënd do ko rend: “E Kaxanu, kaÿënanëlexi wëno aÿwendëran ajo!”» ¹⁴ *Yesu, ga hata ko apënëtal aŋ, ſom ko: «Ga re këme, asëf ar ſagale an w̄aÿik gër ndebën ar ſenene, xarak ax gi ex na fariseŋ in. Gayikwa ar kë rafënanđ yo, Kaxanu alat këŋo lat, barikan ar kë banand an arafën këŋo rafën.»

End obaſ eŋ

¹⁵ Bela babi wëlaw obaſ gër *Yesu gë bëndoyer ak ebi calen mokwëtan otaxan ok. Barikan, bësëfan bën ga wat kënëbi bëjo xeÿëanaxën kënëbi. ¹⁶ Ata w̄ac këbi *Yesu do re ko: «Tebëgunëbi obaſ ol eni ŷow gër ndam. Kërenëbi ŋw̄aÿ na gayik bër ex ang bën ak bën kë xwën owun or Kaxanu ol. ¹⁷ Dal in këmun felënd, afo ar w̄ak end Kaxanu ang itox an fo kë lil gër owun olo.»

End ar gë napul eŋ

¹⁸ Ata alëngw ar Bëſëwif wëka këŋo *Yesu: «Asëŷali, wëj ar ſenene an, ine ŷapëk me di me cotaxën anıyan and din aŋ?» ¹⁹ *Yesu yaka këŋo: «Ineŷa këŷe w̄acaxënënd ar ſenene? Ar ſenene ax gi ex na, ang ax gi ex na Kaxanu. ²⁰ Wëj anang nang këŷ bapela band Moyis baŋo: “kërey dind na orekar, ala këreyo đawëd na, kërey dekand na, kërey nëgwëſënd na, pëbindëbi norix gë sorix.”» ²¹ Ata re ko ala ajo: «Elod itox sëf këme đek bapela baŋo.» ²² Ga wël ko eŋo *Yesu re ko: «Emat bayik ey di bëte. Panël đek acota andey aŋ, eyëbi yëlëra kodi in bëxaÿëanaxik bën, ata këŷ ſot napul ŷaŋ gër orën. And këŷ ri mondako aŋ ŷowëd eyë tëf.» ²³ And wël ko eyeŷan elo an, alëngw ar Bëſëwif an hi ko ŷëmërot, gayikwa ar gë napul isëm hi baxo. ²⁴ *Yesu, ga wat këŋo ŷëmërot, re ko: «Bon këbi ŷëka bër gë napul bën eni dıfaxën gër owun or Kaxanu! ²⁵ Gelemba saxëk exo kuca në imëd ind icëkwër gë exo dıl ar gë napul gër owun or Kaxanu.» ²⁶ Ata bër baŋo baxëtënd, re këni: «Do noÿo ngwa kë fex?» ²⁷ Yaka ko *Yesu: «Er ax mënd ex na gër bela in, gër Kaxanu awënd wëndëk.» ²⁸ Na rew ko Piyer: «Do biyi wa ga sebëraw këmi ako đek mi tëfaxën?» ²⁹ Yaka këŋo: «Dal in këmun felënd, ar kë sebëra đek në end owun or Kaxanu eŋ: iciw̄, alindaŷ, obaſ, bobinëm, nëm gë sëm, afex ko fex. ³⁰ Gërëgako dëŋ ko ſotëra nëmëc bebër sebëraw ko bën, do ecan ecan, anıyan and din aŋ.»

End ecës ed Yesu eŋ

³¹ Ga xucak eŋo, *Yesu w̄ac këbi bësëfan epëxw gë bëxi bën do fel këbi: «Awa, në ŷene đe ŷaŋ gër Yerusalem. Nangin mëne đek er ebax exe gi wëno Asëñiŷ ar ala in, aŋhata kë hata, ang

ÿëgw këni bëlaŵënel bër Kaxanu ak. ³² Gayikwa alëxw këne lëxw gër bër ax gi ex na Bëšëwif, ene dëšëra, ene dixëra do ene tëpandëra. ³³ And këne xëmër aŋ ene daŵ. 'Barikan, axani këme xani gër ecës yatir akey atasën.» ³⁴ Ga baxët këno *Yesu, bësëfan bën abi pëni bana gë tøkër ak er re ko in, enjo abi paÿën bana.

End ašiwëk en

³⁵ *Yesu ga ko hat gër angol and Yeriko, sëk këno ašiwëk ga ÿëpa ko okararan ler gër fëña. ³⁶ Ašiwëk an wël këbi bela ga këni xuca, ata wëka ko ba ine ex. ³⁷ Yaka këno: «*Yesu Ibënasaret kë xucand.» ³⁸ Na ŵacar ko: «*Yesu, *Yesu, Asëñiŵ ar *Dafid, kaÿënanëlexi wa wëno!» ³⁹ Bër sëfër bani gë *Yesu bën këno xeÿëanaxënënd: «Wëj, cësinal fa!» 'Barikan mëŋ aŋo baš ko okeÿ oŋ: «Asëñiŵ ar *Dafid, Asëñiŵ ar *Dafid, kaÿënanëlexi wa wëno!» ⁴⁰ Ga xwëša ko *Yesu, re ko eno mëlanëgu ašiwëk an. And hateliw këno aŋ, wëka këŋo: ⁴¹ «Wëj, ineŵa ÿandi ki mi din?» Yaka ko: «Axwën me ciŵëta ÿandi ke!» ⁴² Ata re ko bëte *Yesu: «Ciŵëtal, ga xwëta këÿe ako!» ⁴³ Ataŋ ataŋ watëra ko, këŋo šëkwand Kaxanu do kwël sëfa këŋo *Yesu. 'Bulunda in dek ga wat këni enjo, këno šëkwand bëte Kaxanu.

End Saše en

19 ¹ Ata *Yesu ko xucand angol and Yeriko aŋ. ² Ala baxëna ar bano ŵacënd Saše gër angol aŋo. Mëŋ hi bax alëngw ar *bësëf bër šagale an, do hi baxo ar gë napul isëm. ³ Gayikako mëŋ mbaŋ rom baxo, wata ko mëne ax mënd bana enjo wat *Yesu šit gër enga xarak bon bal baŋo enjo nang. ⁴ Ata hër ko enjo kašëx ŷaŋ në anak gayik *Yesu fëña ijo sëf baxo. ⁵ And hat ko *Yesu dila gër atëx aŋ, xeŋa ko do ŵac këŋo: «Saše, maral ey pedaw doro gër ndewën këme hat.» ⁶ Ata Saše, joc gër ebar do kwël sëfër këni gë *Yesu gë onënga fo. ⁷ Dek bër ebax na bën këni rendërand: «Yama gër iciŵ ind aŵëndëran ajo nde ko ŷend?» ⁸ And hat këni aŋ, Saše xwëša ko, šena ko gand *Yesu, do re ko: «Awël nde Axwën, ja mërëxand këmëni yëlëra kodî iram in bëxaÿëanaxik bën. Awa, ar ŷamba këmo yo bakëlëbëd banax këmo ŵašën.» ⁹ Yaka ko *Yesu: «Awa doro fex kën wëj gë ekun edey el. Wën bëte bërändëwëra and *Abëraxam hi kën. ¹⁰ Ocal od bër nemëk fëña ir Kaxanu ok ŷow këme wëno Asëñiŵ ar ala an, mëni pexëanaxën.»

End apënëtal and emun eŋ

¹¹ Ga këno baxët bër hi bax na bën, *Yesu reyfa ko apënëtal aŋo, gayik anëka hi bani đam gër Yerusalem do bela bën bani yëland mēne yatijo dëŋ kē šanaya owun or Kaxanu ol. ¹² Ata re ko *Yesu: «Mondako bax end ar rēw bano nē ekun ed bër gapak ga yē ko nē ebar ed caw eno mašëgu owun ol. ¹³ W̄ac kēbi bela epëxw gër bēriyenin bērexēm do yël kēbi ala kala kaŋe ir bon eni cēnan đamana exo bakaw. ¹⁴ Barikan bër angol amat gē mēŋ bën ašus šus bano. Ata lawën kēnēbi bela eno pelëx abi ñandi ex na exo mun gër ebar edebën. ¹⁵ And w̄ašëgu këno owun aŋ, w̄ayiw ko. W̄ac kēbi bēriyenin bër yël babi kaŋe bën eni nēkon ala kala ba yëgwe šēnan ko. ¹⁶ Ata sēka ko ayanar an re ko: “Axwën, wēno kaŋe ir yël baye in bakëlëbëd epëxw šēnan kēme.” ¹⁷ Ata yaka kēŋo: “Yo šenene ex, wēj ariyenin ayekax hi kēy. Tëkër fo bax er sebēnan bami in, do ga lëkayali kēy ako aye, ar mokwëta hi kēy. Wēj owun or bangol epëxw kēy xwën.” ¹⁸ Sēka ko axinēm an, re ko: “Axwën, wēno kaŋe ir yël baye in bakëlëbëd banjo šēnan kēme.” ¹⁹ Ata yaka kēŋo: “Yo wēj kē xwën owun or bangol banjo.” ²⁰ Sëkaw ko ngwa, asasën an, re ko: “Axwën, kanal kaŋe irey in, gē anjëm fel bame me mēxwëtaxën. ²¹ Ayëda yëda bame oxem orey ol. Wēj er bayik ay kwën ex na in ayata kēy yatand, do gër ed bayik ay tēw ex na axana kēy xanand yey.” ²² Yaka kēŋo: “Ata gē er re kēy in fo kēmi nēp, wēj xadëp ixwëlaraxik ijo! Ga nang bay ako mēne ala axemax hi kēme, mēne er bayik ame kwën ex na in awed kēme wëdënd er bayik ame kwët ex na, axana kēme xanand enedä end bayik ame ned bana eŋ? ²³ Inewä bayik ay mēla bana kaŋe iram in gër bër šēnanëdox mēŋ xanati dome gē yey?” ²⁴ Ata fel kēbi bër hi bax na bën: “Kanino fa kaŋe ir lëkaya ko in, eno yël ar šēnanëk bakëlëbëd epëxw an.” ²⁵ Ata re kēni bējo: “Okö, axwën, mēŋ anëka ga šot ko wa mbanj kaŋe in!” ²⁶ Yaka kēbi: “Ga re kēme ar šot an, abaš këno baš, bari ar ax cot ex na an, axan këno xan er xay kēŋo in dëŋ. ²⁷ Gërëgako, tērawënëbi bërangojëra andam bën, bër xey babi me mun bën. Ŋašinëbi gër ed yëpa kēme ro dëŋ!”» ²⁸ Ga hata ko apënëtal aŋ, *Yesu lëngw ko ond yaf gër Yerusalem oŋ.

²⁹ Bëngol bënd bani wacënd Betëfage do gē Betani ebaxëna ler gër Yerusalem, gand etënd ed gē bañarëka. Ga ko hat *Yesu, lawën kēbi bësëfan bëxi. ³⁰ Re ko: «Yeyin gër ingol ind gër lëngw. And kën hat aŋ, ata këno sëk mokap ipali ind elod ala aŋo ñëpaxën ex na. Pëtino eno mēlaw. ³¹ Angëmēne ala wëka kēŋun ba ine këno fëtaxënënd, deyidën mēne Axwën *Yesu rek

momëlan.»³² Bër lawën babi bën ye këni do sêkëx këni ang fel babi *Yesu ak.³³ Ga këno fët ipali eḡ, bëxwën bën re këni: «Wën, ineŵa këno fëtaxënënd ipali iḡ?»³⁴ Yaka këni: «Axwën *Yesu rek momëlan!»³⁵ Na wëlan këno ipali iḡ labëra këno gë banjëm bandebën baḡ. Yesu yëpa ko yaḡ.³⁶ Ga ko ye bela bën këni rendërand banjëm bandebën baḡ tar fëña in.³⁷ Ga këni šëla etënd ed gë bañarëka el, këni sêkand angol and Yerusalem aḡ. Bësëfan bën do gë bela bër hi bax na bën këno šëkwand Kaxanu šor, gë onënga fo ga bani xwita dek becarax bend wateli bano *Yesu beḡ.³⁸ Ata këni rend:

«Yo anëka hatëgu ko emun eḡ,
 Betalexo ar yowënd gër oŵac or Axwën Kaxanu an!
 Elod yaḡ gër orën wëlanëgu këbo aketëxeta aḡ.
 Do gë enjaran end Kaxanu eḡ.»

³⁹ Ata ofariseḡ od wateli bax ok këno rend *Yesu: «Asëy'ali, kexëlëbi bësëfan bërey' bën!»⁴⁰ *Yesu yaka këbi: «Ga re këme, bën eni šësinand yo, oxaḡ oḡ kë yana ex kejënd!»

End Yesu gër Yerusalem eḡ

⁴¹ *Yesu ga ko hat gër Yerusalem wat ko angol aḡ; ata yana ko ko yawënd.⁴² Er baxo rend: «E wën Bëyerusalem bën, en nangëdo er wëlanëgu këmun in, en nangëdo wa mëne obetak ex. Bari gërëgako an kor na eḡun pëni.⁴³ Gayikwa në eŵow ex bakey band kënun xul ang okece fo bërangoyëra andewën bën, do an korëd na enëbi cana.⁴⁴ Wën Bëyerusalem bën, dek kënun lawëra. Ameḡ and gë oxaḡ anjëlëtërëx ax bayi na, dek këni yëcëra. Beḡo dek këḡun hatënëgu gayikako an wata ex na amëd and nëngaw këḡun Kaxanu eḡun dëca aḡ.»

End Yesu gër Aciw and Kaxanu eḡ

⁴⁵ Ga hat ko *Yesu gër Yerusalem, lil ko gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Ga sêk këbi bela bër bax fanëndërand na bën, waḡ këbi do ko rend:⁴⁶ «Wën ba an wëlënd na nde er re ko Kaxanu gër akayëta andexëm in: “Aciw andam aḡ and cale ex. Do wën nëngwët kën emaḡi ed bërek.”»⁴⁷ Mondako babi sëyalirand bela bën key yo key gër yangana ir Aciw and Kaxanu. Do bësadaxan bëlëngw bën, gë bësälen bën, gë bëxarëk bër Bësëwif bën ašala bani šaland osit or eno daŵaxën.⁴⁸ Bari ani nang bana mondake këno ri gayik bulunda in dek babi haxënënd gër obaxët.

End or gapak or Yesu erj

20¹ Akey amat, *Yesu këbi sëyalind bulunda in do këbi nangënënd Atëfëtan aŋ, gër Aciw̄ and Kaxanu. Ata hatëgu këni bëshadaxan bëlëngw, gë bëshalen do gë bëxarëk bër Bëshëwif. ² Wëka këno: «Pelëlëbo fa ba gë or gapak or fe këyëbi sëyalixënënd bela bën? Deyal ba nobën yël ki or gapak olo?» ³ *Yesu yaka këbi: «Wëno bëte emat fo këmun wëka. ⁴ Peline ba noyo yël baŋo *Şaŋ Batis or gapak or baŋi buyixënënd bela ol? Ba Kaxanu nde ba bela bën nde?» ⁵ Barikan bën, nekënekär këni: «And këne yakaye mëne Kaxanu lawënëgu baŋo aŋ, ata ko re ine cëŋ bayik anëŋo kwëta exe na? ⁶ Bëte and këne yakaye mëne bela bën lawënëgu baŋo aŋ, ata bulunda in dek kënebo fëtëra xali enëbo daw gayik aŋa wa këni mëne *Şaŋ Batis alawënel ar Kaxanu exo.» ⁷ Awa yaka këno mëne ani nang ex na ba feye xaniw bax or gapak or *Şaŋ Batis ol. ⁸ Ata *Yesu re ko: «Wëno bëte amun pel na gë or gapak or fe këme rixënënd beŋo.»

End apënëtal and bëyan bëxeŋax aŋ

⁹ Ata ŋana ko bëte *Yesu këbi felënd bulunda in apënëtal aŋo: «Mondako ri baxo ar gë andëda and reseŋ. Ga xani ko damana, sebënan këbi bëyan eno cetërend reseŋ in and kë sëg aŋ. Ata kwël ye ko në er caw do nekaw ko xali. ¹⁰ Ga sëgëk reseŋ in, lawën këŋo ariyenin abat gër bëyan eno yëlëgu ošet orexëm ol gër er rëwëk gër andëda and reseŋ. Barikan bën sëra këno, fëmëra këno do šëñëta këno taxan. ¹¹ Axwën andëda an lawën këŋo bëte ariyenin ašëxe. Ga hat ko, širëra këno gë otebën sebën këm, fëmëra këno do way këno taxan. ¹² Lawën këŋo bëte asasën. Sembaŋëndëra këno do way këno mëŋ bëte. ¹³ Ata re ko axwën andëda and reseŋ an: “E, do wëno mondake këme ri? Asëniwën ir pëlot gër yomb iram an fo këmo lawën. Bamat bëyan bën afëb këno fëb mëŋ.” Ata lawën këŋo, ye ko. ¹⁴ Sam ga watëgu këno, bëyan bën xetan këbi: “Ajo ex de ar kë bëteli andëda an, dawëneŋone ebo bayixën.” ¹⁵ Ga hatëgu ko na, wëlën këno, lap këno yabët kece in do lawëx këno.» Ga hata ko *Yesu apënëtal aŋo, wëka këbi: «Mondake wa yëla kën këbi ri axwën andëda and reseŋ an bëyan bëjo? ¹⁶ Ax gi ex na nde ata ko yow ebi dawëra do ebi tebënan andëda and reseŋ aŋ bëyan bëshëxe?» Ata bër hi bax na bën ga wël këno, re këni: «Kar kar, kërex gi na mondako de!» ¹⁷ *Yesu fab këbi do wëka këbi: «Gër akayëta and Kaxanu, afëni nde fëni këjun oñëgw od rek:

“Ekaŋ ed šus bani bëbaŋ el,

Hik ekëla ed gër ebaŵ ed aciŵ el?

¹⁸ Ar kë wëc gër ekaŵ elo an, exo gëbira. Do ar këŋo wëcan an eŋo tëka bëlëbël.”»

¹⁹ Ga ħata ko *Yesu eŋo, bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën ŷandi këbi eno tëra kwël na fo, barikan bulunda in banëbi yëdand. Aye fëni babi mëne bën dëŋ babi rend gë apënëtal aŋo.

End šagale eŋ

²⁰ Bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën ŷana këni ocal od osit or eŋo bonaxën *Yesu ok. Sana kënebi bela eno tëfërand ang bërëŵak endexëm fo, eno wëlelixën er këno lëxwaxën gër alëngw, gër or gapak or gofërener. ²¹ Ga sëka këno *Yesu, re këni: «Asëŷali, anang nang këmi mëne šenene fo këyëbi sëŷalind bela bën. Ado ala aŷo yëdand na, axi kolanënd na eŷo pel dal in ar er yo. Šenene fo këy sëŷalind er re ko Kaxanu in. ²² Biyi, Sesar, emun etëm end gër Rom eŋ këmo yëlënd niy yo niy šagale in. Pelëlëbo tan ba aŷap nde ŷapëk? Ba mi meďënd nde ba mi teb nde?» ²³ Ga wata ko *Yesu osit orebën ol, yaka këbi: «Mëlanëgune tan atama and kodı.» ²⁴ Ga fëxwën këno, wëka këbi: «Dëxas ir noŷo wa ex gër atama aŋo?» Yaka këni: «Ir Emun etëm end gër Rom ex!» «Do oŵac ol cëŋ?» Yaka këni: «Or Sesar.» ²⁵ Ata re ko *Yesu: «Awa mašino Sesar er xwën ko in, do Kaxanu er erexëm in!» ²⁶ Ata bën ħaxën këbi na poyoma. Mo caran dëŋ šaran babi ang yaka baxo ak.

End Yesu do gë ekani ed gër ecës eŋ

²⁷ *Osaduseŋ ok bax rend mëne ekani ed gër ecës ax gi ex na. Akey amat, ŷow këni mar gër *Yesu. Wëka këno: ²⁸ «Asëŷali, Moyis ga ŷëgwën këbo mëne and ko nemi asošan do eŋo tebëta alindaŵ gë itox këm, abinëm këŋo bëteli. Obaš or kënebi rëŵ ol, ar šësëk an këbi xwën. ²⁹ Awa biyi ŷeŷ wëlan këbo na. Ocambenjar ocongoki ebax aminëmëra. Iŷanar in ŷër ko, šës ko gë obaš këm. ³⁰ Ata bëteli këŋo ixinëm in asoxari an. ³¹ Mondako šësëra këni bën bëcongëbëxi bën dek ado gabatak aŋo cotën ex na itox. ³² Ata šës ko bëte asoxari an. ³³ Gërëgako, yatir ekani ed bëšësëk, alindaŵ ar noŷo wa ko hi gayikako bën dek bëcongëbëxi bën aŷër ŷër bano?» ³⁴ *Yesu yaka këbi: «Gër ebar ro fo ex eñër el. ³⁵ Barikan, and këni xanira bela gër ecës aŋ, bër këbi sana Kaxanu gër anıyan and kë ŷowënd bën, ani ñërër na. ³⁶ Bëtëdin ani cës na gayik ata këni hi ang omeleka fo. Obaš or Kaxanu këni hi and këni xani gër ecës aŋ. ³⁷ Enimin, ekani ed gër ecës exëna. Mëŋ wacayaxën baxo Axwën an yatir šanayaxën baŋo Moyis gër

acëc and gë xodux: Kaxanu ir *Abëraxam, gë ir *Isak do gë ir *Yakob. ³⁸ Gër ogës od Kaxanu ado exo cës ala an abëngw exo. Mëñ abi kwënënd na bësësëk.» ³⁹ Bësälen bër hi bax na bën, ga wël këno *Yesu, re këni: «Asëy'ali, ata šenene dëñ yaka këy!» ⁴⁰ Ata elod yatijo, ala bax yëxw na eño mäka yëy *Yesu.

End Yesu do gë Dafid eñ

⁴¹ *Yesu wëka këbi bëte bësälen bëjo: «Mondake wa këni rexënënd bela bën mëne Afexën an, ejiw ed *Dafid ko hi?

⁴² Ax gi ex na *Dafid dëñ yëgwëk gër akayëta and Calemoñëw:
“Axwën Kaxanu fel këño Axwën aram an:

Yow ey ñëpa ro gand liw iram,

⁴³ xali mëni nëmbëta bërangoyëra andey bën eni gi ambëñaxën andey.”

⁴⁴ *Dafid mëñ dëñ ke wacënd Axwën arexëm do mondake cëñ hi këme Asëñiw?»

⁴⁵ Ga këno baxët dek amëxwër añ, fel këbi bësëfan bën:

⁴⁶ «Titinaliyëndënëbi bësälen bën; bën mbañ këbi nënganënd eni yexërand gë bocud bond gësëc boñ, do bela bën enëbi cëmarand gër bapedëraya. Mbañ han këni bañëpara band gër lëngw bañ gër baciw bacaleya. Gër ed kë hi ñambëran mbañ han këni eketëna ed axwën ofëna el. ⁴⁷ Mondako wata këni ašale ašale xarak bën këbi lëxëlëxënd bësöxari bësëbëta sebëta bën xali gë bëciw ak. Mëñ ex kiti indebën in gë pit fo kë yëka.»

End asoxari asebëta sebëta eñ

21 ¹ Ata ga rënëta ko *Yesu, wat këbi bër gë napul bën ga këni xwët kodí in gër akwëtaya and oyël gër yangana ir Aciw and Kaxanu. ² Hatëgu ko asoxari asebëta sebëta, axayëanaxik. Xwët ko bëtama bëki bënd kodí. ³ *Yesu, ga wat këño, re ko: «Dal in këmun felënd, asoxari asebëta sebëta, axayëanaxik ajo, xwëtëk nëmëc. ⁴ Gayikwa bër gë napul bëjo, ocandën ok fo wëlaw këni oyël ol, bari asoxari ajo, er ko liyaxënënd in wëlaw ko, ado ga xayën ko.»

End Aciw and Kaxanu eñ

⁵ Ata bërëmar këni šëkwënd Aciw and Kaxanu añ. Gë oxay oyekax bay bani do yañën bani gë bebër wëlaraw bani bela gër oyël or Kaxanu bën. Ata re ko *Yesu: ⁶ «Në eyow ex bakey band ax bayi na beý bën ang kën watënd ak. Ekaý eyëlëtërëx ax bayi

na, dek kë yëcar.» ⁷ Na wëka këno bësëfan bën: «Asëyli, nand fe wa kë yëcar Aciw and Kaxanu aņ? Mondake këmi nangëd mëne anëka kë hatëgund beņo? Amatinali nde exëna?» ⁸ Yaka këbi *Yesu: «Titinayin, ala këreņun yifađ na. Bëranjëm kë yow, abat abat, gë oıac oram ol eni dend: “Wëno ex Afexën an, do anëka saxëguk ekwët ed ngwën el”, Kërenëbi tëfëd na. ⁹ And kën wël anëka wonjok anıyan aņ do në emerëra exëni bela bën, këreņun yëbuđ na gayik afo ex ıatëgu beņo. Bari ax gid na pere ekwët ed ngwën el.» ¹⁰ Re ko bëte *Yesu: «Er këni yana eni merërand bela bën, gë enëng gë enëng, do gë ebar gë ebar. ¹¹ Bëte bangëm-gëm këbi yana ebi đawërand bela bën do në ed mar ocëxwëra otëm do gë enjo. Gër orën, așanaya kë yana ex canayarand beņigënaıık do becarax betëm eni nangaxën bela bën mëne đam ex ekwët ed ngwën el. ¹² Barikan, đamana ex ıatëgu beņo đek, bela bën axëmëra kënun yana enun këmërand do enun narëndërand wën bër wak endam bën. Bëšëwif bën alëxw kënun yana enun đëxwënd gër baciw bacaleya bandebën, do enun përand. Awëla kënun yana enun mëland gër bemun betëm do gër bëlëngw në end oıac oram. ¹³ Mondako kën yana en deyaraıxënënd osede oram ol. ¹⁴ Këren yëlarand na gana-gana fo ang kën yana en yakand ak. ¹⁵ Wëno këņun yana eņun yëlënd orenik or enëbi bonaxënënd dek bërangoyëra andewën ol. ¹⁶ Bëxarëk bërewën, bëmaıye bëndewën, bëcandaıw bëndewën, do gë ođawo odewën dëņ këņun yana eņun đëxwënd në end oıac oram, do ang hi kën ak, bëranjëm enëbi đawëra. ¹⁷ Bela dek këņun șus në end oıac oram. ¹⁸ Bari yowëy ani koran na benjëw bëndewën beņ. ¹⁹ Ga buņa buņa kën, benjëw bëndewën beņ kë fex.»

End Yerusalem eņ

²⁰ «And kën wat ga xul këni ocorođa Yerusalem aņ, nangin mëne eyëcar ed angol el hatëguk. ²¹ Ata bër gër ebar ed *Yude bën gërëxëdëlexëni gand osënd. Bër gër angol and Yerusalem bën canëxëdëlexëni do bër gër ocënga bën këreni maıııd na gër angol. ²² Baıey band toro band kë hatëgu baņo, kiti ind këbi xiti Kaxanu bela ıı kë hiđ ang yëgw këni gër akayëta andexëm ak. ²³ Gë baıey baņo, mocopara këbi șopara bësoıari bër gë bacël bën do gë bër këbi yerinënd obaș bën. Oıoy or Kaxanu ol këbi wëcan Bëıısërayel bën do eni toro mbaņ gër ebar edebën. ²⁴ Bërëmar enëbi đawëra gë duxuma, bëjo enëbi capëreli oxadëp gër dek benëng becëxe. Ata benëng beņo eni bëñëra Yerusalem in xali ex kwët amëd and këbi sebën Kaxanu aņ.»

End omakaw ond Yesu enj

²⁵ «Becërëcaxik kë şanaya na gër eñan, gër facañ do gër oñal. Do gër ebar, benëng bend bela bej eni yëdara xali ebi bëlandëra sam eni wëlënd ongëbër ond men ond angwëngw oñ. ²⁶ Ayëdara këni ýana eni yëdarand bela bën xali eni takëndërand gër oşën or etëm end kë hatëgu gër ebar ed lëgëra këni el. Gayikwa bebër gë panga gër orën bën kë sëngërëbëtara. ²⁷ Ata këne watëgu wëno Asëñiŵ ar ala an ga këme şëlaw gë anjar añ. Do mbañ kë şanaya panga iñ do gë enjaran endam enj. ²⁸ Awa and kë ýana enjatëgu bejo añ, dëngwëtayin do dënëtayin gayik apexa andewën añ ðam ex.»

End apënëtal and andan enj

²⁹ *Yesu fel këbi bëte apënëtal año: «Nëkoyin andan añ do gë ðek batëx bacëxe bañ. ³⁰ And kën wat ga nëtërak añ aye kën nangënd mëne ecaşa el ðam ex. ³¹ Bëte mondako fo ex, and kën wat becarax betëm gër ngwën ro añ, nangindën mëne owun or Kaxanu ol ðam ex. ³² Dal in këmun felënd, ani cësëra na ðek bela bër gë okey oko bën ñatëgurëxe bejo ðek. ³³ Orën ol gë ebar el axuca kë xuca. Barikan eyey'an edam el ed din ex. ³⁴ Titinayin këren kwënda na ñambëran, gë oşëb, gë odendëran od aniyan, këdi kë sib oŵëkw orewën oñ do en nambina, do enjun pënga akey año. ³⁵ Titinayin këdi këjun hatënëgu bërëxadët akey año. Gayikwa ang ebën ed oxan fo këbi xul bela bën ðek ebar el. ³⁶ Caleyindën key yo key do këren nambinand na ado tëkër ak, en koraxën en cana ðek er këjun ýowënëgund in. Mondako kën hixën bëwëlëk and këme hatëgu wëno Asëñiŵ ar ala an.» ³⁷ Goyat babi sëyalirand *Yesu bela bën gër Aciŵ and Kaxanu do genëka exo mañi gër etënd ed gë bañarëka. ³⁸ Mopëð gëbër, bulunda in ðek bani ýend gër Aciŵ and Kaxanu eno baxët.

End etëra ed Yesu enj

22 ¹ Ofëna or mburu ind gë lewir këm, or këni wëcënd Ofëna or Apexa ol, bax hatëgund. ² Ata bëşadaxan bëlëngw bën do gë bëşalen bën këni şaland eno ðañ yir fo *Yesu gayikwa ayëda banëbi yëdand bulunda in. ³ Ang ebani bëşëfan bër *Yesu bën epëxw gë bëxi ak, abat bano wëcënd Yuda Isëkariyot. Ga lil ko Sindan in gër emëkw ed asëfan ajo ⁴ xani ko xwiriş, ye ko gër ed barër bani bëşadaxan bëlëngw bën, do gë bemun bend bënëkona bër Aciŵ and Kaxanu, eni wëlërëx ang ko ri ebi tëranaxën *Yesu ak. ⁵ Ga këbi nëngandëra, xet këbi eno yël kodí. ⁶ Yuda ga xana

ko, ko šaland nand kë ýap enjo tëra *Yesu xarak amëxwër anj ani nang ex na.

End ecemar ed ofëna ar apexa enj

⁷ Akey añanar and loxo ir bani ýamb mburu ind gë lewir këm anj ebox. Yatijo banëbi šadaxand opeý od Ofëna or Apexa ok! ⁸ Ata *Yesu ga lawën këbi Piyer gë Šañ, re ko: «Doro ex Ofëna or Apexa ol! Yeyin en cemërax ene ýambëraye.» ⁹ Wëka këno: «Feye wa ýandi ki mi cemërax?» ¹⁰ *Yesu yaka këbi: «And kën hat gër angol anj, ata kën fed gë ala ar lëbinak epeýa ed gë men. Tëfidëno xali gër iciw ind ko lil. ¹¹ Pelidëno axwën iciw an: “Axwën an ga re ko ba feye ex aciw and gër ed këmi ýambëra ecemar ed ofëna or Apexa el wëno gë bësëfan bëram bën?” ¹² Awasin këjun wasinëd aciw and ýañ and gë beý dek. Fën kën šemërax ed ofëna el.» ¹³ Ata Piyer gë Šañ ýe këni, sëkëx këni beý bën ang fel babi ak do šemërax këni ecemar ed Ofëna or Apexa ol.

End ecemar ed Axwën enj

¹⁴ Ga Ĥatëk apëxëd anj, *Yesu gë oparëxanda odexëm ok ýëpara këni gër eyambëran. ¹⁵ Ata re ko *Yesu: «Awël nde, mbañ ýandi baxe ene ýambëraye andamat ecemar ed Ofëna or Apexa el, đamana me toroxën. ¹⁶ Ga re këme, doro këme feland ecemar ed ofëna ar Apexa el xali yatir këne ýambëraxëye gër owun or Kaxanu.» ¹⁷ Ga yeýan ko na mondako, wëd ko andëmba and gë ngoý anj. Šëkwa këno Kaxanu do re ko: «Kanayin ngoý ino en yëlar wën dek. ¹⁸ Ga re këme, doro fela këme ngoý inj xali yatir kë hatëgu owun or Kaxanu ol.» ¹⁹ Bëte wëd ko ñat amburu amat, ga šëkwa këno Kaxanu, hëbëndër ko do šet këbi bësëfan bën. Re ko: «Mburu ino ex eman endam end yël këjun Kaxanu enj! Cetërindën ene kwitaxën.» ²⁰ And faý këni eyambëran anj, wëd ko bëte ñat andëmba and gë ngoý anj, ga yël këbi eni yëlar, re ko: «Ngoý ino ex ošat oram or kë šar en cotaxën eter ekašax ed gë Kaxanu oñ. ²¹ Xarak, ar ke lëxw an gër ed këne ýambërande ro dëñ exo! ²² Eyo, wëno Asëñiw ar ala an ala w këne law ang ýëgw këni ak. Barikan kata itëm hi këno ar ke lëxw an.» ²³ Ata bësëfan bën ýana këni emëkar el ba noýo ex ar këno lëxw *Yesu an.

End asëfan alëngw enj

²⁴ Ga xucak enjo, bësëfan bën këni šampërend end ba noýo ex asëfan alëngw enj. ²⁵ Ata re ko *Yesu: «Bemun bend bër benëng becëxe beñ awëña këñëbi wëñand bela bër ex gër owar orebën

bën, do bër gapak bën are kënëbi rend “Bëyekax exëni”.^{k 26} Kërex gi na de mondako gër ndewën. Ar gapak an, gilexo ang itox fo. Do alëngw an, diyenindëlexo ang xadëp fo.²⁷ Do noÿo wa ex ar gapak an? Ar ÿëpak do këno lëband an nde, ba alëba an nde? Ax gi ex na nde ar këno rëtënënd an ex ar gapak an? Do wëno cënj, ax gi ex na nde ang xadëp fo hi këme mërëxand irewën?²⁸ Wën xemënak xali doro, ane nacëta ex na gër ocëmu odam.²⁹ Mënj ex, ang yël ke Faba³⁰ mënj këne yambëraxëde do ene cebëraxëde andamat gër owun oram do në bañëpara band owun këne xetënad enëbe kitixëne benëng epëxw gë beki bend bulunda ir Isërayel bej.»

End Piyer eñ

³¹ Ga xucak eño, *Yesu wac këno Piyer: «Simon, Simon, anëka ÿandi këno de Sindan eñun kabasa ang bële fo.³² Barikan wëno ašalen šalen këmi exi bayixën ekwëta ed xwëta këye el, kërex capër na dek dek. Do wëj and këy bakawëd añ, kemënidëbi bobinëx.»³³ Ata re ko Piyer: «Axwën, wëno awelëk hi këme mi tëf xali lëf gër epëra do xali gër ecës.»³⁴ *Yesu yaka këno: «Piyer, ga re këme, doro damana exo yata ecare el wëj anëka këy yaxëta bakëlëbëd batas.»

End bësëfan eñ

³⁵ Ga xucak eño, *Yesu wëka këbi bësëfan bën: «And lawën bamun en pemëra Atëfëtan añ, kodı këm, ambañ këm, baped këm ÿey nde šanëx ban na?» Yaka këni: «Bëtëdëñ.»³⁶ Año re ko: «Gërëgako, ar gë kodı an, cëlayalexo, ar gë ambañ an, baxalexo, do ar gë duxuma këm an panëlexo acud andexëm añ exo yëcaxën.³⁷ Gayikwa afo ex nta endam end ÿëgw këni eñ: “Gë bëwendëran bën bar kënebi enga emat!” Do enimin, er ebox exe gi in në eñata ex.»³⁸ Ata re këni bësëfan bën: «Axwën, nekoda oduxuma oki.» Yaka këbi: «Gwac ex go!»

End cale ind Yesu eñ

³⁹ Ga šanëgu ko *Yesu na gër ed hi bani, ye ko ang wër baño ak gër etënd ed gë bañarëka, ata sëf këno nët bësëfan bërëxëm bën.⁴⁰ Ga hat këni, fel këbi: «Caleyin këdi këñun xor eñëñëxax eñ.»⁴¹ Mënj ga nacëta këbi, foxi ko do ko šalend:⁴² «Faba, ga ÿandi ÿandi ki pangacënële kata ino. Dil ang ÿandi ki wëj ak, kërex gi na

^k22.25 Gër ebar ed Bëgërek, oñac olo banëbi yëlënd bemun bej.

^l22.37 Esayi 53.12

ang ýandi ke wëno ak.»⁴³ Ata šanayaxënëgu këno meleka elod gër orën do bašën këno ojaŵ ok.⁴⁴ Ga šaminak emëkw edexëm el, *Yesu xemëna ko nëmëc cale inç. Asëwëtëwa irexëm in hik ang ošat fo do kë šarënd gër ebar.⁴⁵ And foxita ko cale aŋ, baka ko gër bësëfan. Sëk këbi ga rašëra këbi ga bon këbi ocëmu ok.⁴⁶ Ata wëka këbi: «Wën ineŵa kënu rašëraxënënd? Kanin en cale, en kwëýtaxën eñjënax eŋ.»

End etëra ed Yesu eŋ

⁴⁷ Ga ko yey'an bayi baxo *Yesu ga hatëgu këni na enga end bela. Ar bano wacënd Yuda an, asëfan abät ang ebani epëxw gë bëxi ak, lëngwënëgu bax. Ga sëkar këni gë *Yesu, wëga këno bëxi b. ⁴⁸ Ata re ko *Yesu: «Oko Yuda, momëga nde këye lëxwënd wëno Asëniŵ ar ala an?» ⁴⁹ Ga wat këni er bax hatëgund in, bësëfan bën re këni: «Axwën mëni taŵëra nde gë duxuma in?» ⁵⁰ Ata abät wëlën këbi, saŵ këno xadëp ir ašadaxan alëngw in bađ anëf and liŵ aŋ. ⁵¹ Barikan *Yesu re ko: «Tëbin, gwac ex!» Na ga lëk këno asošan ajo gër anëf, fakën këno. ⁵² Ata *Yesu wëka këbi bëšadaxan bëlëngw bën, gë bemun bënd bënëkona bër Aciŵ and Kaxanu beŋ do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën: «Ba arek nde hi këme mëŋ yowaxënëgu kën gë oduxuma do gë okwëlekwële ene tëraxën?» ⁵³ Key yo key ga bane fedërënde wa gër Aciŵ and Kaxanu do ane tëra bana? Barikan, anëka hatëguk apëxëd andewën aŋ do gë and panga ind ecamëđan aŋ.»

⁵⁴ And sëra këno *Yesu aŋ, wëla këno monas xali gër yangana ir iciŵ ind ašadaxan alëngw, ata Piyer këbi sëfëgund nacët ako. ⁵⁵ Ga fëtën këni xodux mërëxand ir yangana, yëpara këni jey' gër oyësa do Piyer xetëna këbi moñëpa. ⁵⁶ Ata endënaŵ emat wat këno and hoba këno xodux aŋ. Ga fab këno, re ko: «Ajo gë ar sëra këno ajo ebani.» ⁵⁷ Barikan Piyer ga ko ýax ko rend: «Abiŵën, wëno amo nang ex na đe!» ⁵⁸ Ga nëkanak, ala ašëxe xwita këno Piyer do re ko: «Wëj bëte ar enga end ar sëra këno ajo hi këy' đe!» Yaka këno: «Wëno ame gi ex na đe gër enga eŋo!» ⁵⁹ Bëte ga xucak apëxëd amat, ala ašëxe ko rend: «Enimin, gayikako asošan ajo Agalile ex, gë mëŋ ebani.» ⁶⁰ Aŋo re ko Piyer: «Wëj er këy' rend ijo, wëno ame nang ex na!» Ata yata ko ecare el. ⁶¹ Axwën *Yesu nëkona ko gand Piyer, ga fabër këni, Piyer xwita ko afel fel baŋo mëne doro đamana exo yata ecare el, anëka këno ýaxëta bakëlëbëđ batas. ⁶² Piyer šan ko kwël do ko sesëxënd ga fulët këno otes.

⁶³ Ata bër sëra baŋo *Yesu bën këno lëšërand do këno xëmërand. ⁶⁴ Bandëmar eni pëđ bangës baŋ eno këm do eno

mëka: «Wëj ala wënel ar Kaxanu an, nangënëlëbo ngwa ba noyo xëm ki!»⁶⁵ Mondako bano širërand gë otebën sebën këm.⁶⁶ Ga wecak, amara and bëxarëk bër Bëšëwif aŋ, gë bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën wëla këno *Yesu gër akwëndaya andebën.⁶⁷ Ata wëka këno: «Angëmëne wëj ex Afexën an, pelëlëbo!» *Yesu yaka këbi: «And këmun fel aŋ, ane ma na,⁶⁸ bëte and këmun wëka aŋ, ane yaka na.⁶⁹ Elod gërëgako, nangin mëne awat këne wat wëno Asëniw ar ala an ga xetëna këmo Kaxanu gand liw, gër owun orexëm.»⁷⁰ Ata xeŋ këni šor: «Ba wëj nde ex Asëniw ar Kaxanu an?» Yaka këbi: «Go dëŋ ex!»⁷¹ Ata re këni bëte: «Osede ax bo ex na ene wële. Ax gi ex na nde biyi dek dëŋ wël kënëŋone?»

End gër eyang ed Pilat eŋ

23¹ Bëšadaxan bëlëngw bën, gë bëšalen bën do gë bëxarëk bër Bëšëwif bën xani këni këni bën dek do wëla këno *Yesu gër *Pilat.² Ga këno nagašandëra këni rend: «Biyi fënga këno ala ajo ga këbi šoñ bër enëŋ endebi bën eni teb emedën ed šagale owun or Sesar el. Bëte gë andexëm ko wacayand Afexën do emun endebi.»³ Ata *Pilat wëka këno *Yesu: «Wëj nde ex emun end Bëšëwif eŋ?» *Yesu yaka ko: «Wëj wac ke de mondako!»⁴ *Pilat fel këbi bëšadaxan bëlëngw bën do gë dek amëxwër aŋ: «Wëno amena and këmo nëpaxën ala ajo ame wat ex na.»⁵ Barikan bën ga xemëna këni, këni rend: «Ašoñ këbi šoñënd bela bën eni nëp owun orewën ol, dek ebar ed *Yude el këbi sëyalind mondako ga ŋanaw ko gër ed *Galile, xali gër Yerusalem ro.»⁶ And wël ko eŋo aŋ, *Pilat wëka këbi ba *Yesu Agalile exo. Yaka këno mëne go dëŋ ex.⁷ *Pilat ga wata ko mëne *Yesu ar gër owun or Erod, emun end gër ebar ed *Galile eŋ, hi ko fel këbi eno mëlan gayik bakey baŋo na gër Yerusalem yow baxo.

End gër yangana ir Erod eŋ

⁸ Erod nëngandëra këno and wat këno *Yesu aŋ. Enimin, elod anëka fo ŋandi baŋo eŋo nang gayik awël baxo wëlënd bend ko rind beŋ do ayar baxo yarënd eŋo wat ga ko ri ecarax.⁹ Ata Erod wëkara këno xali *Yesu, bari gematak aŋo yaka bana.¹⁰ Bëšadaxan bëlëngw bën do gë bëšalen bën xemëna këni këno nagašandërand *Yesu.¹¹ Erod gë bënëkona bërexëm bën rixëra këno eŋo yepëna xën. Erod, and lëšëra këno xali fed këno aŋ, šud këno ocud ombarax ang emun fo. And fed këno aŋ, šëñëta këbi eno bakali gër *Pilat.¹² Yatijo hi bani odawo Erod do gë *Pilat, xarak bërangoyëra ebani.

End kiti ind Yesu enj

¹³ Ga ĥateli këno *Yesu, *Pilat w̄ac këbi b̄êšadaxan b̄ëlëngw b̄ën, gë b̄ëxarëk b̄ën do gë b̄ër hi bax na b̄ën. ¹⁴ Re ko: «Wën w̄ëlanëgu ke ala ajo do re kën mëne mënj këbi šoñënd bulunda in. Ax gi ex na nde ogës odewën dëj w̄ëkara këmo? Wëno cëj amo kor na monëp gë bend nagašandëra këno wën bej. ¹⁵ B̄ëte Erod dëj aņo korëguw ex na eņo nëp mënj bakalixënëgu këno gër ndam ro. Amena ax gi ex na and këmo law̄axën. ¹⁶⁻¹⁷ Ocorođa odam ok këmëni sebën eno cew̄ëra do motebët.» ¹⁸ Ata na xej këni šor: «Tebëtëlo Barabas! Tebëtëlo Barabas do eyo daw̄ ajo!» ¹⁹ Xarak Barabas ijo andepëra hi baxo gayik axoŷën xoŷën banëbi mënj gë bošandaw̄ b̄ëlëngw b̄ër angol b̄ën do w̄ereli banëbi xali law̄ këno ala. ²⁰ *Pilat w̄ëka këbi gašëxe ba noŷo sana këno eņo, xarak mënj *Yesu ŷandi baņo eņo tebët. ²¹ Ata yaka këni šor: «Ali, pikalo gër kërëwa! Pikalo gër kërëwa!» ²² W̄ëka këbi b̄ëte atasën aņ: «Ineŷa w̄en ko? Ga re këme amena amo wateli ex na and këmo law̄axën. Asebët këmo sebët and këno šew̄ëra ocorođa aņ.» ²³ Aņo xej këni kaš-kaš mëne eņo pika. ²⁴ Ata *Pilat w̄a ko ex gi ang w̄ëka bani ak. ²⁵ *Pilat sebët këno Barabas, ar fëra bano gayik ala law̄ baņo yatir xanin bani emer gër angol an. End *Yesu eņ cëj, seb̄ këbi ocorođa ok eno dixëra ang ŷandi këbi ak.

End gër kërëwa enj

²⁶ Ocorođa ok ga këno w̄ëla *Yesu gër ed këno fikax, fed këni gë Simoj Ibësiren ga hiw ko gër ošënga. Ga nëŷali këno, lapara ko osëx or këno fikaxën *Yesu ol do këno sëfand *Yesu gë andepoy. ²⁷ Ata enga end bela kënëbi sëfand. B̄ësoxari b̄ën ga këno ŷaw̄ *Yesu këni renitand. ²⁸ *Yesu and nëkona këbi aņ, re ko: «Wën b̄ësoxari B̄ëyerusalem, tesin endewën eņ do gë end obaš orewën eņ, kërëne ñaw̄ na wëno! ²⁹ Në eŷow ex b̄akey band kën ŷana end dend: “Nëngandëralebi b̄ësoxari b̄ëboroxok b̄ën, b̄ër elod ani dëw ex na do elod ano yerin ex na itox b̄ën!” ³⁰ Amëd aņo, bela b̄ën are këni ŷana eni dend: “Osënd wëcaninëbo! B̄ëtënd wëginëbo!” ³¹ Ga këne narënënd ako wëno ar ex osëx ošëkët an, kaš kënun narëndëra wën b̄ër ex otëx oņayëk b̄ën.» ³² Yatijo, b̄ërek b̄ëxi banëbi w̄ëlalind gë *Yesu enëbi daw̄ëx. ³³ And ĥat këni gër ed bani w̄acënd «Egor» aņ, fika këno *Yesu mërëxand ir b̄ërek b̄ëxi: abat gand liw̄, ajo gand šame. ³⁴ Ata *Yesu ko rend: «Faba tebanëlëbi, gayikwa ani nang ex na er këni rind in.» Ocorođa ok ri këni b̄ëñak eni cetëraxën banjëm bandexëm baņ. ³⁵ Bulunda ir B̄ëšëwif in xwëšaraw këni ler na do kënëbi nëkonënd. Barikan

bëlëngw bën ga këno lëš *Yesu këni rend: «Ga babi fexën wa bešëxen bën, pexënayalexo gë andexëm dëŋ angëmëne mëŋ ex ar yata këŋo Kaxanu an!»³⁶ Alëš bano lëšënd bëte ocoroda ok; and këno sëka aŋ, eno nën ngoy iŋerëk³⁷ do eni dend: «Angëmëne wëŋ ex emun end 'Bëšëwif eŋ, pexënayal gë andey' dëŋ!»³⁸ Oñëgw fikali bani na në ingomb gomb yabët gaf irexëm in mondako: «Ajo ro ex emun end 'Bëšëwif eŋ.»³⁹ Ata arek abat gër bër fika banëbi gë *Yesu këŋo širënd: «Ax gi ex na nde wëŋ ex Afexën an? Pexënayal gë andey' eyëbo pexënaخن biyi bëte!»⁴⁰ Barikan arek axinëm an këŋo xexënd mondako: «E wëŋ ba aŋo yëdand na nde Kaxanu? Ax gi ex na nde andamat nëp kënebo?»⁴¹ Biyi cëŋ, er hi këbo ijo šenene ex, gayikwa oxeŷ orebi fo bakaxënënd. Barikan mëŋ ŷoweŷ axo men ex na.»⁴² Ata re ko bëte: «*Yesu, këla, kwitayi de axwita wëno yatir këŷ bakaw gër ngwën gë owun orey' ol.»⁴³ Yağa këŋo: «Awël nde, dal in këmi felënd, doru dëŋ wëŋ gë wëno ahat ke hate gër aray'en.»⁴⁴ Anëka bax hatënd eñan eŋ keŋ gër gaf ga šamëdanëk dek ebar el xali hik poxoš gaf in:⁴⁵ Eñan eŋ ašilipa šilipa bax. Ata hësik cidët anjëm amëgax and bax wedind lëngwe ir Aciw and Kaxanu aŋ.⁴⁶ Aŋo xeŷ ko *Yesu: «Faba, anëka këmi wäšëlinde angoc andam aŋ.» Ga yeyan ko na mondako, kwël xoti ko.⁴⁷ Alëngw ar ocoroda an ga wat ko ang šës ko *Yesu ak, šëkwa këŋo Kaxanu mondako: «Enimin, ala ajo ar šenene ebaxo.»⁴⁸ Amëxwër and bër yow bax onëkon aŋ, këni renitaxënd tar fëña in ga wat këni mëne anëka xor këŋo *Yesu.⁴⁹ Dek bër nang baŋo *Yesu bën, gë bësoxari bër laŋëtaraw baŋo elod gër ebar ed *Galile bën xwëšara këni nacët ako do këno nëkonënd.

End gër aňeg eŋ

⁵⁰ Gër Amara and bëxarëk bër 'Bëšëwif, asošan ar gë onden, ar šenene ebax na do bano wacënd Yosef.⁵¹ Gër Arimate, angol and 'Bëšëwif, xaniw baxo; axo gixeli bana gër bër xiti baŋo do narëndëra baŋo *Yesu ga baxo šëninde owun or Kaxanu ol.⁵² Mëŋ ye bax gër *Pilata xara këŋo eman end *Yesu eŋ.⁵³ *Pilata ga wä ko, Yosef fedali ko eman eŋ. Fëlëra këŋo gë këpas, do wëxëta këŋo në yeg ir fës bani në aparëfac, gër ir elod ala ano mëxwëtaxën bana.⁵⁴ Yatijo bax yanand akey and eteyëta aŋ do 'Bëšëwif bën anëka bani xëñënarand.⁵⁵ Bësoxari bër laŋëtaraw baŋo *Yesu elod gër ebar ed *Galile bën, ga sëfa këno Yosef, wat këni yeg in do ang wëxëta këŋo ak.⁵⁶ Ataŋ wäyi këni eni barërax ogu onëngax do gë angiri eni košaxënënd gër eman end *Yesu. Ata ang rek *acariya and Moyis ak, fëb këni akey and eteyëta aŋ.

End ekani ed gër ecës enj

24¹ Yatir akey ayanar and loxo, bësoxari bër ebax bësëfan bën ye këni mopëd gëbër gër yeg ir *Yesu ga wëla këni ogu onëngax ond şutëra bani onj. ² Sëk këni angay and wedi bax lilaya ir yeg anj ga xënik gë bebët. ³ Ga lil këni gër yeg, nema këni eman end Axwën Yesu enj, ⁴ ata wëlandëra këbi. Anjo şanayaxën kënëbi bësoşan bëxi gë banjëm band jing-jing. ⁵ Ga yëdara këni, bësoxari bën, rën këni do faß këni laj ebar el. Ata bësoşan bëjo wëka kënëbi: «Ineşa këno şalaxënënd abëngw an gër bësësëk ro? ⁶ Axo bo ex na ro, anëka xani ko gër ecës. Kwitayin ang banun felënd and hi ban gër ebar ed *Galile ak. ⁷ Ga banun felënd mène afo eno dëxw mënj Asëniw ar ala an gër bëwendëran do eno pika gër kërëwa exo cës. Barikan, axani ebax exo kani gër ecës akey atasën anj.» ⁸ Ata xwita këni bësoxari bën mène mondako dënj felëra babi *Yesu. ⁹ Ga şan këni na gër yeg, baka këni eni tefëtërax dek eno gër bësëfan epëxw gë abat do gër dek bësëfan bësëxe bën. ¹⁰ Er hi bani: Mari Madëlen, gë Yowana, gë Mari nëm ir Şak do gë bësoxari bër lajët babi bën reyax këni gër oparëxanda od *Yesu mène go dënj ex. ¹¹ Barikan oparëxanda ok ani kwëta bana eyeyan ed bësoxari el. Er bani yëland anëx ex. ¹² Ata xwiriş Piyer hër ko xali gër yeg. Ga yëkwa ko lëf, wat ko gër ebar ebun ed bënëjëm bënd şeriraxën bano *Yesu bënë. Ata wäyï ko kwël ga şaran këno endey eno.

End bësëfan bëxi enj

¹³ Do kwël yatijo fo, bësëfan bëxi bër *Yesu xani bax gër Yerusalem këni yend gër ingol ind këni wacënd Emawus, në bapakan epëxw gë amat. ¹⁴ Tar fëna in bani xanarënd bend *Yesu bej. ¹⁵ Ga këni rendëra, *Yesu mënj dënj şoma këbi do kwël këni sëfërend. ¹⁶ Aye dënj bano watënd barikan afođ fođ babi do bani sëkwanënd eno kwita in. ¹⁷ Ata wëka këbi: «Bend ine ngwa kën xanarënd tar fëna in?» Ga logën këbi, xwëşa këni. ¹⁸ Yaka ko ar bano wacënd Këlewopas an: «Wëj gabat ex ar yow bax gër Yerusalem an do nem këy er xucak bakey baño in?» ¹⁹ Ata wëka ko bëte: «End ine ngwa?» Yaka këno: «End *Yesu Ibënasaret enj wa. Gër ogës od Kaxanu do gër od bela, alaşënel ar bax rind becarax ebaxo do babi sëyalirand Bëyisërayel bën gë or gapak. ²⁰ Bëşadaxan bëlëngw bën do gë bemun bendëbi bej lëxw baño eno nöpaxën do eno daşaxën mopika gër kërëwa. ²¹ Biyi cënj ako yëla bami mène mënj ex ar laşënëgu baño Kaxanu an ebi dacët bulunda ir Bëyisërayel in gër otaxan od bërangoşëra andebën.

Do doro ex akey atasën aŋ elod ga xucak beŋo đek. ²² Dal ex mbaŋ dëŋ šaran këbo er rey'a këni bësoxari bërëmar, bër enga endebi in. Aye ye bani gëbër fo gër yëg ir *Yesu. ²³ Ga nema këni eman endexëm eŋ, bakaw këni, felati kënëbo mäne omeleka šanayaxën këbi do re këni mäne abëngw exo. ²⁴ Aye ye bani bëte bësëfan bërëmar gër yëg do sək këni beŷ bën ang rey'a këni bësoxari ak. Bari mënŋ ano watëgu ex na.» ²⁵ Ata re ko *Yesu: «Wën and fođ këŋun dëŋ ex đe! Owëkw orewën oŋ aleg legëk ekwëta ed đek bend rey'a këni bëlawënel bër Kaxanu el! ²⁶ Ax gi ex na nde ako bax exo toro Afexën an, đamana exo bakanaxën enjaran endexëm eŋ?» ²⁷ Ga yana ko Yesu gër bakayëta band Moyis do gër đek band bëlawënel, faŷën këbi bendexëm beŋ ebi pënixën. ²⁸ Ga këni hat gër Emawus, *Yesu yandi këŋo exo kuca. ²⁹ Ata bësëfan bëxi bën xara këno eŋo key na. Re këni: «Bayine ro, nə ecëla ex eñaŋ eŋ, anëka wëđëk!» Ata wa ko do kwël hat këni gër ndebën. ³⁰ And yëpa këni gër eŷambëran aŋ, *Yesu wëđ ko amburu aŋ, šëkwa këŋo Kaxanu, hëbëndër ko do šet këbi. ³¹ Amëd aŋo fëđët këbi onden oŋ, ata xwita këno, barikan na dëŋ nem këno bëđ-bëđ. ³² Ata këni wëkarënd: «Abaxi hi na nde ñar gër emëkw and babo felërawënd gër fëña aŋ, do and babo faŷënënd Oñëgw Omënëk aŋ?» ³³ Ga xani këni na, baka këni kwël gëmëđ fo gër Yerusalem. Sëkëx kënëbi bësëfan epëxw gabat bën gër ed barër bani, gë bër babi sëfarand bën. ³⁴ Ata xacali kënëbi mäne enimin Axwën *Yesu axani dëŋ xani ko gër ecës do mäne Simoŋ šanayaxën këŋo. ³⁵ Bën bëte rey'a këni mäne gë *Yesu sëfërëx bani xali hat këni gër ndebën, do mäne gër eŷambëran fo xwita këno and hëbëndër ko mburu aŋ.

³⁶ Ani ŋata bana eŋo, *Yesu šanayaw ko mënŋ dëŋ mërëxand, do fel këbi: «Kaxanu yëlëŋun wa aketëxeta aŋ!» ³⁷ Na lëk këbi anjiŷ atëm do këbi rëgëndërand gayik er yëla bani angoc andexëm aŋ ex. ³⁸ Barikan mënŋ wëka këbi: «Ineŷa wëlandëraxën këŋun gër owëkw orewën? Ineŷa bayik an kwëta ex na mäne wëno dëŋ ex? ³⁹ Nëkoyin otaxan ok gë osapar oŋ, wëno dëŋ ex. Đëkërayine tan! Aye nang kën mäne angoc axo gi ex na gë eman ang këne watënd ak.» ⁴⁰ And yeyaneli këbi mondako aŋ, wäsindëra këbi bambënut baŋ gër otaxan do gër osapar. ⁴¹ Ado ga nëngandëra babi ani ma ba na pere mäne *Yesu dëŋ ex. Ata mënŋ wëka këbi: «Eŷamb yamb nde ex na?» ⁴² Yël këno aton and ekan ebëkawëka. ⁴³ Ga xana ko, y'ak këŋo ogës odebën dëŋ. ⁴⁴ Ata re ko: «And hi bane nə erebat aŋ, afel bamun felënd mäne aŋata kë ħata đek bebër yëgw këni gër *acariya and Moyis gë bëlawënel bër Kaxanu bën do er rek gër Calemoñëw endam in.» ⁴⁵ Ata na dëŋ

fëretën këbi onden ond ebi pënixën er rek akayëta and Kaxanu in.
⁴⁶ Ata fel këbi: «Mondako ga yëgw këni gër akayëta and Kaxanu mëne wëno Afexën an, anarëndëra ebax ene narëndëra xali, ene dāw. Barikan me kani gër ecës yatir akey atasën aḡ. ⁴⁷ Do end enëngwët ed ola eḡ, gë end eteban ed beñëḡnax eḡ, bësëfan bërëxëm bën afemëra këni yāna eni pemërand gër oḡac orexëm gër dek benëḡ bend bela, ga yāna yāna këni gër Yerusalem. ⁴⁸ Wën bësëfan bën ex bër otede ok. ⁴⁹ Er bey'a baḡun Faba in alaḡëneli këmun laḡëneliw. Cëniyin gër angol and Yerusalem xali eḡun yël Kaxanu panga indexëm ind y'aḡ iḡ.»

End Yesu y'aḡ gër orën eḡ

⁵⁰ Ga xucak eḡo, *Yesu wëla këbi bësëfan bërëxëm bën gand ingol ind Betani. Yën ko otaxan ok do këbi šalenënd. ⁵¹ Nand babi šalenënd na, kwël dëḡ këni sebëtarënd, ga ko šëḡ end orën eḡ, xali šilipax ko. ⁵² Amëd aḡo šale këno do baka këni gër Yerusalem gë onëḡa osëm. ⁵³ Key yo key bani fedërënd cale iḡ gër Aciw and Kaxanu do bano šëkwand Kaxanu.